

BÁCSMEGYEI NAPLÓ

XXVI. évfolyam

Szubotica, SZOMBAT 1925 augusztus 15.

218. szám

Megjelenik minden reggel, ünnep után és hétfőn délelőtt
Telefon szám: Kiadóhivatal 8-58. . Szerkesztőség 5-10.

Előfizetési ár negyedévre 135 din.

Szerkesztőség: Aleksandrova ul. 4. (Rossia Foncière-palota)
Kiadóhivatal: Subotica, Aleksandrova ul. 1. (Lelbach-palota)

A nemzeti gondolattól a nacionalista jelszavakig

A minap számoltunk csak be arról, hogy a Zadruzna-bank szanalása meghiúsult s elkerülhetetlenné vált a felszámolás. A Bácsme gyei Napló mai száma pedig a Vojvodina-bank gazdálkodásának adatait s a fizetési képtelenséget előidéző okokat tárja fel, riasztó és megdöbbentő képet festve arról a gazdasági szervezetről, melynek egyik őrtornya lett volna az összerokadó pénzügyintézet.

A Zadruzna-bank s a Vojvodina-bank úgy indult ragyogó pályájának, mintha a gazdasági életben ez a két pénzügyintézet lenne a nemzeti eszme védelmezője. Alapítását úgy ünnepele ték, mint a nemzeti gondolat diadalát. Minden új üzletág bevezetését a nemzeti gondolat sikeréért tüntették fel. Amit legális hatósági támogatás nyújthatott a két pénzügyintézetnek, azzal nem maradt adós. Üzletek kötésével, üzletek lebonyolításával, üzletfelek szerzésével a nemzeti szempontok éppen olyan tényezőzők voltak, mint a materiálisak. Mindegyik bank azzal indult utnak, hogy nacionalizálni fogja a Vajdaság egész gazdasági életét. Ez a két pénzügyintézet azt tűzte ki célul, hogy a gazdasági életben a nacionalista jelszavak követeléseit megvalósítva, domináló helyzetet teremtsen magának a meglévő pénzügyintézetek között, melyeket, minthogy legnagyobb részben még a magyar impérium alatt alakultak s vezetésükben szerep jut magyar és német anyanyelvű állampolgároknak is, nem akarták elismerni a gazdasági élet hasznos és megbecsülendő tényezőinek.

Ma mindkét bank vezetősége már csak azon fáradozik, hogy közgazdasági munkájuk emlékét eltakarítsák, elhordják azokat a romokat, melyek alatt légváraik s a rájuk bízott vagyonok törmelékei nyugosznak. Az összeomló tervek és összeomló pénzügyintézetek romjai szomorúan figyelmeztetnek arra, hogy a gazdasági élet törvényei erősebbek, mint a nacionalista jelszavak. Jerichot be lehetett venni harsonákkal, — de csak egyszer volt Jerichoban klírhangverseny. Pénzügyintézet alapításához, vezetéséhez, üzletek kötéséhez és lebonyolításához, a rábízott idegen vagyon kezeléséhez tudás, tapasztalat, szakértelem, lelkiismeretesség, szorgalom, becsületesség és invenció kell. Senki sem kifogásolhatja, ha a nemzeti szellem követelésének engedelmeskednek azok, akik a gazdasági életben szerepet töltenek be, de a gazdasági élet je-

lenségeihez a gazdasági élet törvényeinek ismeretével, ne pedig nacionalista jelszavakkal közeledjenek. Legyenek hű hazafiak, áldozatkész alattvalók, lelkes patrióták, de az íróasztalok előtt, az igazgatósági szobákban, a gazdasági élet törvényeinek engedelmeskedjenek. A kétszerkettő négy igazságát a legönzettelenebb hazafiúi felbuzdulás, legtisztább nemzeti lelkesültség sem fogja soha megtörni.

Most a gazdasági élet romokkal, hullákkal, elvesztett értékekkel igazolta azt az igazságot, a miben e kényszerű áldozatok nélkül sem lehetett volna kételkedni soha. A nemzeti eszme a legfőbb parancs lehet az önfentartás küzdelmeiben, a nemzeti eszme a végsőkig fokozhatja a harcos elszántságát és erejét, feladatokat és célokat jelölhet ki a kultura munkásai számára, de azokon a területeken, melyeken reális érdekeknek, hideg számításoknak, szinte a természeti erőnek kell megszabni a teendőket, a nemzeti eszme csak egyet követelhet: minél hűségesebb mun-

kát, minél becsületesebb helytállást, minél kipróbáltabb szakértelmet.

Amit a nemzeti eszme teremtett meg, azt a nacionalista jelszavakkal bílni lenne meggyöngyíteni. A nemzeti gondolatot senki ne tévessze össze a nacionalista jelszavakkal. A nemzeti gondolat munkát, hűséget, áldozatkészséget és alázat követel, a nacionalista jelszavak pedig azt követelik, hogy a jelszavak hangoztatói számára legyen gyümölcsöző munka és eredményes áldozatkészség. Gazdasági életet, közigazgatást, igazságszolgáltatást telítsen a nemzeti gondolat, de kiméljék meg a nacionalista jelszavak. A nemzeti gondolat erősít, a nacionalista jelszavak rombolnak. Csak a demagógia számíthat arra, hogy szenvedélyekkel fölkorbaesolt indulatok nem tudnak különbséget tenni a közt, amit parancsol s a közt, amit tilt a nemzeti gondolat.

Ne kelljen mindig hulláknak, romoknak és áldozatoknak kiáltani ezeket az igazságokat — a süket fülekbe.

A horvát millénium alkalmából politikai amnesztiát ad a király

Hírek Petrovics Nasztáz miniszterségéről

A politikai életben teljes a holt-szezón csöndje. Az udvar Blédben van s a politikusok is nyaralnak. Nagyobb esemény sem a külpolitikai, sem a belpolitikai helyzet nyugodtságát nem zavarja. A sajtónak sincs sok irnivalója. A Pribicevics-párti lapok az RR: a radikális—Radics barátságát igyekeznek szétrobbantani s felhasználnak minden ellentétet és ellentmondást, hogy a szövetségesek közt bizalmatlanságot teremtsenek. Pribicevics több ízben kijelentette, hogy nem bizik a szövetség tartosságában, mert a személyi és tárgyi ellentétek szétválasztják egymástól a radikálisokat és a Radics-pártot és akkor ő lesz az egyetlen posszibilis politikus, akire a kormányzást rá lehet bízni. Pribicevics híveinek egy része azonban nem ennyire türelmes s nem hajlandó a vezérrel együtt kibőjtölni a várakozás idejét. A radikálisok nem minden alap nélkül számítanak arra, hogy őszre a Pribicevics-párt néhány tagjával bővül a kormánykoalíció, s hogy több Pribicevics-párti képviselő belép a radikális-pártba.

A Pribicevics-párt tagjainak a radikálisokhoz való közeledését a Radics-párt nem látja szívesen. Radicsék nem hajlandók Pribicevics híveivel együtt csinálni politikát, még akkor sem, ha otthagviák Pribicevicsét. A nehéz kérdést valószínűleg úgy oldják meg, hogy a Pribicevics-párt tagjai közül csak azokat veszi föl a radikális-párt, akik nem exponáltak magukat túl-

ságosan a horvátok ellen. Arra számítanak, hogy öt-hat képviselő lép be a Pribicevics-pártból a radikális parlamenti klubba.

Radics letagadott interjúja

A politikai szélszélű és eseménytelenség lehet az egyik oka annak, hogy Radics Istvánnak a Bácsme gyei Napló részére adott interjújával még most is állandóan foglalkoznak.

Radics maga még nem nyilatkozott, azonban az ő nevében egyesek megpróbálták megcáfolni a Bácsme gyei Naplóban közölt beszélgetést.

Ezzel szemben áll, hogy a Bácsme gyei Napló fenntartja és a beszélgetésnél jelen volt két tanúval igazolni hajlandó, hogy Radics szóról-szóra azt mondta, amit a tudósításban megírtunk. Politikai szempontokból csupán azt nem közöltük, amit Radics volt szövetségesei, a mohamedánok ellen mondott.

Az egyik beográdi lap, amelynek komolyságához sok szó fér, odáig megy, hogy azt írja, hogy a radikális—Radics szövetségnek fel kell bomlania, ha Radics tényleg azt mondta, amit a Bácsme gyei Napló közölt.

Minthogy időközben a Radics-párt egyik miniszter tagja egy meg nem cáfolt nyilatkozatában azt a kijelentést tette, hogy Radics nyilatkozata a Radics-párt nemzetiségi politikáját fejezi ki, biztos feltételezni, hogy ez a megtörtént nyilatkozat tényleg szakításra vezetne a

radikális-párt és a Radics-párt között.

A jugoszláviai magyarok és a németek azonban most joggal várnak magyarázatot úgy Radicsról, mint a radikális-párttól. Radicsról azt, hogy fentartja-e azt, amit mondott, hogy a nyugateurópai demokrácia szellemének megfelelően jobb, megértőbb politikát kell felváltani a jugoszláviai magyarokkal szemben, hogy a közigazgatást becsületessé és politikamentessé kell tenni, és hogy minderről a megegyezésről szóló jegyzőkönyv is intézkedik.

A radikális-párttól pedig annak a kinyilatkoztatását szeretnék hallani, hogy ez megegyezik-e a párt törekvéseivel, vagy csakugyan annyira ellentétben áll-e vele, hogy emiatt esetleg felbomlik a radikális-Radics-párti szövetség.

Ha ezek a magyarázatok meg nem történének, úgy kellene tekinteni, hogy Radics István megtagadja azt, hogy a magyarokkal szemben emberségesebb és okosabb politikát kíván, hogy a radikális-párt a megegyezéssel ellentétben álljon tekintetében ilyen kívánságok hangoztatását.

Elmarad a demokratapárt zagrebi konferenciája

Politikai körökben nagy érdeklődéssel várták a demokratapárt Zagrebba összehívott konferenciáját, amelyben a pártnak az új politikai helyzettel összefüggő nagyfontosságú kérdésekben kellett volna dönteni. Általános meglepetésre azonban Davidovics Ljuba, a demokratapárt elnöke pénteken kijelentette újságírók előtt, hogy nem utazik Zagrebba, így tehát a demokratapárt konferenciája egyelőre valószínűleg elmarad.

Petrovics Nasztáz

a kormányba invitálják

Nagy figyelemmel kísérik politikai körökben Petrovics Nasztáz volt belügyminiszter beogradi tanácskozásait, amelyekhez máris sok kombinációt fűznek. A radikális-párthoz közelálló Balkán pénteki számának közlése szerint bizonyosnak látszik, hogy bizonyos radikális körök arra akarják rábíri Petrovics Nasztáz, — aki mint ismeretes én a horvátokkal való megegyezés erélyes követelése miatt diszidált a radikális-pártból — hogy térjen vissza a politikai életbe és később lépjen be a kormányba. Petrovics Nasztáz visszahívásának az a főoka, hogy a radikálisok közt rendkívül sok híve van a volt belügyminiszternek és radikális részről általában belátják, hogy a megegyezéssel voltaképpen Petrovics Nasztáz politikája diadalmasodott. Hír szerint maga Radics István is szeretné, ha Petrovics Nasztáz ismét aktív szerepet vállalna a politikai életben, mert Radics több ízben kijelentette már, hogy a szerb politikusok közül Petrovics Nasztáz tette a legnagyobb szolgálatot a megegyezés ügyének. A Radics-párt ezenkívül azt is reméli, hogy Petrovics Nasztáz a kormányban határozott módszerével hathatósan segítené a megegyezés híveit és eltiporná azokat, akik kerékkötői a

meg egyezés gyakorlati keresztülvitelének.

A kormány tagjainak elutazása

A zagrebi millenáris ünnepségekre a kormány legtöbb tagja elutazik, a többi miniszterek pedig szintén távol lesznek Beogradból, úgyhogy hétfőig fontosabb politikai esemény nem várható.

Gyurisics miniszterelnök-helyettes szombaton a szlovéniai Dobrnara utazik, ahol háromheti szabadságidejét fogja tölteni. Nincs kizárva, hogy a miniszterelnök-helyettes szabadságidejének megkezdése előtt Bledben, vagy Zagrebban kihallgatáson fog megjelenni a királynál.

Trifunovic vallásügyi miniszter Vrnjacska-Banjára utazik, ahol már üdülés végett ott tartózkodik Miletics Szlavko egészségügyi miniszter is. Srskics törvényegységesítő miniszter Szarajevóban van, ahol szombaton találkozott a Dalmáciába utazó Jovanovic Ljubával. Nikics erdőügyi miniszter Abbáziából Zagrebba utazott, ahol részt vesz az ünnepségeken.

Makszimovic Bozsó belügyminiszter pénteken visszatért Beogradba, ahonnan szombaton szintén Zagrebba utazik. Sztojadinovic pénzügyminiszter pénteken Bledbe ment, ahol audiencián jelenik meg a királynál, onnan pedig Susakra, majd pedig Montenegróba megy.

Katonai és politikai amnesztia

A katonai fegyelmi ügyekben tervezett amnesztia tárgyában a kormány pénteken meghozta végleges döntését. Hír szerint ez alkalommal a politikai elítéltek, — elsősorban a Radics-pártiak, — szintén amnesztiát fogják kapni. Ez ügyben pénteken Gyurisics hosszabb ideig tanácskozott Trifunovic Dusan hadügyminiszterrel. Az igazságügyi miniszter az erről szóló ukázt is már elkészítette és azt Bledben aláírás végett a király elé fogja terjeszteni. Az ukázt Zagrebban a millenáris ünnepségek alkalmával fogják kihirdetni.

Radics István hétfőn Beogradba megy

Radics István csütörtöki királyi kihallgatása alkalmával Alekszandar király megelégedését fejezte ki a fölött, hogy Radics a népszövetségi delegációban a külföldi nemzetek előtt a SHS. királyságot képviseli. Mint a Vreme megbízható forrásból értesül, Radics István genfi útja előtt ismét meg fog jelenni a király előtt és be fog számolni az uralkodónak a jugoszláv népszövetségi delegáció programjáról.

A delegáció tagjai egyébként Beogradban a jugoszláv álláspontokról konferenciát tartanak, amelyen Radics István is részt vesz, aki ebből a célból Radics Pavle agrárreform-miniszterrel együtt hétfőn Beogradba utazik.

Az ősszel változások lesznek a kormányban

A Vreme megbízható helyről úgy értesül, hogy az ősszel személyi változások lesznek a kormányban és a Radics-párt valószínűleg még egy tárcát fog kapni. Az új parlamenti ülés alkalmával a Radics-párt helyet fog kapni a nemzetgyűlés elnökségében. Valószínűleg dr. Superina Velimir posta- és táviratügyi miniszter lesz a parlament első alelnöke, aki a kormányból ki fog lépni.

Az interparlamentaris konferencia delegátusainak ülése

Amint már közöltük, Jovanovic Vászsa dr., a washingtoni interparlamentaris konferencia delegátusi

megbízásáról lemondott, mert időközben a népszövetségi delegáció tagjává nevezték ki. Az interparlamentaris unió delegátusai pénteken délután ülést tartottak, amelyen Jovanovic Vászsa helyére Kojics Dragutin volt közlekedésügyi minisztert választották meg. Az ülésen tanácskoztak a jugoszláv delegáció programjáról is, amelyet a delegátusok egyhangulag elfogadtak.

A minisztertanács ülése

A kormány Beogradban tartózkodó tagjai Gyurisics Márkó miniszterelnök-helyettes elnökletével pénteken este hat órakor ülést tartottak, amelyet azonban a zagrebi vonat indulása miatt hét óra előtt félbeszakítottak. A kormány tagjai a tanácskozás tárgyáról nem voltak hajlandók felvilágosítást adni.

Az albán belügyminiszter Nincicsnél

Cena heg albán belügyminiszter, aki már néhány hete Beogradban tartózkodik és a napokban épült fel betegségéből, pénteken délelőtt meg-

látogatta Nincics külügyminisztert, akivel hosszasan tanácskozott. Az albán külügyminiszter pénteken este Bledbe utazott. Cena heg felgyógyulása alkalmából a beogradi újságíróklub meghívta, azonban az albán belügyminiszter elutazására hivatkozással kimentette magát és látogatását visszaérkezése után helyezte kilátásba.

Jugoszláv hadihajó a görög vizeken

Augusztus 13-án Pyreusba érkezett a SHS. tengeri haderő Sitnica nevű hadihajója. A hajó parancsnoka hivatalos látogatást tett Pangalos görög miniszterelnöknél és Hadzsi-kiriakos tengernagynál, akik a hadihajó feledézetén visszaadták a látogatást. Ez alkalommal Pangalos miniszterelnök beszédet is mondott, amelyben üdvözölte a hadihajó parancsnokát és örömeinek adott kifejezést; hogy görög vizeken üdvözölheli a barátságos és szövetséges SHS. királyság egyik hadihajóját. Ugyanekkor üdvözölő táviratot is küldtek Beogradba a kormánynak.

Athosi szerzetesek Noviszádon

Tízezer szerzetes él Athos szigetén — Testvéri közösségben élnek a szerzetesek

Csütörtökön négy athosi orosz szerzetes érkezett Noviszádra, ahol dr. Csirics Irinje noviszadi görögkeleti püspök vendégei.

Az athosi szerzetesekközösségének orosz szerzetesrendjeinek összes, ha még oly szerény igényeit is, a cári Oroszország fedezte, míg a szovjeturalom óta ez a részben állami, részben társadalmi támogatás elmaradt és igy az athosori szerzetesrendek kénytelenek szükségleteiket könyöradományok útján fedezni. A négy athosi szerzetes engedélyt kapott a jugoszláv kormánytól, hogy Athos félsziget aszkétaéletű lakói számára gyűjthessenek. A félszigetet pedig túlnyomó részben szerzetesek és csak elenyésző részben női kereskedők és hivatalnokok lakják, mert tudvalevő, hogy az egész félszigeten egyetlen nő, de még egyetlen nőnemű állat sincs. Az oroszok mindenható cárijának felesége sem kapott engedélyt, hogy Athos félszigetére léphessen.

Demetrián atya, Agoston, Nearchos és Philemon szerzetesek az athosi szerzetesekközösségről, a szerzetesek kommunista életmódjáról a következő érdekes részleteket mondotta a Bacs megyei Napló munkatársának:

— Athos félsziget az aegai tengerben a háború előtt még a török birodalomhoz tartozott és csak újabban került Görögországhoz. A félsziget 50 kilométer hosszú, a görögök Ajos-nak, az oroszok a Keleten használatos frank nyelven Monte-Santo-nak, a szlávok Szevanának és a törökök Ainoros-nak hívják.

Az Athos hegyén levő szerzeteskolostorok együttvéve az athosi szerzetesekközösséget képezik, ahol tízezer szerzetes él, köztük 5000-nél több orosz, a többi szerb, bolgár és görög. A festői fekvésű hegyen a kolostorok egész közel vannak egymáshoz, de azért mindegyik 8—10 kastélyszerű épületből áll és önmagában is szinte külön városrészt képez. A legszebb kolostorok: St. Pantelemon, Xenoph, Staaronkita, Konstantamonite, Zographie, St. André, St. Paul, Dionission, St. Philottée, Esphegmeno, Simonopetro, Watopedo, Prodrómo, Kharakael, stb. Az athosi kolostort Khilandarnak hívják. Az építkezésük középkori várakra emlékeztet.

A szerzetesek a legtrikább esetben

hagyják el a szigetet. Példátlanul aszkéta életet élnek, de köztük ekeintetben is az oroszok vezetnek.

A kolostorok legtöbbje a 9. és 10. századból való. A szerzetesrendek összeségének kormányzó-tanácsa van, amelynek döntései, határozatai és rendeletei a félszigeten törvény erővel bírnak.

Életmódjuk az ideális kommunista életrend. Mindenki egyforma, mindenki egyformán dolgozik, senki a többi rovására előnyököt nem szerzhet, minden szerzemény az özszeségé.

Éjfélkor kelnek és a templomban 3—4 óras reggeli imát mondanak. Utána másfél óras liturgia következik. Reggel 6-kor munkára mennek. Nagyrészt mezőgazdasággal foglalkozik, de sokan közüjük cipész-, bádogos-, lakatos-, vagy szabóműhelyben dolgoznak. Délelőtt tízkor van az étkezés, utána kevés pihenő és déltől este 8-ig tovább folyik a nehéz testi munka. Délután 4-kor ismét istentiszteletet tartanak, amelyen az összes szabad szerzetesek résztvesznek, míg a többiek munkahelyükön maradnak, csak ép a legidősebb ott a munkahelyen: cipész-műhelyben vagy a szőlőskertben papi talárt ölt és a többieknek misét mond. Nagy innepkor már este 7-kor kezdődik az istentisztelet és egyhuzamban 10—12 óráig tart. Az athosi szerzetesek az esti ima után 8-kor fekdúnek le és csak négy órát alsznak.

De az athosi szerzetesek nem mind laknak a festői fekvésű kolostorokban, egyre nő az »athosi remeték« száma, akik barlangokban húzódnak meg és évtizedekig nem jönnek ki onnan. Ezeknek élelmézéséről a szerzetesrendek gondoskodnak, de tiltva van a szerzeteseknek, hogy egyes ilyen remetéknek külön élelmet adjon, mert ez egyenlőden, kedvezményezett bánásmódot jelentene. A szerzetesek naponta csak egyszer étkeznek.

A szigeten soha egyetlen zenészszerzőnem volt és így a zenét nem is ismerik. Azt vallják, hogy bár nincs eltiltva, de sehol sincs megírva, hogy meg van engedve.

Az alsóvárost Kharea-nak hívják, ott van néhány kereskedés és a politikai hatóságok. Nő ide se léphet be.

A szerzetesek diktatori fegyvelm alatt állanak és aki valamit elkövet,

bűnhődik érte. Amig az ebédidő tart és a többiek ebédelnek, a megbüntett hatalmas rózsafüzérrel a kezében imát mond és amikor a többi szerzetes az ebéd elvégzésével elvonul előtte, mindegyik előtt kénytelen letérdelni és azt mondani: »bűnös vagyok, bocsássatok meg.«

Ha egy szerzetes meghal, valamennyi szerzetes elkiséri a temetőbe, ahol nem helyezik ugyan »örök nyugalom«-ra, hanem csak három évig hagyják eltemetve és akkor kiássák. Ha a holttesten még hus vagy bőr van, akkor visszateszik a földre és imádkoznak érte, mert azt vallják, hogy ezek bűnösök. Ha pedig már csak a csontváz maradt meg, akkor a csontokat megörlik és egy urnában helyezik el. A koponyát pedig egy nagy tereben levő állványra teszik.

A négy szerzetes csütörtökön Noviszádon megkezdte a gyűjtést és amint maguk mondják: nemzetiségi és felekezeti különbség nélkül jelenlény adományokat kaptak. Az egyik gyűjtőiven 75 parás adomány is szerepel. Az egyik noviszadi pap megkérdi a szerzeteseket, hogy mit szólnak a 75 parás adományhoz, mire Demetrián atya, az őszhaju szerzetes azt felelte:

— Minden adomány egyforma kedves nekünk, az illető bizonyára nem adhatott többet, de különbben is a mennyire nekünk szükségünk van, az összegyűlik bizonyosan és többre nincs szükségünk...

Borzalmas hitvesgyilkosság egy bánáti községben

Egy kumáni elmebeteg földműves rémtette

Velikibecskerekéről jelentik: A bánáti Kumán községben borzalmas gyilkosság történt. Csobanov Vlada földműves már évek óta vadházasságban élt Acimovic Milittával, akitől már két gyermeke is született. A földművesen az utolsó hónapokban elmebeli zavarok tünetei mutatkoztak, amelyek azonban nem látszottak veszedelmeseknek. Az elmebeli zavarok főképen abban jelentkeztek, hogy Csobanovnak valószínűleg még a választási propaganda utóhatásaként — Nagy-Szerbia jelszava a rögeszméjévé vált és majdnem naponta engedélyeket kért a hatóságoktól gyűlések megtartására és nyilvános szónoklatokra. A községben nem vették komolyan Csobanov mindennapos zaklatásait, mert tudták, hogy elmezavarodott emberről van szó, akit azonban ártalmatlannak tartottak.

A szerencsétlen embernek azonban csütörtökön hajnalban olyan erős rohama volt, amely emberáldozatot követelt. Hajnali három órakor a szomszédok hangos jajveszékeltést hallottak Csobanovék házából, ahová azonban senki se mert behatolni, hanem a község házáról kért segítséget. A rendőrök azonban ki is mentek Csobanov házába, ahol borzalmas látvány tárult előjük. A konyhában keresztülmetszett torokkal holtan találták Acimovic Milittát. A szerencsétlen asszonynak a feje csaknem teljesen le volt vágva a törzséről. A gyilkos Csobanov a rendőrök érkezésekor már az ágyban fekdútt és aludt.

Az azonnal letartóztatott ember kihallgatása alkalmával nagyon zavaros feleleteket adott. A gyilkosságnak azonban szemtanúi voltak gyermekei is, akik kétségbeesve kiáltottak segítségért és ezek elmondták, hogy apjuk három óra tájban felébredt, rohama támadt, kirángigálta az ágyból feleségét és kihurcolta a konyhába, ahol megölte.

A szerencsétlen embert pénteken be szállították a becskeréki ügyészség fogházába. Az ügyészség intézkedett, hogy Csobanovot azonnal elmeógyógyintézetbe szállítsák, ahol orvosi megfigyelés alá helyezik.

KISEBBSÉGI ÉLET

Az erdélyi magyar párt elnöki tanácsa ülést tartott Kolozsváron. Az ülésen Ugron István közölte, hogy a pártnak hosszú időn keresztül volt ügyvezető alelnöke, Grandpierre Emil beküldte végleges lemondását azzal a megmáshatatlannal elhatározással, hogy ezután semmiféle szerepet nem fog játszani az erdélyi magyarság politikai mozgalmában. Az elnöki tanács sajnálattal vette tudomásul Grandpierre lemondását és elhatározta, hogy levélben fejezi ki háláját Grandpierre szemében, aki a legnehezebb viszonyok között vállalkozott a politikai munkára. Az elnöki tanács ezután beható tanácskozás után kimondta, hogy a mezőgazdasági kamara választásait nem tekinti politikai ügynek és ezért hozzájárul, illetőleg tudomásul veszi, hogy ebben a kérdésben az Erdélyi Gazdasági Egyesület tárgyalásokat folytat a román pártokkal a közös listák felállítása végett. Az ülés végén megalakították a párt kisebbségi alosztályát, amelynek elnökéül Jakabffy Elemért, tagjaiul pedig: dr. Balázs Andrást, dr. Balog Arthurt, dr. Darkó Ákost, dr. Fekete Nagy Bélát, dr. Fritz Lászlót, dr. Issekutz Viktort, Kecskeméty Lipót, Kovács Kálmánt, dr. Róth Hugót, gróf Teleki Arturt, dr. Torony Gyulát és dr. Váradi Aurélt választották meg.

Francesco Nitti, a világhírű olasz hékepolitikus nemrégiben a cambridgei egyetem nyári kurzusán előadást tartott a szabadelyű gondolat pusztulásáról Európában. Az előadáson Nitti kitért a nemzetiségi kérdésre és ezzel kapcsolatban a csehszlovák kormánypolitika bírálatára. »Az angolok tudják a legjobban — mondotta — milyen nehéz a különböző fajú és vallású népeket asszimilálni. Gondoljanak vissza, minő ellenállást tapasztalt Irország az asszimilálás minden kísérlete ellen. Lehetséges, hogy talán a kultúra alacsonyabb fokán álló népeket sikerül elnemzetietleníteni, de nem lehet ezt olyan népekkel tenni, akik a civilizáció útján nagy haladást tettek. A csehek sohasem tudják a németeket és magyarokat nemzetiségükből kivételtetni.«

A Népszövetség hivatalos jelentést adott ki, amelyben közli, hogy a Népszövetség szeptemberben egy francia képviselő elnöklése alatt összeül és tanácskozásait a következő napirenddel tartja: 1. Az iraki határmegállapítás kérdése. 2. Ausztria helyzetének megbeszélése. 3. Magyarország pénzügyi talpraállítása. 4. A görög menekültek ügye. 5. Az erdélyi és bánági magyar telepések kérvénye.

Kinos botrány központjába kerültek Karlsbadban Kalina és Mayer német kisebbségi képviselők. A Karlsbad mellett **Fischern** község német nemzeti ünnepélyre akartak elmenni, amikor utközben rendőrök feltartóztatták őket és követelték, hogy vegyék le fejükről a német nemzeti szívekkel díszített sapkájukat. A képviselők vonakodtak eleget tenni a felszólításnak és mentelmi jogukra hivatkoztak, a rendőrök azonban ennek ellenére bekísérték őket az őrszobára, ahol jegyzőkönyvet vettek föl az esetről.

Lapot akartak indítani »Ifjuság« címen a pozsonyi magyar diákok, hogy üres órákban gyerek-ambícióiuknak áldozhassanak. A lapalapítók annak rendje és módja szerint bejelentették a hatóságoknál, ki lesz a lap felelős szerkesztője, felelős kiadója és általában mindazt megtehető, amit a Szlovénia még mindig érvényes 1914. évi XIV. törvény-cikk 16. szakasza egy lap alapításának feltételeként megkövetel. Két héttig vártak türelmemmel, hogy a hatóságok tudomásul veszik majd csak a lapalapítást, de hiába — választ nem kaptak.

Elővigyázatosságból vártak még egy hetet, vártak kettőt, sőt hármat, amikor végre többszöri surgetés után kézhez kapták a hatóság végzését, amelyben tudomásukra adták, hogy a lapkiadást nem veszi tudomásul, azért, mert »széleskörű nyomozás alapján behi-

nyosodott, hogy a bejelentett felelős szerkesztő és kiadó eddigi tevékenysége nem nyújt elegendő garanciát a kijelölt program betartására.« A magyar diákok megfélembézték a végzést a felhatalmu miniszternél, aki azonban eddig még nem hozta meg döntését.

Harminckilenc halottja van az amiensi vasuti katasztrófának

Kisiklott a párisi expressz — Kigyulladtak a töltésről lezuhant személykocik — Százhatvan súlyos sebesült

Párisból jelentik: A Boulogne—Páris vonalon, Amiens közelében súlyos vasuti katasztrófa történt. A Páris felé haladó expressz megrhelt szeszekocsija eddig még ki nem derített módon lezuhant a töltésről és magával rántotta a mögötte levő személykocikat. A lezuhant kocsi izzó-porrá zúzódta és kigyulladt; az utasok az égő vagonokból nem tudtak menekülni és nagyrésztben a lángok martalékaivá lettek.

A katasztrófa színhelyén nyomban megjelentek a mentőcsapatok és hozzákezdtek a sebesültek elszállításához. Eddig harminckilenc megszenesedett holttestet húztak ki a romok alól, de még számos halott fekszik a kocsi alatt. A súlyosan sebesültek száma meghaladja a százhatvanat, akik közül hetvenegy állapota reménytelen. A halottak közt több párisi kereskedő van.

A katasztrófa okát nem tudták még megállapítani. Naval közmunkügyi

miniszter a szerencsétlenség színhelyéről visszaérkezve úgy nyilatkozott, hogy egyelőre csak annyit derített ki a vizsgálat, hogy a mozdonyvezető túlságosan sebességgel hajtott, egyes utrészekben 128 kilométer órasebességet ért el, a katasztrófa idején 82 kilométert mutatott a sebességmérő. Ilyen gyorsan ment alig 100 méterrel az amiensi állomás elhagyása után és nem vette tekintetbe azt az utasítást, hogy azon a helyen csökkenteni kell a sebességet.

Hogy igaz-e ez a feltevés, azt még nem lehet határozottan mondani, mert a mozdonyvezető, aki egyébként sértetlen maradt, a katasztrófa következtében olyan benyomást keltett a vizsgáló bizottságra, mintha örült volna. Lehetőség, hogy sirtörés okozta a katasztrófát. Erre vall az a körülmény, hogy a kisiklott szerkocsi összetörtött kerékküllői és meghajolt tengelye között egy sín-darabot találtak.

Németországot decemberben veszik föl a Népszövetségbe

Belgium, Csehszlovákia és Japán válasza után küldik csak el a francia jegyzéket Berlinbe

Londonból jelentik: **Briand** és **Chamberlain** tárgyalásának eredményét kedvezően ítélik meg. Briand elfogadta Chamberlain javaslatát, hogy szeptember hó folyamán közvetlen megbeszélést tartanak **Stresemannal**. A konferenciára legalkalmasabbnak Brüsszelt tartják. **Briandnak Németországhoz intézett jegyzékét hétfőn fogják Berlinben átadni.** **Luther** dr. birodalmi kancellár és **Stresemann** külügyminiszter, akiknek e hét végén kellett volna szabadságukat megkezdni, emiatt továbbra is Berlinben maradnak.

Chamberlain, miután a Viktória-pályaudvaron Briandtól elbucszott, a Buckingham-palotába ment, ahol jelentést tett a királynak a tárgyalásokról. Félórával később a király **Baldwin** miniszterelnököt fogadta. A délutáni minisztertanácson Chamberlain beszámolt a Brianddal folytatott tárgyalás eredményéről, továbbá a Németországhoz intézendő válaszijegyzék szövegéről. A miniszterek az angol-francia megegyezést minden fenntartás nélkül helyesítették.

Brüsszeli jelentés szerint a belga kormány megkapta a német biztonsági jegyzékre vonatkozó angol válasz tervezetét. Chamberlain egyidejűleg tudatta a belga kormánnyal, hogy szeptember elsején érkezik Genfbe és az az óhaja, hogy **Vanderveelde** miniszterelnök és **Briand** jelenlétében tanácskozzanak. A két külügyminiszter tanácskozásának eredményéről szóló londoni jelentések belga kormánykörökben elének megelégedést keltettek. **Vanderveelde** szeptember másodikán érkezik Genfbe, hogy ott Chamberlainnal és Brianddal tárgyaljon.

Mint Párisból jelentik, Briand megérkezése után fogadta a sajtó tudósítóit, akik előtt kijelentette, hogy a londoni tárgyalások eredményével nagyon meg van elégedve. A rajna-vidéki bizottság és a döntőbírósi szerződés ügyében a nagyhatalmak ugyan elvileg megegyeztek, de végleges megegyezés nem lehetséges, míg az érdekelt hatalmak még nem kérdezik Belgiumot, Lengyelországot, Csehszlovákiát, sőt Németországot is.

Churchill kincstári államtitkárrel a következő pontokra nézve végleges megegyezést létesített:

1. Az az összeg, amelyet Nagy-Britannia a hivatalos tárgyaláson követelni fog, számszerűleg pontosan megállapítandó **Franciaország fizetőképességének tekintetbevételevel, nem pedig a francia tartozás ténybeli összege szerinti.**

2. El kell tekinteni attól a tervtől, hogy a háborús adósságok rendezése ideiglenes, esetleg 4—5 évre szóló legyen, mint ahogy Anglia ajánlotta, mivel **Caillaux** a francia pénzügyeket véglegesen rendezni kívánja, tehát a háborús adósság végleges rendezése mulhatatlanul szükséges.

A **Quotidien** azt írja, hogy Nagy-Britannia az első pénzügyi tárgyaláson még 30 millió font évi törlesztést kívánt, azután leszállott 22 millióra, most pedig évente 15 millió fontot követel.

Híresztelések vannak arról, hogy **Caillaux** maga fog élére állani annak a pénzügyi delegációnak, amely az angol kormánnyal a háborús tartozások szabályozását lesz hivatva tárgyalni.

Az angol kormány

államosítani akarja a szénbányákat Bizottságot küldött ki a probléma tanulmányozására

Londonból jelentik: A minisztertanács ülésén foglalkoztak a bányák nacionalizálásának kérdésével és elhatározták, hogy külön bizottságot küldenek ki azzal a feladattal, hogy a bányák államosítása ügyében tegyen javaslatot a kormánnyak.

A **Daily Telegraph** szerint a kiküldött bizottságnak a következő kérdésekre kell válaszolni:

1. Az államosítás előnyei és hátrányai.
 2. A szénbányaipar egységes összpontosítása.
 3. Mennyibebe volna hasznos az állami üzem.
 4. Munkaidő és bérek.
 5. A melléktermékek értékesítése.
 6. Vasuti szállítási és egyéb ipari könnyítések.
 7. A szénárak hatása az iparokra.
- A bizottság a jövő héten kezdi meg működését.

Bosszu áldozata

a Bulgáriában meggyilkolt görög kereskedő

Kinyomozták a Stanimakai gyilkosság tettesét

Szófiából jelentik: A görög kormány tudvalevőleg nemrégiben ultimátumszerű jegyzéket intézett a bolgár kormányhoz és abban **Nikolaidi** görög alattvaló gyilkosának kézrekerítését és szigorú megbüntetését követelte, egyidejűleg azonban jelentékeny csapattesteket küldött a bolgár határra, amelyek még most is ott állanak. Az athéni sajtó a gyilkosság esetéből fenyegető cikkekben követelte, hogy a görög hadsereg szállja meg a bolgár határmenti helységeket és a helyzet nagyon elmérgesedett Görögország és Bulgária közt. A szófiái rendőrség mindjárt eleinte tisztában volt azzal, hogy a Stanimakában történt gyilkosság közönséges bosszu műve. Most végre sikerült az eset minden részletében kinyomozni. Bizonyosodott a következő tényállás: **Nikolaidi** gazdag görög alattvalónak Stanimaka környékén dusan termő gyümölcsösök vannak, amelyekben különösen ritka fajtájú gyümölcsöket termel. Két nappal a gyilkosság előtt a vásártéren **Nikolaidi** egy kofánál olyan szilvát látott, amelyen csak az ő kertjében terem. Összeveszett a kofa férjével, egy **Bakalov** nevű macedón menekült csőszel és feljelentette lopás miatt. Két nap múlva holtan találták **Nikolaidit**. Kétségtelen, hogy **Bakalov** ölte meg ezt az is bizonyítja, hogy aznap eltűnt, mikor a gyilkosság történt.

Németország külön francia—angol—német konferenciát szeretne

A **Times** berlini tudósítója jelenti lapjának, hogy német hivatalos körökben azt mondták neki, hogy **Németország olyan nemzetközi konferenciát tekintene ideálisnak, amelyen mindössze kilencen volnának együtt, nevezetesen a külügyminiszterek, a helyettes-államtitkárok, továbbá angol, francia és német jogi szakteknitélyek.**

Caillaux végleg rendezni akarja a háborús adósságokat

Londonból jelentik: Minden hivatalos és félhivatalos cáfolat ellenére **Hans Reuter** párisi lap tudósító fentartja azt a közlést, hogy **Anglia és Franciaország között a háborús tartozások rendezése céljából néhány nap múlva újból meg fognak indulni a tárgyalások** s e részben **Briand** londoni látogatásakor **Chamberlain** külügyminiszterrel és

Még egy egyesülés

a Vajdaság gazdasági sérelmeinek orvoslására — Jugoszlávok Lengyelországban

A Vajdaság közgazdasági sérelmeinek orvoslására, a lehetetlenül súlyos adóztatásoknak megváltoztatására nincs komoly kilátás. Miniszterek, rendszerek változnak, változatlan marad azonban az, hogy minden teher a Vajdaságra hárul, s a vajdasági földműves, iparos, kereskedő nem tehet mást, csupán panaszkodhat.

Ez a megállapodás jegyzésedett ki esztörtökön is a kereskedelmi miniszteriumban megtartott gazdasági konferencián. A konferenciát nem azért hívták össze, hogy a Vajdaság bajait beszéljék meg, a varsói nemzetközi mintavásáron való részvételről tárgyaltak, azonban a vajdasági résztvevők ezen is azt állapították meg, hogy a Vajdaság addig nem képes gazdasági fejlettségét reprezentálni, amíg szerencsétlen gazdasági politika visszafeljeszti ezt a területet.

A konferenciát a kereskedelmi miniszter hívta össze s részt vettek azon a kereskedelmi és iparkamarák, valamint a gyáriparosok szövetségének küldöttei. A miniszter megbízásából Sztantics inspektor elnökölt a konferencián, aki előadta, hogy Lengyelország Varsóban mintavásárt rendez, amelyre a jugoszláv gazdasági körököt is meghívta. A jugoszláviai résztvevők részére nagy kedvezményeket helyez a lengyel kormány kilátásba. A határtól különvonal viszi a résztvevőket Varsóba s a kiállítás után különvonalon ingyenesen beutazzák az országot. A konferencia résztvevői megállapították, hogy bár fontos érdekek fűződnek ahhoz, hogy Jugoszlávia részt vegyen ezen a kiállításban, tömeges jelentkezésre nincs kilátás. A kamarák azok neveit, akik részvételi szándékukat augusztus 19-ig bejelentik, felterjesztik a miniszteriumban, amely a további bejelentéseket megteszi.

Dr. Koszics Mirkó, a noviszadi s

Sztanoffovics Sándor, a becskeréki kamara titkára a konferencia alkalmából újra megállapították, hogy nincs komoly kilátás arra, hogy a Vajdaság közgazdasági sérelmeit rövidesen orvosolják s minthogy egyebet tenni nem lehet, szükséges az összes gazdasági érdekszervezetek fömörítése, hogy együttes akcióval adjanak súlyt fellépésüknek. Megállapodtak abban, hogy a Szubotícán a kiállítás alkalmával megtartandó gazdasági konferencián megcsinálják a Köz-

gazdasági Egyesületek Szövetségét, amelynek tagjai lesznek az összes kereskedelmi egyletek, ipartestületek, a gyáriparosok bányái, alsó- és felsőbácskai szövetsége, továbbá az összes érdekvépviseletek, mint a vendéglősök, lakosok, építésszek és más szakmák egyesületei.

A közgazdasági szövetség kérdését a szubotical konferencián dr. Koszics Mirkó ismerteti s ugyanő készíti el a szövetség alapszabályait is.

Egy millió dinár kártérítést követel Kovács Ágoston a Bács megyei Naplótól

A Reismann-gyilkosság gyanúsítottja mindent tagad följelentésében — A noviszadi ügyészség nem vállalta a vád képviselőt

Noviszadról jelentik: Kovács Ágoston volt bonyhádi nagytőzsdés feljelentést tett az ügyészségen a Bács megyei Napló szerkesztősége ellen, amely azt írta róla, hogy egyike azoknak a Kovács-fivéreknek, akik I. Reismann zongoragyárost Budapesten meggyilkolták és kirabolták, a büntetés elől azonban kormányzói amnesztiával szabadultak.

A följelentésben Kovács, aki most a konstantinápolyi Hotel Novoty-ban lakik, előadja, hogy a róla megjelent újságcikkre miatt, amelyek neki egyébként százezer dináros károkat okoztak, becsületében sértve érzi magát, annál inkább, mert — állítása szerint — sohasem ismerte a meggyilkolt zongoragyárost. Cáfolja Kovács a följelentésben azt a vádat is, hogy lopott hegyzereket ajándékozott volna a bonyhádi templomnak, majd így folytatja:

— Nem igaz, hogy én a pápai kitüntetésem jogtalanul szereztem, mert azt Öszentségtől, a római pápától kaptam, mert a templomnak ajándékoztam egy pástortbotot, egy inulát és keztyűt. Ezen kitüntetés nekem tüneményes kértetekben 1924-ben a templomban Bonyhádon át is adták az adományozó okirattal együtt.

Terjedelmesen elmondja ezután Kovács Ágoston, hogy öt három évvel ezelőtt feljelentette Magyarországon Léh László noviszadi zsákkereskedő, aki azt a vádat emelte — Kovács állítása szerint — ellene a budapesti rendőrségen, hogy jugoszláv kém és merényletet tervez gróf Bethlen István miniszterelnök ellen. A vád alapján, állítólag, le is tartóztatták, el is ítélték, úgy, hogy kénytelen volt megszökni Magyarországról.

— Léh László meglátott engem, amikor Temerinben látogatást tettem szüleimmel — folytatja a följelentés — és biztosan ő terjeszté ezeket a hazug híreket rólam. Kérem tehát ő ellene is eljárni hamis vád és hatóság előtti rágalmazás miatt, továbbá, mert a magyar rendőrség előtt azt állította rólam, hogy jugoszláv kém vagyok, kérem őt hazatérésem miatt azonnal letartóztatni. Nemkülönbön mivel engem ő és az újságcikk teljesen tönkretettek s így hitelrontást követtek el, hiszen senkivel sem tudok üzletet csinálni és kereseti lehetőségem megfosztottak, kérem az újságcikk szerzőit egymillió dinár, Léh Lászlót pedig tétmillió dinár kártérítés erejéig elmarasztalni szíveskedjenek.

A noviszadi ügyészség pénteken fog-

lalozott a feljelentéssel és megállapítja határozatában, hogy Kovács Ágoston 1919-ben és 1920-ban mint hadnagy teljesített a magyar nemzeti hadseregben szolgálatot, 1921-től 1925-ig pedig Bonyhádon dohánytőzsdéje volt. A Jugoszláv belligymiszterium B. B. B. osztálya 1922-ben 8041. számú határozatával megfosztotta Kovács Ágostont állampolgárságától. Kovács egyébként április 18-án magyar utlevéllel jött Budapestre Temerinbe szüleinek látogatására. Az ottani hatóságok előtt azt állította, hogy Rómába megy zarándokutazni, helyett azonban Konstantinápolyba utazott. Mindezek alapján az ügyészség úgy határozott, hogy nem emel vádat a Bács megyei Napló ellen.

A magyarnyelvű filmfeliratok vetítését megengedte a belügyminiszterium

Végrehajtási utasítás magyarázza meg a rendelet homályos intézkedéseit

A belügyminiszterium nemrégben rendeletet adott ki a filmfeliratok nyelverőli. A rendeletből nem derült ki világosan, hogy szláv feliratokon kívül másnyelvű szöveg is alkalmazható a filmekben és ezért több helyen a helyi hatóságok eltiltották a magyar filmfeliratok vetítését. Legutóbb a prbicsevői mozgósínház működését szüntette be emiatt a hatóság, míg ugyanakkor más mozgósínházak zavartalanul használhattak a szláv feliratok mellett másnyelvű filmfeliratokat is.

A belügyminiszterium BBB. ügyosztálya — mint Somborból jelentik — végrehajtási utasítást adott ki a filmfeliratokat szabályozó rendelethez. Az utasítás szerint a szlávnyelvű filmfeliratok mellett bármilyen másnyelvű feliratok is szerepelhetnek a filmekben.

Folyton égő tűz

Iria: Möriz Zsigmond

Az asszony a konyhában zöldbabot főrdelt, vastag, erős, öreg ujjai közt a gyenge babhüvelyek ropogtak. A sógora, akinek a háztartását vezette, bejött a kertből és a kosarat megfonta, mert a füle le volt szakadva s cseresznyét szedtetett a gyerekekkel.

— Mán ne monien el... — reggellizzen, — mondta neki az öregasszony.

A férfi kedvetlenül ült, se menni, se maradni, se dolgozni, se heverni nem bírt. Még csak félve özvegy s egy percre sem tudta feledni a dolgos, rendes, tiszta, becsületes, jó feleségét.

— Mondia néni, mit volt a maga urának az első házasságával. Arról az asszonyról soha anyósom másképp nem beszélt, csak az a személv.

Az öregasszony, aki özvegy volt, s nemcsak az ura, s annak első felesége, de annak szülei, testvérei is mind rég halottak voltak, olv elevenen pattant fel, mintha darázs csóné.

— Az pedig egy nagy tévedés volt. Az egy nagy tévedés lehetett.

— Bizony pedig sose mondták másképp.

— De mért?... Mert mikor az én Sándorom (Isten nyugtassa), elvette első feleségét, a Katit (Isten nyugtassa), elmentek hozzájuk első vizitre, meglátogatni a testvére, Sári, a maga anyósa (Isten nyugtassa) és az ura, Bertit (Isten nyugtassa). Hát Bertit ránéz Katira és elzavarodik s kihíja Sári a konyhába s azt mondia neki: »Te, ne szólj Sándornak, de ez ezt vette el?... Hiszen ez pincérlány volt a Fehér Bárányban és mindenkinél köze volt hozzá. Én nekem is, ezt meg azt tettem vele... Ez volt az egész. Ez pedig egy nagy tévedésnek kellett lennie, mert én az én szegény uramfő sokat hallottam, hogy az ő Katia egy szent volt, árvalány, az apja szabó volt, ő vezette a háztartást s nyolc évig szerették egymást és ő a házhoz járt és annak minden napja munkában felt el.

— Pedig annak nem volt más neve.

— Nekem is mondia, elmondia nekem Sári, ő mondia el az egészet.

— Sándor bácsi nem is tudia?

— Nem. Soha. Még is mondia Sári-nak, hogy: »mért nem mondtátok meg neki akkor!« Nem akartak háboruságot.

— Nem tudta?

— Soha.

— Még is halt és nem tudta?

— Mind a kettő. És soha nem értették, hogy mitől volt az ellenség. Csak mondia szegénykém, hogy: »én nem tudom, szegényt sose állhatta ki egy se. Se az anyám, se a nővérem, se a rokonok. Pedig egy angyal volt és sose vétett egnek se... Aszódra is elfőtek hozzánk, Sárika a gyerekeivel, mert az ura, Bertit, egy rablász ember volt, olyan egy goromba, amilyen ritkaság.

— hát verte is és országvilág előtt megcsufította — és ilyenkor az asszony, a Sári elmenekült hol ehez, hol ahhoz a rokonhoz, — így hozzá is minden harag mellett elment Aszódra és ott is csak a háboruságot csinálta köztünk, — mondia szegény Sándorom — egyszer is valami teknő volt kint az udvaron, s rátámadt Katira, hogy »sose lesz semmiték, tedd el azt a teknőt, mindig viláig koldusa lesztek.« Jött hozzám Kati sírva, — mondia szegény Sándorom — és én mondia Sárinak: »nagyon szerettek, nagyon szeretem, ha hozzám jössz, de ne csinálj háboruságot...«

A férfi gondolkozva nézett.

— A teknőnek nincs is a napon helye... az anyósomnak igaza van... és nem is volt a Katinak soha semmije.

Az asszony kapott a szón.

— Nem. Semmije. Soha. Mikor én a házába mentem, a helyébe, löszérivel üres volt minden. Ott nem volt más butor, csak adósság. Azzal volt az én Sándorom bebutorozva. Én meg is mondia neki: »Te Sári! mért nem mondia ezt meg a testvérednek?... Ha én neked lettem volna, én még akkor este szerit vettem volna, hogy megmondjam: »testvérem! halod-e, mit mond az uram, hogy neki a feleségedhez pincérlány korában köze volt. Jári utá...«

— Nem. Semmije. Soha. Mikor én a házába mentem, a helyébe, löszérivel üres volt minden. Ott nem volt más butor, csak adósság. Azzal volt az én Sándorom bebutorozva. Én meg is mondia neki: »Te Sári! mért nem mondia ezt meg a testvérednek?... Ha én neked lettem volna, én még akkor este szerit vettem volna, hogy megmondjam: »testvérem! halod-e, mit mond az uram, hogy neki a feleségedhez pincérlány korában köze volt. Jári utá...«

— Nem. Semmije. Soha. Mikor én a házába mentem, a helyébe, löszérivel üres volt minden. Ott nem volt más butor, csak adósság. Azzal volt az én Sándorom bebutorozva. Én meg is mondia neki: »Te Sári! mért nem mondia ezt meg a testvérednek?... Ha én neked lettem volna, én még akkor este szerit vettem volna, hogy megmondjam: »testvérem! halod-e, mit mond az uram, hogy neki a feleségedhez pincérlány korában köze volt. Jári utá...«

— Nem. Semmije. Soha. Mikor én a házába mentem, a helyébe, löszérivel üres volt minden. Ott nem volt más butor, csak adósság. Azzal volt az én Sándorom bebutorozva. Én meg is mondia neki: »Te Sári! mért nem mondia ezt meg a testvérednek?... Ha én neked lettem volna, én még akkor este szerit vettem volna, hogy megmondjam: »testvérem! halod-e, mit mond az uram, hogy neki a feleségedhez pincérlány korában köze volt. Jári utá...«

— Nem. Semmije. Soha. Mikor én a házába mentem, a helyébe, löszérivel üres volt minden. Ott nem volt más butor, csak adósság. Azzal volt az én Sándorom bebutorozva. Én meg is mondia neki: »Te Sári! mért nem mondia ezt meg a testvérednek?... Ha én neked lettem volna, én még akkor este szerit vettem volna, hogy megmondjam: »testvérem! halod-e, mit mond az uram, hogy neki a feleségedhez pincérlány korában köze volt. Jári utá...«

Hogy neki nem volt kedve háboruságot kezdeni. Mert mikor az ura elment Pestre egy évre tanfolvamra, ott lakott, ahol ő, csak egy emelettel feljebb, vagy egy házzal odább, nem tudom... akkor is folytatta a rossz életét... Én csak annyit tudok, hogy a fértem egy beszél róla, hogy az egy angyal volt... Hát azért elárulta egyszer-egyszer... Én nem szerettem, hogy ő szegyenbe maradjon, ha ment a körbe, kaszinóba, nem akart pénzt vinni, mondia neki: »mért nem teszel a zsebedbe száz koronát? hátha kell.« De nagy gavallér vagy, szegénykém, az én Katim, ha észreverte, hogy őt korona van a zsebében, majd kisérdte a szemem. Az lett belőle, hogy megloptam... Nahát, kell egy asszonynak úgy kormányozni az urát, hogy az megloplia őt?

A férfi hihetetlenül nézett:

— Nem volt őszinte asszony. Nem bízott magában, másban se bízott.

Az öregasszony kicélt hallgatott.

— Ha láttam volna, megmondanám. De én csak azt láttam, hogy az uram félíg volt adóssággal és én reggel, délután, este három hónapig csak adósságot fizettem. Ugyanabból a jövedelemből, amit az uram hozott. Mondia is: »Ej, fiacskám, miért nem kerültél te hozzám fiatal koromban. Ha mint aszódit jöszvő hozzám jössz, abba a szép, kis otthonba, most csak látszok a világgal. Nagyon jó volt a szegénykém, csak gváva volt, ügyetlen volt egyes dolgokban.«

— Tudia mit, néni, nem is lehet szerelmes lenni, csak ilyenbe.

— Hogy?

— Annál nagyobb a szereltem, néni, mind avengébb, akit szeret az ember. Mert akkor kell a szereltem, hogy magasztalja a hibásat...

— Ó nem látta hibásnak.

— Láttá. De behunyta a szemét. Olyan szerelmes volt, hogy nem akarta látni. Ha a tulajdon szemével látja a csalást, akkor se hiszi el; tudia s nem vallta be. Tudia-e néni, hogy Lajosnak megmondta? Pista bácsi megmondta: ilyen guszpusod van? ezt ve-

szed el?... S mit felelt rá Lajos öcsém (ez is halott, Isten nyugtassa): »Nem bánom én Pista bátyám, csak addig legyen üres, míg én otthon vagyok.« Ilyen a szerelem.

— No, neki nem mondták meg, ő nem ilyen ember volt. Ő meghalt volna, ha rossz szót szólnak a Katira... Nem is tudta. Csak mások tudtak. Mindenki tudta, a Palfcsi lányok, az egész rokonság, csak az nem tudta, akinek tudni kellett volna, szegény.

— Ilyen furcsaság! Egy egész élet felfordult rajta.

— Igen. De a rokonok közt folyton égött a tűz s ezek a szerencsétlenek nem tudtak semmit: »Nahát sose szerették a feleségemet, se az anyám, se a testvérem...« Szakított is velük miatta. Tízennégy évig nem érintkeztek, csak én vittem vissza hozzájuk... Akkor írt nekik s azok válaszoltak, engem dicsőítettek, a Katit szidták... Három napig ívott szegénykém, pedig nem volt ívós: »Szent Isten, így is szokial te tenni valamikor? — mondia neki, mikor hazakérült. »Nem, soha. Ezt a levelet csinálta.«

— Azért nem kell ilvet tenni, a hivatalból mindennap jöttek hogy hol vagy, mi történt veled? Mit gondolkodnak?

— Gondoljanak, amit akarnak. Az én drágámát még most is sértik.

A férfi feállott. Leverté a bajszárdi a morzsát s így szólt:

— No néni, most már egész biztos... Ha az egy tiszta asszony lett volna?... Sose reszketett vót érte, hogy sértik, nem sértik... Az ember azt nem enged megsejtteni, akit igen könnyen lehetne...

Lehajtotta a fejét s kiment a napfényre. A fák rakvoga zöld levéllel voltak rakva, a fű csoda szép és dus volt, a buzatábla tündöklő szára.

A két ember magára maradt. A holtak, akik pár percig éltek, nira visszamultak a semmibe. A férfi ment a cseresznyefa alá, az asszony vizet öntött a zöldbabra.

A tűz égött bennük az élőkben.

Szentévet rendez a görögkeleti egyház

A jövő év áprilisától decemberig tart a zárándokut

Bécsből jelentik: A jeruzsálemi görögkeleti patriarchátus megbízottja dr. Basil érsek Bécsben tartózkodik, ahol nagyjelentőségű tárgyalásokat folytat a görögkeleti egyház itteni vezetőivel. Az ősz görögkeleti főpap, aki Bécs után metropolit Európára és Amerikára több metropolitát, missziózájára a következőket mondotta a lapok tudósítóinak:

— A görögkeleti egyház a jövő évben *szent évet hirdet*, hogy a hitéletet föllendítse és az orosz szovjet által megingatott egyházat kivessze a válságból. A szent év előkészítésével a jeruzsálemi, alexzandriai, konstantinápolyi patriarchátus engem bízott meg, az én feladatomban, hogy a görögkeleti egyház demonstrációja számára megnyerjem a világ összes görögkeleti híveit. A zárándokut, amely áprilistól decemberig fog tartani, a görögkeleti egyház őshazájába Görögországba fogja összegyűjteni a híveinket. Európán minden nagyobb kikötőjéből minden három hétben és Amerikából minden két hétben fog egy zárándokhajó indulni, amely egyenesen Görögországba megy. A szent ut először Athénbe vezet, ahol szent Georgius vértanu sírját látogatjuk meg és egyúttal megtekintjük a régi Hellasz fenmaradt műkincseit. Innen Athosz a legközelebbi cél, ez a csodálatos sziget, amelyen mint a Népszövetség által elismert köztársaságban *kizárólag szerzetesek élnek*. Huszonkét kolostor van itt, körülbelül hétezer görögkeleti szerzetessel és mindegyik kolostor egy-egy képviselőt küld a parlamentbe, mely Charlesben székel. *Erre a szigetre 870 óta, tehát több mint ezer esztendő óta nem léphetett nő, sőt nőnemű állatot sem szabad oda vinni*. Basil dr. Bécsből Hamburgba utazik, ahol hajóra száll és kitegy Amerikába.

Gazdasági kongresszusok Suboticán

Valamennyi vajdasági egyesület bejelentette részvételét a kiállítással kapcsolatos kongresszusokon

A suboticiai nagyvásár és kiállítás gazdasági fontosságát még fokozza, hogy a kiállítás tartama alatt a Vajdaság gazdasági körei kongresszusokat fognak tartani Suboticán. A noviszdai kereskedelmi és iparkamaránál már valamennyi vajdasági gazdasági egyesület bejelentette ezeken a kongresszusokon való részvételét és a kiállítás fontosságát mellett bizonyít az is, hogy dr. Krajacs kereskedelmi miniszter közölte a noviszdai kereskedelmi kamara főtítkárával, hogy a suboticiai kiállításon személyesen részt fog venni és nagy figyelemmel kíséri annak lefolyását.

A kiállítás tartama alatt megtartandó kongresszusokon különösen a mezőgazdaság és az állattenyésztés problémáit felölő kérdésekkel fognak foglalkozni. A szláv anyanyelvű gazdák vándorgyűlését 28-án reggel fél 9 órakor fogják megnyitni. A gimnázium dísztermében Rasity K. Milos elnök mondja a megnyitó díszbeszédet. Jarakula Bogdán szombori gazdasági felügyelő előadást tart a növényi betegségekről és azoknak elhárításáról. Schneider Sztan-kó szőlészeti és borászati felügyelő a szőlő ellenségeiről és a védekezésről fog értekezni, dr. Mladenovic Mladen főállatorvos az állatok betegségeiről fog előadást tartani.

A magyar anyanyelvű vándorgazdasági gyűlést Suboticán 23-án délelőtt fél 9 órakor nyitják meg a Palicsi-úti népis-

kolában. A gyűlést Törley Bálint az aktuális gazdasági kérdésekkel nyitja meg, Kiss Lajos az újabb gazdasági törekvésekről, Wamoscher Károly pedig az okszerű takarmányozásról fog előadást tartani. Schaffer Gyula (Kutaspuszta) a kukoricaművelésről fog beszélni.

Augusztus 30-án délelőtt fél 9 órakor, ugyanezen a Palicsi-úti népisiskolában, a német anyanyelvű gazdák vándorgyűlése lesz, amelyen Leh Ferenc egyesületi alelnök tartja megnyitó beszédét. Előadást tart még Schwarzenbrunner Lajos, a csóka vetőmagcsemesítő r.-t. igazgatója a gabonanemesítés újabb eredményeiről, Szobonya László pedig a

szőlő kártevő rovarjairól és az azok ellen való védekezésről.

Augusztus 26-án délelőtt 9 órakor tartják meg a palicsi nagyvendéglőben a vajdasági méhészeti kongresszust. A méhészeti kongresszust dr. Resch Ignác sídi plébános fogja megnyitni, aki egyúttal a sejtéről is fog értekezést tartani. Bugarszki Milán, becskereki tanító a két méhkirályné rendszerről fog értekezni. Barta Gyula tanító a műsejtekről fog előadást tartani. Werner Mihály martonosi plébános a modern méhkiárló rendszerről, Moharek János (Horgos) és Ósz Szabó Dániel (Szent) a vándor kaptárakról és a modern méhsejt rendszerekről fog értekezni.

Véres uccai harc Berlinben a kommunisták és a rendőrök között

Három halottja és sok súlyos sebesültje van az összeütközésnek

Berlinből jelentik: Csütörtökön éjjel újabb véres összeütközések voltak Berlin uccáin a kommunisták és a rendőrtisztviselők között. A véres összeütközésnek három kommunista halottja és sok súlyos sebesültje van.

Az összetűzés előzménye az volt, hogy a kommunista pártvezetőség csütörtök este kilenc órára tömeggyűléseket hívott össze, amelyeknek programján a minap elfogadott vámtörvények és adójavaslatok elleni tiltakozás szerepelt.

A kommunistapárt a gyűlést összehívó közleményeiben a javaslatokat *rablójavaslatoknak nevezte* és azt mondotta, hogy ezekkel a javaslatokkal a birodalmi gyűlés nagy bünt követett el a német nép ellen.

A gyűlések szónokai között tíz kommunista birodalmi gyűlési képviselő is szerepelt. Minden gyűlés színhelyére többszáz kommunista szervezett embert vezényeltek ki. A rendőrség a legutóbbi napok horogkeresztes tüntetése ellen már napokkal ezelőtt erélyes óvintézkedéseket tett Berlin területére és ilyenformán a kommunista gyűlésrendezőket erős rendőri készség fogadta a gyűlések színhelyén. A rendőrség nem akadályozta meg a gyűlések lefolyását és azok a szokott módon mentek végbe.

A gyűlés befejezése után azonban mintegy hatszáz főnyi kommunista tömeg, akik között a vörös frontarcosok szövetségének számos tagja is résztvett, tüntetésre készült északi Berlin utvonalaiban.

A kommunista menet gyülekezése alatt azután közbelépett a rendőrség is. A kommunisták a felszólításra nem akartak szétszórani és ezért a rendőrök gummibotokkal támadtak a tömegnek és néhány ijesztőlövést adtak a levegőbe.

Mint hogy a tömeg erre sem oszlott szét, a rendőrök sortűzet adtak, egy ötvenéves munkás holtan bukkott a kövezetre és számos tüntető súlyosan megsebesült. A sebesültek számát nem sikerült megállapítani, mert ezeket az elvtársaik közttek be és azonnal el is szállították.

Ugyanekkor egy másik tüntetés is volt Berlinben. A keleti városrészben, a Frankfurter Alleen akart átvonulni egy nagyobb tüntető tömeg és minthogy a rendőrség felszólítása itt is sikertelen maradt, kézitására került a sor, amelynek során lövések is dördültek el. Ennek az uccai harcnak egy halott és három súlyosan sebesült munkás lett az áldozata. Három rendőrt késszurások értek és ezeket szintén súlyos sebekkel szállították kórházba. A két tüntetés után mintegy ötven kommunistát letartóztattak.

A késő éjszakai órákig újból és újból csoportok verődtek össze a tüntetések, helyén, a járókelők csoportokba verődve izgatottan tárgyalták az eseményeket és minthogy az uccai vitatkozásnak több ízben tettelesség lett a következménye, a rendőrségnek kellett ismételtén beavatkozni a szétkergetni a verekedőket.

Drágulni fognak a közszükségleti cikkek

Új védővámok a fogyasztók terhére

Dr. Krajacs Iván kereskedelmi miniszter elnökletével csütörtökön miniszterközi gazdasági és pénzügyi bizottsági ülés volt, amelyen a kereskedelmi, agrár, földművelésügyi, pénzügyi és közlekedési miniszteriumok voltak képviselve. Az ülésen a különféle gazdasági érdekeltségűeknek és szakmáknak a vámtarifamegvaltoztatására irányuló kéréseit tárgyalták.

A továbbfeldolgozó ipar több szakmája, így a szappan- és gyertyagyári ipar, a kalapgyárak és a bőr- ipar azzal a sürgős kéréssel fordult a miniszterközi gazdasági és pénzügyi bizottsághoz, hogy tegye a nyersanyagok behozatalát ismét szabaddá, vagy ha ez nem lehetséges, akkor mérsékelje lényegesen a nyersanyagok vámtételeit, mert a külföldről behozott nyersanyagok magas váma versenyeptelené teszi a hazai ipart. Jugoszlávia a közelmúltban kötött kereskedelmi szerződést Olaszországgal és az Ausztriával való kereskedelmi szerződés is perfekválás előtt áll. Minthogy ezek érvénybe lépnek, sok

készáru a legnagyobb vámkedvezményt fogja élvezni, úgyhogy a drága nyersanyagot feldolgozó hazai ipar nem lesz versenyképes.

Az agrárérdekeltségek a mezőgazdasági aktív vidékek fokozottabb vámvédelmét kérték. Köztudomásu, hogy a vámtarifa eredetileg nyolc aranydinár vámot vetett ki a külföldről behozott lisztre, de az életbeléptetést követő első huszonnégy órában a külföldi mezőgazdasági termények vámját eltörölték. Most a malom- és husipar, a nagy malomok, szalámi és konzervgyárak arra kérték a miniszterközi bizottságot, hogy legalább is az eredeti vámtarifában szerepelt vámtételek felével sújtsa a külföldi termékeket, mert a mezőgazdasági aktív vidékeket sújtsa a legjobban a vámentesség.

A jugoszláv mezőgazdasági aktív vidékek: legelsősorban a Vajdaság, a Szerémség, Szlavónia és Szerbia egy része, rekordterméseik ellenére nem exportálhatnak. A szomszédos országok: Magyarország és Románia hatalmas terméshősegi lehetlenné teszik a jugoszláv termés ki-

vitelét. Messzebb relációkba a fuvar drágasága miatt sem juthat el a termés. Ennek folytán az aktív mezőgazdasági vidékeknek nem marad más piaca, mint hogy feleslegét a hazai passzív vidékekre juttassa el.

Passzív vidék nálunk Dalmácia és a tengerpart. Ide pedig az amerikai vagy hollandi zsír, az amerikai buza vagy liszt olcsóbban jut el a tengeren, mint a vajdasági buza vasuton és így az aktív vidékek elvesztették ezeket az utolsó piacukat is.

A miniszterközi bizottság belátta a kérés jogosságát és javasolni fogja a minisztertanácsnak, hogy az eredetileg felvett, de hatályon kívül helyezett vámtételeknek a mezőgazdasági terményekre vonatkozó vámtételei felét állapítja meg behozatali vámgyanónt. Ez a határozat, — ha azt a minisztertanács is jóváhagyja, — lehetővé fogja tenni, hogy a Vajdaság ismét elláthassa a hazai passzív vidékeket.

A vajdasági mezőgazdasági érdekeltség helyzetén az októberben teszállítandó vasuti fuvardíjszabás is lényegesen segíteni fog.

A miniszterközi gazdasági bizottság több terv közül a francia és német »szolidaris vámrendszer« tette magáévá, ami végeredményben — a fogyasztók szempontjából, — azzal a káros hatással lesz, hogy a közszükségleti cikkek árai az új védvámok folytán emelkedni fognak. A kormány elismeri, hogy az árkülömbözet a fogyasztókat sújtsa, de ez szerinte olyan áldozat, amelyet az ipar érdekében meg kell hozni.

A világ legnagyobb bankettja

Ötvenezer tányér, százhuszezer evőeszköz és harmincezer pohár a londoni szabadkőművesek társasvacsoráján

Most tartotta évi nagygyűlését az angol Szabadkőműves Nagypáholy a rend nagymesterének, Arthur connaught hercegnek elnökletével. Az ezévi gyűlésnek különösen ünnepi jelleget ad az a körülmény, hogy ez alkalommal tesz le az alapkővet annak a hatalmas szabadkőműves templomnak, amelynek felállítását ezelőtt nyolc évvel az angol szabadkőművesség intézményének kétszázéves jubileuma alkalmából határozták el az angol szabadkőművesek. Az „Angliai Egyesület Szabadkőműves Nagypáholy“ összes központi intézményének befogadására tervezett épület felállítása a háboru miatt mindeddig késett. A Nemzetközi Szabadkőműves Nagypáholyok Szövetségébe tartozó és az angol Egyesült Államok jurisdikciója alatt álló angol szabadkőművesség olyan óriási fejlődést mutatott az utóbbi évtizedekben, hogy ma már kétségkívül a legjelentősebb társadalmi szervezete Angliának. Míg 1844-ben csak 700 páholy tartozott a nagypáholy kötelékébe, addig ez a szám 1870-ben már 1300-ra, 1925-ben pedig 4105-re emelkedett.

Az ezévi gyűlés a különösen ünnepélyes alkalomra való tekintettel megfelelő ünnepélyes külsőségek között folyt le és az egész Angliából 8—10.000 „testvér“ vett részt a gyűlésen, amelynek befejező bankettjét az óriási Olympia csarnokban tartották meg. A vendégek elhelyezésére felállított asztalok hossza tíz kilométert tett ki. A főzéshez kilenc külön konyhát állítottak fel. A kiszolgálást kétezer pincér látta el, akik kilenc különféle színű főkötőt viseltek, aszerint, hogy melyik konyhához tartoztak. Mindegyik csoportnak husz-husz felügyelője volt, akik a kiszolgálás pontosságát ellenőrizték. A kiszolgálás parancsnokai részére kilenc tornyot állítottak fel, ahonnan figyelemmel kísérhették az egész termet és adjutánsaik útján azonnal intézkedhettek. A parancsnokok külön telefonvonallakkal voltak összekötve a konyhakkal, mindenkifőlött állt még egy „főparancsnok“ is, aki a terem közepén elhelyezett toronyból ellenőrizte az üzemet és telefonösszekötte-

tésben állt a kilenc parancsnokkal. Az étkezés céljaira mintegy 50.000 tányér, 120.000 evőeszköz és 30.000 pohár volt kész. Minden teríték mellett ott volt a csokoládéból készült szabadkőmives-jelvény, az egész asztalon kétsoros virággirland vonult végig, összesen mintegy 16.000 yard hosszúságban.

Az óriási apparátushoz egyetlenegy új alkalmazottat sem kellett fölvenni, egyetlenegy evőeszközt sem kellett venni a bankettet rendező vendéglősnek.

A bankettet Lyons and Co. vendéglős cég rendezte, amely kétségtelenül a világ leghatalmasabb étkezési üzeme, hiszen Londonban több mint ezer, az angol vidéki városokban pedig ugyanennyi vendéglője van, köztük több óriási négy-öt emeletes épület, melynek minden emelete szinte állandóan zsúfolásig tömve van, úgyhogy sokszor teljesen lehetetlen helyet kapni.

CIRKUSZ

A berginizálás csődje

1.

Aláírott levele dr. Bergius Frigyes mannheimi gyárosokhoz, a szén cseppfolyósításának feltalálójához:

Igentisztelt professzor ur.

Olvasom a lapokban, hogy ön feltalálta azt az eljárást, amellyel a szilárd halmazállapotú kőszén folyékony halmazállapotú olajjal változtatható át. Engedje meg tisztelettel megköszönnöm, hogy ez nem volt valami nagy vicc. P. E. Berthelot, az ön nagynevű francia kollégája már ötven évvel ezelőtt feltalálta ugyanezt habbal. Ha ellenben ön valóban ért a cseppfolyósításhoz, akkor változtassa át folyékony halmazállapotúvá a jelen levélhez mellékelte közetet. Mély tisztelettel fogom levenni kalapom az ön tudományáért, amennyiben ez a kísérlet sikerül.

Kiváló tisztelettel stb.

2.

Dr. Bergius Frigyes levele aláírottához, a hírhedt humoristához:

Tisztelt uram.

vettem becsesét és a mellékelt feketésbarna izét, amit ön közetnek nevez. Alávetettük a szokásos berginizáló-eljárásnak, azonban eredménytelenül, mert szilárd és kemény maradt. A hidrogén csődöt mondott vele szemben. Ötszáz ezer atmoszféri nyomást alkalmaztunk: az elektromos prés előrt, de a szobánforgó közet nem változott cseppfolyósá. Felgyújtottuk háromemeletes gépházunkat, hogy talán az így keletkező hő megolvasztja. Mit mondjak, nem olvasztotta meg. Reszeltük, meszeltük, szeszeltük, robbantottuk, nyereg alatt puhítottuk, megmostuk, kivastaltuk, eláztatuk, de minden hatás nélkül. Fagyasztási eljárással vetettük alá és hőmérsékletét minusz kétezerháromszáz fokra csökkentettük. Az eredmény csak engeren hűtött le; a közetben semmi változást nem idézett elő; távolabb állt a folyékony halmaz állapottól, mint bárnikor és szilárdabb maradt, mint maga Rökk Szilárd, pedig arról már uccát is neveztek el. Ezek után tisztelettel visszazár-maztatam önhöz és csak arra kérem, közölje velem postafordultával. — mert nagyon érdekel — hogy micsoda is tulajdonképpen ez a vacak és hogy hol van a felhelye?

Kitűnő tisztelettel stb.

3.

Aláírott levele dr. Bergius Frigyes-hez, a kőszénhez:

Igentisztelt professzor ur.

kérdése első részére nem tudok választ adni, magáimnak sincs sejtésem sem arról, hogy ez a gyanus anyag mi lehet. Ami azonban felhívást illeti, pontosan közölhetem önnel, hogy folyó hó 2-ikán délután két órakor az Elite Kávéházban találtam csészében, mint feketekávé.

Kiváló tisztelettel

Sakk-kongresszus Palicson

A suboticei sakkverseny tizenkettedik fordulójá

A jugoszláv sakk szövetség szombaton, augusztus 15-ikén délután hat órakor tartja ezévi országos kongresszusát Palicson a strand-vendéglőben. A kongresszusra, amelyen a jugoszláv sakk-egyesületi élet ügyeiről fognak tárgyalni, az ország sakk-körének megbízottai már megérkeztek. Az országos Sakk-Szövetség felkérésére a Szuboticei Sakk-Kör a kongresszus és a verseny résztvevői számára szombaton este nyolc órakor bankettet rendez a palicsei strand-vendéglőben.

A csütörtöki versenyen függőben maradt játszmák közül Valentinesics nyert Markovics ellen, a Boschán-Rozsics párti remissel végződött.

A pénteki tizenkettedik fordulón Gräber nyert Tenner ellen, dr. György-Markovics ellen és Feuer-Tóth ellen. Remiss lett a Vidmár-Pirc, Rozsics-dr. Singer, Valentinesics-Csillag, Kulcsinszki-Polljakov és Pavkovic-Boschán párti. Függőben maradt a Todorovic-Sztupán játszma.

A verseny állása a tizenkettedik forduló után: dr. György (Szubotica) 9, Feuer (Szubotica), dr. Singer (Zagreb) 7½, Boschán (Szubotica), Vidmár (Ljubljana) 7, Gräber (Szombor), Pirc (Maribor) 6½, Kulcsinszki (Noviszad), Rozsics (Zagreb), Valentinesics (Ljubljana) 6, Sztupán (Maribor) 5½ (1), Markovics (Noviszad), Polljakov (Beograd), Tenner (Sztaribecsei) 5½, Csillag (Szubotica), Tóth (Vrsac) 4½, Pavkovic (Split) 4, Todorovic (Beograd) 3 (1).

Szombaton a kongresszus miatt nem lesz verseny; a tizenharmadik forduló vasárnap játszák le, amelyen a következő játékosok kerülnek szembe egymással: Markovics-Tóth, Csillag-dr. György, Boschán-Valentinesics, dr. Singer-Pavkovic, Pirc-Rozsics, Tenner-Vidmár, Sztupán-Gräber, Polljakov-Todorovic, Feuer-Kulcsinszki.

A pénteki forduló legszebb játszma: Világos: dr. Singer (Zagreb). Sötét: Vidmár (Ljubljana): 1. e4 e6, 2. d4 d5, 3. Hc3 e6, 4. Hf3 Hf6, 5. Fd3 Fb4, 6. Fg5 Va5, 7. Fd2 Vc7, 8. e5 Hd7, 9. a3 Pe7, 10. He2 c5, 11. c3 Hc6, 12. 0-0 f6, 13. Hf4 Hd8, 14. Hh4 0-0, 15. Fh7: + Kh7: 16. Vh5 + Kg8, 17. Hhg6 Hb6, 18. Vh8 + Kf7, 19. Hf8: Ff8: 20. e4 Ke8, 21. Hh5 g6, 22. Hg7 + Kf7, 23. Vh7 Vd7, 24. Fg5 Hc4, 25. Tf1 e5, 26. b3 Vg4, 27. hc e4, 28. ed sötét feladja, mert Hc6 és Hc7 kétféle lépés miatt fenyeget vagy a vezérl vaszti

Ne menjünk Bécsbe!

Az osztrák főváros kritikus napja —
Augusztus 18-án három demonstráció készül

A kongresszusoknak, ünnepi parádéknak ha egyéb hatásuk nincs is, annyi eredménye mégis megvan, hogy az idegenforgalom emelkedik a révükön. A bécsi nemzetközi cionista kongresszus alighanem kivétel lesz ebben a tekintetben.

Augusztus 18-ikán kezdődik a cionista világkongresszus, s nyanyerre a napra a bécsi horogkeresztesek antiszemita tüntetést készítenek elő s a legitimisták nagyszabású ünneppel akarják megünnepelni Ferenc József születésének 95-ik évfordulóját.

A cionista világkongresszusra 50.000 résztvevőt várnak, a tervezett horogkeresztes tüntetés azonban igen sok lelkes cionistát visszatart attól, hogy Bécsbe menjen. S minthogy a legitimisták felvonulása sem igérkezik teljesen csön-desnek, Bécsben fogal számítani arra, hogy azok az idegenek, akik nem hiszékeny szeretik a háborús veszedelmeket, egyelőre elkerüljék az osztrák császárvárost.

A bécsi rendőrség, mint tudósítók je-

megtesz, hogy augusztus 18-ika, amely elsősorban kritikus napnak ígérkezik, baj nélkül muljon el. Az egész rendőrség létszámát, 6000 ember, mozgósítva van. A horogkeresztesek azonban nagy és meglehetősen felfegyverzett harcoss csapatokkal rendelkeznek s nyíltan hirdetik, hogy a cionista kongresszus alkalmából leszámolnak a zsidósággal, s azt hirdetik, hogy Bécsben könnyen megismétlődhetnek a szökevényes események.

A bécsi rendőrség ugyan azt ígéri, hogy a rend teljes lesz, a hangulat azonban igen nyomott. Attól félnek, hogy néhány száz kalandor és suhanc felborítja a nyugalmat. A legokosabb, hogy az, aki nem szeret uccai verekedésekben résztvenni s a mások felbeverésében gyönyörködni, most menjen meg Bécsbe.

A meggyilkolt követte el a gyilkosságot

Egy newyorki győztes igazgató
agyonverte szolgáját, kihuzta az
áldozat két fogát és el akarta
hiteitni, hogy ő a halott

Newyorkból jelentik: A Pacific cellulozegyar laboratóriumában borzalmasan megsemmisített holttestet találtak. A rendőrvizsgáló megállapította, hogy az áldozatot hátulról kalapáccsal ütötték agyon, azután a gyilkos a holttest arcát kémiai szerekekkel a felismerhetetlenségig eltorzította, majd pedig mind a tíz ujját levágta a kezéről. A holttest agnoszkálása során kintunt, hogy két foga hiányzik elől a szájból; a nyomozó hatóságok ezen az alapon arra a megállapításra jutottak, hogy az áldozat a gyár vezérigazgatója, Charles Schwartz-cal azonos, minthogy Schwartz-nak szintén hiányzott két foga. A gyilkosság elkövetésével a laboratórium szolgáját, J. Taylort gyanúsították, akinek a holttest fölfedezésekor nyoma veszett.

A rendőrség három nappal később értesítést kapott arról, hogy a meggyilkolt Charles Schwartzot Philadelphiában látták egy moziban. A nyomozás megállapította, hogy Schwartz csakugyan él és minthogy eltűnése Newyorkból ilyen körülmények között rendkívül gyanúsnak tűnt fel, elfogatóparancsot adtak ki ellene. A vezérigazgató letartóztatására azonban mégsem került sor, mert Schwartz, amikor a detektívek kopogtattak szobája ajtaján, agyonlőtte magát. Kabátja zsebében megtalálták vallomását, amelyben részletesen leírta, hogy a laboratóriumi gyilkosságot ő követte el.

Az írásbeli vallomás szerint a gyilkosság napján J. Taylor laboratóriumi szolgáló megtámadta Schwartzot, akit — a vallomás szerint — meg akart gyilkolni és ki akart rabolni. Az öngyilkos vezérigazgató azt állítja vallomásában, hogy Taylort verekedés közben önvédelemből verte agyon. A gyilkosság elkövetése után megretentette következményeitől és elhatározta, hogy a holttestet felismerhetetlenné teszi és azt a látszatot iparkodik kelteni, hogy ő volt az áldozat. Ezt a célt szolgálta a holttest arcának szétroncsolása és az ujjak levágása, hogy így az ujjlenyomatokból ne lehessen megállapítani az áldozat személyazonosságát. Amikor ezzel elkészült, harapófogaival kihuzta áldozatának két fogát, hogy a holttestet így hasonlósá tegye saját magához.

A rendőrség nem ad hitelt az önvalóságos aña részének, amely szerint önvédelemből elkövetett gyilkosság történt. Ez ellen szól ugyanis az, hogy Taylor — sebesüléséből következtetve — orgyilkosságnak esett áldozatát, a nyomozó hatóságok szerint Schwartz azért ölte meg a laboratóriumi szolgálót, hogy a holttest megfelelő preparálásával azt a látszatot keltesse, hogy ő halt meg és így felesége hozzájutasson ahhoz a kétszáz ezer dollárhoz, amelyre Schwartz fél évvel ezelőtt biztosította életét.

Minthogy gyann merült fel arra vonatkozólag is, hogy Schwartz felesége előre tudott a gyilkosságról, az asszonyt szilárdították

Éjfélután felkeltőkor

— Fel a kezekkel! — rívaít rám a kis erdei ut sűrjében a revolveres ember és én érdeklődve megálltam.

— Nagyszerű, hisz ez egy utonálló — gondoltam — egy valódi fosztogató, aki az éj leple alatt keresi a mindennapi kenyerét — és kíváncsian vártam, mit fog tenni. Lele? Erőszakoskodik?

A rabló mélyszéges zavarban volt. Abszolút Rózsa Sándori regényesség nélkül, egy lejtő, lámpalázos utonálló. Valószínűleg ez volt az első fellépte.

— Fel a kezekkel! — mondta még egyszer drámai hangon — és én fel-emeltem a kezeimet.

— Adja elő a pénzét! — mondta szigorúan, de nem mert a szemem közé nézni.

— Nem adhatom — nevettem el magamat — mert föl kell tartanom a kezeimet.

A rabló megsértődött. Egész az orrom alá jött a revolverrel. Öreg, ötlévelli forgópisztoly volt. A csöve lecsorbult, az agya megrepedezett, egy impotens agy mordály volt, nem néztem ki belőle két lövést se.

— Mit röhög? — érzékenykedett az utonálló — ez nem tréfa! Ha megmunkán, ledurrantom! — és kiélni kezdett a forgópisztollyal.

— Ha isten akarja, a kapanyél is el-sül — gondoltam és bizalmatlanul néztem végig az ideitlen ócskavasat.

— Legnagyobb sajnálatomra nem szolgálhatok többet — nyugtáztam az utolsó három dináromat és szolgálakészen kiforgattam a zsebemet. Az utonálló káromkodott. Ugy káromkodott, ahogy más tisztességes foglalkozású emberek és bejegyzett cégtulajdonosok szoktak, ha előtti őket a méreg.

— Gyertünk a zsebekkel — mondta hivatalos hangon és megmotozott. Sikereit ráakadt a zsebórára.

— Köszönöm — mondta a fogal kö-zött és minden szemtelenkedés nélkül pukkedt vágott. Igazán nem lehetett rá megharagudni.

Kisütött a hold, az akác nagy, fekete árnyékot terített ránk és mi álltunk szófanul, zavartan egymással szemközt az erdő esőndjében. Aki messziről látott bennünket így, szétterpesztett lábakkal, ácsorogni, azt lehetett: két szomszédiskural a malacáiról. Vagy: két tizedember az adóról. Ámbár semmi elkésere-dés nem állt az arcunkon.

— Hát nincs több péze? — kérdezte ő, de nem pénzsóváran, inkább csak azért, hogy véget vessen a dermesztő esőndnek.

— Egy fél parám se — mondtam sajnálkozva.

Távol, a mező partján egy madár sikoltott. Talán álmában. Vagy talán megölték. Az utonálló zsebredugta a mordályt, ahogy egy gyufaskatulyát vág zsebre az ember és elköszönt:

— Jó éjszakát! — és udvariasan meglengette a süvegét.

— Alászolgája — mondtam és megindultam hazafelé a fehér ösvényen. Öt lépést se mehettem, amikor hirtelen utánam kurjantott:

— Halló! Hány óra van?

— Hiszen magánál van az óram! — kiáltottam vissza bosszusan.

— Azám! — rikantott boldogan — majd elfelejtettem — és sűrű bocsánatkérések közt, lassu léptekkel odébb állt. Nem volt neki sietős.

Most már én tartottam vissza:

— Hát mennyi az idő?

Kivette a szép ezüst zsebórámat, amit még a tizenharmadik születésnapomra kaptam ajándékba az apamtól, feltartotta a holdfénybe és előékenyen mondotta:

— Fél kettő.

Néztem az arcát, amely pufók és jólakott volt, az izmos, barna kezét és ez a barátságos kérdés szaladt a számra, amivel a fősvény humanisták szoktak felbe-vágni a koldust:

— Mért nem megy dolgozni?

De az utolsó pillanatban sikerült lenyelni. Nem, ilyen izléstelenségre nem vagyok képes. Csak bámultuk egymást halgatva.

HIREK

Jókai-émlék

Alacsony, himzett számolykán értem — kis gimnaziista — és könyökre támasztva a fejemet áhítatos várakozással lestem a választ.

Nagyapám elmosolyodott, rám nézett jószagos félszemével (a másik szemét vasasnémet-ló patkója gázolta ki), hátradólt a párnázott karosszékekben, aztán eltűnődve, csendesen így szólt:

Hogy mért fejeződik be olyan hirtelen, váratlan a Szegény Gazdagok? És hogy mért adott Jókai negyedik kötet helyett egy egészen más elbeszélést, holott — mint te is mondod — télt volna még vigan a további mesére? ... Hm...

Hát az úgy volt, fiam, hogy hatvanötben-e vagy hatvanhatban elkezdte Jókai a regényt. Folytatásokban jött, füzetekben, hetenkint, ha jól emlékszem.

De ahogy szélesedett hátról-hátra a regény érdekessége, úgy kelt a nyomában valami titokzatos suttyogás erdélyi körökben, meg a pesti társaságban... Hogy Jókai nem a saját fantáziájából ásta ki ezt a regényes, misztikus bonyodalmat, hanem van ahhoz valami köze a való életnek is...

Hogy egy bárónak és a Fatia Negra-nak azonossága nem is egészen kitalálás, hanem hogy valójában ma is él az az előkelő erdélyi báró, aki ifjúkorában a Fatia Negra neve alatt garázdálkodta végig a Tiszántúlt, meg a királyhágon túli részeket...

Az erdélyi báró lassankint már nem mehetett végig a Hatvani-uccán, hogy a felek ne buktak voltak össze sejtelmesen mögötte, hogy: itt megy ni... ez az... a Fatia Negra...

Ugy van az mindig, hogy maga az érdekelt szokta legutóljára megtudni a feje körül szálfosó kőszá hirtelen. De aztán természetesen válogatja. Vay Józsi gróf például mindig titokzatosan mosolygott, valahányszor a jelenlétében nagy szemöldökfelhúzások és méhön vizsgáló tekintetek közepette szóba hozták a Szavanyu Józsi-legendát, amiben állítólag ő volt érdekelve fiatal korában, a mi bárónk azonban tökéletesen megvadult, amikor a felőle keringő mendemondák végre az ő fölébe is eljutottak.

Ez akkor volt, mikor Jókai kezdte felrakni a regényre a koronát, mikor két vármegye pandurjai kezdtek nyomakodni a menekülő Fatia Negra sarkába, s mikor nyíltan ki kellett már oldani a rejtélyt, hogy Hátszegi báró meg a Fatia Negra egyazon személy.

Ekkor már furán kezdtek nézni N. báróra a kaszinóban is. A báró észrevette ezt és egyik barátját felelősségre vonta. A barát nem kértelt, kimondta nyíltan.

A bárónak az agyára futott a vér, nagy nekibőszülésében úgy vélte, hogy itt már aztán pontot kell tenni a skandalum végére. Kocsiba vágta magát, hazavágtatott, a zsebébe eresztett egy kétszövi pisztolyt és felrohant Jókai szállására. Jókai éppen az íróasztalánál ült és a következő folytatáson dolgozott.

A báró rettentő nagy indulattal bevilárgzott:

— N. báró vagyok
— Tessék helyet foglalni. Mivel áhítatos Nagyságod szolgálatára?
— Azt az urnak nagyon jól kell tudnia! — bömbölte a báró. — Az ur engem megbecsztelenített, kipellengérezett...!

— Én...? — ármútt Jókai.
— Igenis! — üvöltötte magánkövői a báró és elárántotta a dupla pisztolyt, — de én nem tudom tovább. Én emelel végeztek! — Azzal a pisztolyt nekiszegezte Jókai halántékának: Adók egy fertályórát! Fogja az ur a kezébe a penát! És ha ezalatt a fertályóra alatt be nem fejezi az ur a regényt, becsútlóstenemre, széltövöm az ur felét...!

Mit kezdjen egy szegény költőfeledelem egy vértutotta szemű, lilaszínre dühödő duplapisztolyos naggyaral?

Fogta Jókai a tollat, leült, sóhajtott egyet és nem télt bele a kiszabott negyedóra. Hátszegi-Fatia Negra-t — pisztolyos kíséréttel — halálra ítélte. Ki is végezte kegyetlenül és sohasem derült ki a báró kettős élete: Fatia Negra eltűnt, báró Hátszegi halva maradt...

N. báró végighallgatta a befejezést, zsebre tette a pisztolyt és bucsuzni készült:

— Ha pedig a tekintetes urnak valami kára lenne a csonka regényből, — mondotta enyhítve — a pénzesztárcám készséggel rendelkezésére áll...

Most Jókai állt fel, szép kék szeme parázzott, az arca kipirult:

— Az ur pénzére egyáltalán nincs szükségem! — kiáltotta. — Az a penna, amit az ur az előbb pisztollyal kényszerített, majd gondoskodik eurólam ezutánra is... Aláoszolgája!

... Emich Gusztáv pedig, aki a regényt kiadta, kénytelen volt — mint a könyvben is láthatod — nyilatkozatot tenni, hogy így-ugy, elszámították magukat az ívszámmal, hát ráadásul adnak még egy elbeszélést: Alit, az utolsó budai pasát...

(r. a.)

A Bácsmegyei Napló legközelebbi száma a közbeeső ünnepek miatt hétfőn délelőtt jelenik meg.

— Igazságügyi kinevezések. Az igazságügyminiszter dr. Brancsics Cseda orvost a veliki-kikindai törvényszékhez orvosnak, Pavicsévics Krszta noviszadi törvényszéki jegyzőt pedig a titeli járásbíróshoz ügyészévi megbízottként nevezte ki.

— Noviszad városát meghívták a Városok Nemzetközi Szövetségének kongresszusára. Noviszadról jelentik: Noviszad városa pénteken meghívót kapott Párisból a Városok Nemzetközi Szövetségének ez év szeptember 28-ikától október 4-ikéig megtartandó nemzetközi kongresszusára, egyben pedig felszólították, hogy lépjen be a szövetségbe. Noviszad város tanácsa a legközelebbi ülésén fog ez ügyben határozni.

— Amerika nem ad engedményeket Belgiumnak a háborús adósságok kérdésében. Brüsszelből jelentik: A minisztertanácsot váratlanul összehívták, hogy megbeszéljék az amerikai adósságra vonatkozó washingtoni tárgyalások eddigi eredményeit, illetve eredménytelenségét. A belga bizottság jelentette a kormányának, hogy az Egyesült-Államok egyáltalában nem mutatnak engedékenységet az adósságok kérdésében. A tárgyalások holpontra jutottak, de egyelőre még nem szakadtak meg teljesen. A belga bizottság reméli, hogy néhány napon belül mégis sikerül az amerikaiaktól engedményt kicsikarni. Amerika jelenlegi tervezete értelmében a belga adófizetőkre évente háromszázezer belga frank újabb teher nehezédnek.

— Kinevezés. Szomborból jelentik: A belügyminisztérium Gabriel Jovánt Deronyára jegyzőnek nevezte ki.

— A városi házak bérlői még egy óvig megtarthatják bérletüket. A Szubotica város házaiban lévő üzlethelyiségek bérlői péntek délelőtt küldöttséget menesztettek Malagurszki Albe polgármesterhez, a bérletek meghosszabbítása érdekében. A küldöttség fogadásánál jelen volt Jurics Márkó nemzetgyűlési képviselő is, aki a bérlők kérését melegen támogatta. A bérlők a küldöttség után azt a kívánságukat fejezték ki, hogy a város hagyja meg őket további egy évre bérletükben. A polgármester kijelentette, hogy a városi házaknak azok a bérlői, akik a november elsejéig terjedő időre megállapított magasabb bérösszeg fizetését vállalják, 1926 november 1-ig maradhatnak üzlethelyiségükben. A küldöttség tagjai a polgármester választását megnyugvással vették tudomásul.

— Városi közgyűlés Starakanizsán. Starakanizsáról jelentik: A városi közgyűlés tanácsa augusztus hó 18-án tartja rendes havi közgyűlését. A közgyűlés többsége megakarja szüntetni a katonai és a gazdasági tanácsnoki állást. Minthogy a város egész ingatlan területét felosztották a telepések között, a két tanácsnoki álláson kívül még más redukciót is végre akar hajtani a közgyűlés.

— A szuboticaai törvényszék hétfőn a Pollák-ügyben Szentán tartja meg a főtárgyalást. Pollák Zoltán és Pollák Fülöp gabonakereskedők ellen Kovács Albert szentán malomtulajdonos feljelentése alapján büntető eljárás indult meg. A szuboticaai törvényszék úgy határozott, hogy a főtárgyalást Szentán tartja meg, miután negyven tanu van beidézve, akik valamennyien szentánok. A főtárgyalás július hó 29-re, szerdára volt kifizve, miután azonban erre a napra nem érkezett meg az igazságügyminiszter engedélye a helyszíni tárgyalás megtartására, a törvényszék augusztus hó 17-ére, hétfőre halasztotta a főtárgyalást. A helyszíni tárgyalást a városháza közgyűlési termében fogják megtartani.

— Ausztria nem adja el Romániának Bocskay István koronáját. Bécsből jelentik: A Kunstgewerbliches Museum vezetősége kijelenti, hogy sem ő, sem a bécsi román követség nem tud arról, hogy Ausztria Ferdinánd román királynak akarja eladni Bocskay István koronáját. Ezek a nyilvánvaló tendenciózus híresztelések csak a magyar-osztrák viszony elmérgesítését célozzák. Két év óta tárgyalnak már az utódállamok a török vazallus korona kiváltásáról, azonban egyik utódállam sem hajlandó a muzeumot megfélemlően kártalanítani. Sem Magyarország, sem Románia nincs abban a helyzetben, hogy a koronáért ellenértéket tudjon nyújtani. Magyarország a koronára vonatkozóan döntőbíróskodást ajánlott, ezt azonban Ausztria nem hajlandó elfogadni.

— Technikai középiskola nyílik Noviszadon. Noviszadról jelentik: A noviszadi kereskedelmi- és iparkamara nemrég előterjesztést tett a kereskedelmi minisztériumhoz, hogy Noviszadon négyosztályú technikai középiskolát létesítsenek az ipari alkalmazottak továbbképzése végett. A minisztériumtól pénteken válasz érkezett ez ügyben a kamarához, amelyben a minisztérium közli, hogy a mostani költségvetés keretében nincs fedezet az iskola céljára, azonban már a legközelebbi költségvetésben gondoskodnak a technikai középiskoláról.

— Hirtelen halál. Tóth Lajos szuboticaai cipész pénteken a Pasicseva-ucca nyolc szám alatti üzletében munkaközben rosszul lett és néhány perc múlva meghalt. Holttestét a mentők a lakására szállították. Halálát szívizélhűdés okozta.

— Szuboticaai adókövetések. Augusztus 25-én a következő V—VI—VII—VIII körök kerülnek sorra: Kovács József, Kovács Antalné, Kolár Istvánné, Kiss István és Klénó Józsefné, Kasziba István, Kalmár Béláné, Kalmár Péter, Mirics Viktor, Jurics Róza, Jurics Miklós, Juhász György, Jesztvics Vince, Jambor Antalné, Ürmös Imréné, Illés Lajosné, Horváth István, Horovitz Ignácné, Herceg Elekné, Govorkovics Amália, Gilice Dánielné, Garai Aladárné, Gál Jánosné, Futó Györgyné, Farkas Pálné, Csipák Teréz, Csiba György, Czelzler Károly, Budincevics Ferenc, Boros Dezső, Bihari István, Balog Péterné, Bertus Bálintné, Andrics Lázárné, Almási András.

— A rejtélyes szuboticaai színtársulat susaki sikere. Megemlékeztünk már arról, hogy egy magát szuboticaai operett-társulatnak nevező színtársulat az ország különböző részeiben előadásokat rendez és a turnén jelentékeny sikereket arat. Mint most Susakról jelentik, a „szuboticaai operett-társulat“ legutóbb Susakon vendégszerepelt. A társulat a „Csárdáskirálynő“-t játszotta több estén át zsúfolt házak előtt, igen jó előadásban. Így tehát a rejtélyes színtársulat ismeretlen művészei Stolko Ropak, Stefan Hajdisko, Vlado Szerbinsek és Éva Radamska, akik a „Csárdáskirálynő“ főszerepeit játszották, nem hoztak szégyent Szuboticára, ahol azonban ezután már szintén illenék bemutatkozniok.

— Biller Irén arcképét elkobozták Budapesten. Budapestről jelentik: Az egyik belvárosi divatüzletben már hónapok óta ki van téve Biller Irén arcképe, amely a népszerű divát a Halló, Amerika! egyik jelmezében ábrázolja, amelyben kétszázszor jelent meg a pesti közönség előtt. A napokban két rendőr jelent meg az üzletben és elkobozták a képet, a szalon tulajdonosnőjét pedig felírták és valószínűen szemérem elleni kihágást fognak ellene indítani. Biller Irén arcképe így majd a rendőrmuzeumba kerül.

— Kántoregyesület alakul a Vajdaságban. A vajdasági római katolikus kántoregyesület augusztus hó 25-ikén tartja alakuló közgyűlését Szuboticán. Mayer Rudolf becskeréki kántor felhívja a Vajdaság valamennyi kántorát, hogy az alakuló ülésen minél nagyobb számban jelenjenek meg. Az alakuló közgyűlés programja a következő: Augusztus huszonegyedikén ismerkedő-est a Nemzeti szállodában, másnap istentisztelet a Szent Teréz-templomban, utána közgyűlés, amelyen megválasztják az egyesület tisztikarát, valamint az alapszabályokat kidolgozó bizottságot.

— Tíz év után megtalálta halottának hitt fiát. Beogradból jelentik: Todorovics Bosko szuboticaai ötödik körű szatócs néhány nappal ezelőtt Beogradba költözött és a Kicszevaka-utcában kis szatócsüzletet nyitott. Csütörtökön délelőtt egy öregasszony ment be a boltba valamit vásárolni és amikor távozni akart, megakadt a szeme az üzlet falán lógó arcképen. Az öregasszony megkérte Todorovicsnét, aki egyedül tartózkodott a boltban, hogy vegye le a képet, meg akarja közelebbről nézni, mert nagyon hasonlít eltűnt fiához. Közben megérkezett Todorovics is, akiben az öregasszony tíz év óta halottnak hitt fiát ismerte föl. Anya és fia örömkönyvek közt borultak egymás nyakába... A háboru után Todorovics visszatért szülőfalujába, de ott semmit sem sikerült megtudnia édesanyjáról, aki időközben Beogradba költözött, az anya is mindenütt kereste a fiát, de nem tudott nyomára akadni úgy, hogy már elszármá és misét is mondatott lelki üdvéért. Todorovics Szuboticán megnősült és szatócsüzletet nyitott, majd két héttel ezelőtt Beogradban vett üzletet, ahol azután a véletlen összehozta édesanyjával.

— Verekedés. Becskerékről jelentik: Markovics Gyuró szerbittebei pásztor a Bega hidon hajtotta át a gulyát, amikor kocsin szembejött Fejgő Ferenc és Neumann Henrich, két párdányi földműves. A pásztor felkérte őket, térjenek ki a gulyának, a földművesek azonban erre nem voltak hajlandók. Markovics emiatt összeverekedett a kocsinulókkal és a verekedés közben Neumann kocsilöccsel úgy fejbavágta a pásztor, hogy az nyomban összeesett. Markovics sérülései súlyosak. A két párdányi földműves ellen megindították az eljárást.

— **Visszahívták a beogradi görög követet.** Beogradból jelentik: *Zamados* beogradi görög követet kormányja visszahívta Athénba, ahol a külügyminiszter lumban nyer beosztást. Utóda még nincs kinevezve. A görög követ visszahívását a jugoszláv-görög tárgyalások sikertelenségével hozzák összefüggésbe.

— **A hatalmak előzékeny jegyzéke: a kínai kormányhoz.** Londonból jelentik: Japán forrásból jelentik a lapok, hogy Pekingben a külföldi diplomaták között megállapodás történt a kínai kormányhoz intézendő két jegyzék szövegére nézve. Az első diplomáciai okmány a legelőzékenyebb szellemben tárgyalja Kína követeléseit, amelyeket a pekingi kormány a sanghaji véres események alkalmából támasztott a hatalmak irányában.

— **Verekedés miatt felfüggesztették az új topolai rendőrfelügyelőt.** Topoláról jelentik: Pressburger Andor felsőipariskolai tanuló és Schneider Dániel fűszerkereskedő csütörtökön este a topolai Kaszinóban szórakoztak, ahol egy másik társaságban jelen volt Krnjac Milan topolai rendőrfelügyelő is. Amikor este tíz órakor Pressburger és Schneider hazafelé indultak az utcán a rendőrtiszt — mint a feljelentők eladják — elbűk toppant és a csendesen tütyürésző Schneidert felülre vonta, hogy miért zavarja az éjszakai csendet, majd, mielőtt ez válaszolhatott volna, korbáccsal fejbeverte Schneidert. A fiatal ember elmenekült, mire Krnjac Pressburgert támarta meg. Ez vérekezett és verekedés támadt, aminek a rendőrök vetettek véget. Pressburgert bekisérték a rendőrségre, ahol azonban beigazolta, hogy a felügyelő őt támarta meg, mire szabadon bocsátották. Pressburger és Schneider orvosi látelést vértettek fel sérüléseikről és feljelentést tettek támadójuk ellen.

— **A csehszlovákiai áradásnak újabb négy halottja van.** Prágából jelentik: A felhőszakadás és az árvíz okozta pusztulásokról újabb részleteket közölnek a lapok. Schüttenhof közelében, Zihovitz faluban, egy parasztgazda felesége csecsemőgyermekével együtt belefutott a Wottawa megáradt vizébe. Bremporitschban az árvíz harminc parasztházat elpusztított. Itt két asszony halt meg.

— **Pessl fodrászról nemzetgyalázási ügye.** Budapestről jelentik: Pessl Zsigmondnak, Bécs egyik legelőkelőbb fodrászának és illatszerekkereskedőjének Budapesten a Bécsi-uccában fiókja van. A hatóságoknak tudomására jutott, hogy a fodrász felesége, Pessl Zsigmondné született Herz Anna a budapesti üzlet alkalmazottai, fodrászsegédei és manikűrös lányai előtt állandóan szidja, gyalázza a magyarokat és egyenesen megtiltja, hogy az ő jelenlétében magyarul beszéljenek. A királyi ügyészség a lefolytatott nyomozás után perbe is fogta Pessl Zsigmondnét, a magyar állam és a magyar nemzet megbecsülése ellen elkövetett vétségé címén. A budapesti büntetőtörvényszék péntekre tűzte ki az ügy főtárgyalását, amelyen azonban a vádlott nem jelent meg, hanem Bécsből küldött orvosi bizonyítvánnyal igazolta távollmaradását. A tárgyalást ezért elnapolták.

— **Arató ünnepély Topolán.** Topoláról jelentik: A topolai Gazdakör augusztus 16-ikán, vasárnap tartja ezévi arató-ünnepélyét gazdag programmal. Dél előtt tíz órakor gyülekezés a Gazdakör helyiségében, ahonnan a római katolikus templomban megtartandó istentiszteletre vonulnak. Délután népünnepély, félnegykor a gazdaköri ifjak és lányok felvonulása buzakoszorúval, lovasbandérium kíséretében. Ezt megelőzően szombaton este tancmulatság lesz a Pataki-féle vendéglőben

— **Musztafa Kemal önhatalmulag elvált feleségétől.** Londonból jelentik: London közvéleményét napok óta a török köztársaság elnökének, Musztafa Kemal pasának szenzációs viláppöré tartja izgalomban. A válópörrel a következő újabb részleteket jelentik: Az elnök közölte a török kormánnyal, hogy saját állami hatalmával fogva elválasztotta önmagát feleségétől, Latife Hanumtól. Különösen érdekesnek találják ezt a választ Londonban, mert Latife Hanum ma mindössze huszonkét esztendő. A fiatal exelnöknek multja meglehetősen mozgalmas, mert a török-görög háború idején a harcban férfinak öltözve katonáskodott és több harcban részt is vett. A háború befejezte után azonban az elegáns életre adta a fejét, ruháit Párisban és Londonban készítette és előkelő európai életet élt. Annakidején a házasságban nem kis része volt annak, hogy a fiatalasszony, akinek apja gazdag kereskedő volt, 125.000 angol font hozományt hozott ura házához.

— **Törvényszéki tárgyalások Szomborban.** Szomborból jelentik: A szombori törvényszék büntetőtanácsa dr. Matijevics Iván elnöklété alatt pénteken tárgyalta Demcsinkó Boriszáv volt brégi pénzügyőr bűnügyét. Demcsinkó ugyanis január tizenharmadikán Novákovic nevű társával ittas állapotban lövöldözött a község határában. Az egyik golyó Pivár Szima brégi földművest a lábán érte oly súlyosan, hogy Pivár rokkant maradt. A bíróság a bizonyítási eljárás befejezése után Demcsinkót két hónapi fegyházra ítélte. — Ugyanazok pénteken tárgyalta a törvényszék Noll István branyini borbély bűnügyét is, akit az ügyészség vérfertőzésrel és államellenes kifejezések használatával vádolt. A bíróság a vádlottat bizonyítékok hiányában felmentette.

— **Drótnélküli telefon — dróttal.** Berlinből jelentik: Németországban kísérleteket folytattak arra vonatkozólag, hogy a rádióhullámokat, melyek tudvalevően a levegőben terjednek, drót segítségével juttassák a közönséghez. Természetesen nem építenek külön dróthálózatot erre a célra, hanem a meglévő világítási vezetékeket használják fel. A kísérletek fényesen sikerültek. Ennek a módszernek az az előnye a „drótnélküli” rádióval szemben, hogy a felvevőkészüléknek nincs antennára szüksége, csak be kell kapcsolni a világítási vezetékbe, mint például egy villanyvasalót. Az üzemeltetés is kisebb, mert az adóállomás csekély energiával dolgozhat. Azonkívül a „dróton terjedő rádió” a légköri zavaroknak kevésbé van kitéve, mint a „drótnélküli”. A zene és beszéd áttétele a világítási vezetéken tökéletesen tiszta, a program pedig épp olyan változatos, mint a „drótnélküli rádió”, amennyiben itt is tetszésszerű állomás vehető fel.

— **Csempészek egy francia hajótársaság matrózai között.** Konstantinápolyból jelentik: A francia Paquet Linie gőzhajóin hosszabb idő óta csempészek garázdálkodnak. A török vámhivatalnokok a Jones szállító hajó matrózainak hálólhelyiségeiben rengeteg görög dohányt és cigarettát kobozott el. Tizennyolc matrózt letartóztattak.

— **Tűzoltónap Adán.** Adáról jelentik: Vasárnap délután az adai tűzoltók a Népkertben népünnepélyt, este pedig tűzijátékot rendeznek a tűzoltótisztület felszerelése javára.

— **Két turista halála a tiroli hegyekben.** Innsbruckból jelentik: Laubinger Hugó német birodalmi építészeti tanácsos, aki Potsdamból jött turista-utrá a Zillerthalba, a Schönbieglershorn megmászásakor nyolcvan méter magasságból lezuhant és agyonzúzta magát. A holttestet Potsdamba szállítják. Ezen a héten ez már a második halálos turistaszerecsétlenség a tiroli hegyek között.

— **Rádióamatőrök figyelmébe.** A vojvodinai rádióklub a minisztériumok jóváhagyásával Noviszadon megalakult. Ha egyes városokban elegendő tag jelentkezik, a szövetség fiókokat alakít. Évi tagdíj hatvan dinár és beírási díj fejében tíz dinár. Tömeges jelentkezés esetén még ez évben leadóállomást szándékozik létesíteni a klub. Beíratkozni lehet a 70 dinár beküldése mellett írásbelileg is minden állampolgárnak. Rendes tag lehet minden SHS. királyságbeli 21 éven felüli polgár vagy polgárnő, 21 évnél fiatalabban pedig rendkívüli tagok lehetnek, kik a járulékok felét fizetik. Beíratkozni lehet személyesen vagy írásban. Konrath d. d. Szubotica Save Tekelije ul. 79. Telefon 6—23.

— **A novisadi tanítói kézimunkatanfolyam kiállítására.** Novisadról jelentik: Csütörtökön fejeződött be a novisadi katolikus elemi iskola helyiségében megtartott tanítói kézimunkatanfolyam, amelyen huszonnyolc vajdasági tanító és tanítónő vett részt. A tanfolyam befejezésekor pénteken megnyitották a tanfolyam növendékeinek szülő- és kézimunkakiállítását, amelyet már az első napon igen sokan megtekintettek.

— **Ötször indult a halálba.** Beogradból jelentik: Sztankovics Csedomir napszamos csütörtökön felakasztotta magát. Sztankovicsnak néhány hónappal ezelőtt jömenő borbélyüzlete volt, de eladta és zülleni kezdett. Amikor már minden pénze elfogyott kiment a Topcsiderbe és felakasztotta magát, de a járőrök idejében megmentették az életnek. Ezután még kétszer követett el öngyilkossági kísérletet, de mindkét ízben hasonló módon megmentették. Csütörtökön éjjel egy külvárosi vendéglőben megrészegedett és újból megkísérelte felakasztani magát. Amikor már lógott, a zsinagoga elszakadt s ő lecsúszott a fáról. Sztankovics azonban nem akart megegyezni az élettel, hanem újból felkötötte magát s mire tettét észrevették már halott volt.

— **A szubotica cserkészek palicsi táborozása.** A szubotica cserkészek résztvettek a beogradi cserkészkongresszuson és a versenyen nagy elismerést arattak. A versenyeken különösen Jesszenszki Dobrila és Ispánovics Lenka tunk ki. A cserkészek szombaton és vasárnap Palicson fognak táborozni.

— **Körrepülés a középamerikai köztársaságokban.** Carthagenából jelentik: Német vezetés alatt álló nagy tengerei repülőgépek csütörtökön a columbiai Carthagenából körrepülésre indultak a középamerikai köztársaságok területén keresztül. Kedvező eredmény esetén a legközelebbi időben gyorsrepülőszolgálatot rendeznek be Florida déli csucsától Cuban keresztül a középamerikai köztársaságokba egész Panamáig és Columbiáig.

— **Betörték egy sombori ügyvéd lakására.** Csütörtökön este a járőrök észrevették, hogy dr. Ráics Toma sombori ügyvéd főpccai lakásában idegen férfi tartózkodik. Az idegenre figyelmes lett Ráics sógora is, aki tudta, hogy Raicsék elutaztak Somborból. Megindult a ház felé, az ismeretlen azonban az ablakon keresztül egy batyúval az uccára ugrott. Üldözöbe vették, mire a batyút eldobta és elmenekült. Megállapították, hogy a betörő ötszáz dinár készpénzt magával vitt. A rendőrség megindította a nyomozást.

— **Kocsikorzó-verseny a szubotica kiállításán.** A szubotica kiállítás alkalmával a kiállítás vezetősége virág-kocsikorzó versenyt is rendez. A versenyre a bejelentéseket augusztus 21-éig kell a kiállítási irodához eljuttatni.

— **Ötéves találkozó.** Értesíttem azokat az osztálytársnőimet, akikkel 1920-ban a szubotica tanítónőképzőben együtt képeztőtünk, hogy az ötéves találkót a budapesti Erzsébet-nőiskolában (VII. István-ut 91—93) augusztus 24-ikén délután öt órakor tartjuk meg. Plank Ilona, Szekszárd.

— **Meghalt Arany János legöregebb barátja.** Nagyszombatból jelentik: Kajtor Imre volt az utolsó szalontai magyar, aki azzal dicsekedhetett, hogy barátja volt Szalonta legnagyobb fiának: Arany Jánosnak. A nagy magyar költő barátja kilencvenkét esztendő korában most halt meg Szalontán. Kajtor Imre élete utolsó percéig büszke volt arra, hogy Arany János barátja lehetett. Az Arany-emlékművek íróinak legtöbb adatot a most elhunyt Kajtor Imre nyújtotta.

— **Ujrendszerű gyorstűzelő fegyverek Marokkóban.** Párisból jelentik: A Chicago Tribune párisi tudósítója arról értesít, hogy a francia csapatokat Marokkóban ujrendszerű gyorstűzelő fegyverekkel látták el, amelyekkel ötvenszer egymásután lehet töltes nélkül löni. Ezek a legmodernebb gyorstűzelő fegyverek, amelyeket eddig ismertek.

— **Beniczky szabadlábrahelyezése a magyar minisztertanács előtt.** Budapestről jelentik: A minisztertanács pénteken foglalkozott Beniczky Ödön volt belügyminiszter szabadlábrahelyezése ügyével. Az igazságügyminiszter bejelentette, hogy utasítást adott az ügyészségnek Beniczky feltételes szabadlábrahelyezésére. A minisztertanács tudomásul vette az igazságügyminiszter bejelentését.

— **Harangszentelés Temerinben.** Novisadról jelentik: Fáth Ferenc novisadi apátplébános szombaton délután fél háromkor nagy ünnepségek közt fogja felszentelni Temerinben az ottani római katolikus templom három új harangját.

— **Adomány a beogradi Tanítók Háza alapja javára.** Szomborból jelentik: A bácskai kerületi tanfelügyelőség a beogradi Tanítók Háza alapja javára százhuszonezer dinárt adományozott.

— **Ebben az évben harminckilencen haltak meg Becskerekén tüdőhájban.** Becskerekről jelentik: A becskereki tüdőbetegség megállapítása szerint ebben az évben harminckilencen haltak meg Becskerekén tüdőbetegségben. A múlt évben augusztusig hatvankilenc volt a halálozások száma, a statisztika tehát öröndetes javulást mutat.

— **Rádólt az utszéli kereszt.** Bácspeetrovoszeloról jelentik: Virág Lajos és Szlobodán Todor cséplőmunkások ittasi állapotban távoztak el az egyik tanyai csárdából. Utközben egy vas-kereszt előtt haladtak el. Virág fogadott Szlobodánna, hogy melyikük tudja helyéről elmozdítani a súlyos, kőtalapzaton álló keresztet. Virág megpróbálta felemelni a keresztet, az azonban rádólt és súlyos sérülést ejtett rajta. A csendőrség megindította ellenük az eljárást.

SIMON-PUDER

lisztán azt a célt szolgálja, hogy kiégésítse és tökéletesítse a

CRÈME SIMON

jótékony hatással.

A puder alkalmazása megszüntet minden zsírt és kellemetlenséget, amelyet frossz és silány puder okozhat, mert ez a puder finom, simulékony, nemcsillan és egyestül magában mindazokat a kellékeket, amelyeket szépséget őrző és tisztaságával töredő nő a jó pudertől elvár.

MINDENÜTT KAPHATÓ!

3316 — 19

SIMON CRÈME, PUDER és SZAPPAN

PARFUMERIE SIMON

58 Fg. Saint-Martin PARIS

— **Noviszadon letartóztatott szuboticaival.** Pendsics György szuboticaival mézárás feljelentést tett a rendőrségen, hogy Csaprádi Mihály mézárósságát, a ki nála volt alkalmazásban és nemrég Noviszadra távozott, alkalmaztatása idején több lopást követett el nála. A szuboticaival rendőrség megkeresésére Csaprádi Noviszadon letartóztatták és a szuboticaival rendőrségre kísérték.

— **Kabaréest Odzsaén.** Az Odzsai Sport Klub vasárnap este a Krausz-féle vendéglőben kabaré-estét rendez.

Muzás augusztus 31-én.
Egy sorsjegy ára 10 dinár!

— **A lopás elkövetésétől az ítéletig — két nap.** Noviszadról jelentik: Takács István noviszadi mechanikus szerdánélloptabarájának, Dosztján Sándor mechanikusnak az esőköpenyegét. A károsult feljelentésére a tolvajt még aznap letartóztatták és átadták a bíróságnak. Takács a lopást beismeri. A noviszadi járásbíró már pénteken megtartotta a tárgyalást és Takácsot tíz napi elzárásra ítélte.

A főnyereményeken kívül, más ötven értékes nyereménytárgy kerül kisorsolásra!

A navisadi utóhölgyek figyelmét felhívjuk Pásztor Ilonka angol-francia divatszalonjának lapunkban megjelent hirdetésére.

Autót vagy hűtőt nyerhet, ha vásárol a szuboticaival kiállítás és vásársorsjegyéből!

Mielőtt vásárol jégszekrényt, sörparátust és szállodabereendezést, kérjen árjegyzéket Braća Goldner jégszekrény-, fabutor- és rézárugyáratól Subotica, Jugoviceva 25.

KÖZGAZDASÁG

A vasárnapi munkaszünet a szuboticaival kiállítás tartama alatt. A szuboticaival kereskedők és gyárosok egyesülete vasárnap, augusztus 16-án délelőtt 10 órakor a Lloyd helyiségében ülést tart, amelyen a szuboticaival kiállítás idejére eső két vasárnap munkaszünetéről, illetve az üzletek nyitvatartásáról fognak tanácskozni.

Sombori gabonaárak. Somborból jelentik: A pénteki gabonapiacra a következő árak szerepeltek: Buza 275 dinár, árpa 195 dinár, sörárpa 220 dinár, zab 170 dinár, tengeri 185 dinár, ab csatorna 192.50 dinár, tiszai 195 dinár, dunai 197 dinár. Liszt 0-ás 450 dinár.

Csehszlovák ső jugoszláv dohányért. Miután Jugoszláviában a dohánytermés oly bőséges volt, hogy nagy fölösleg maradt kivitelre, másrészt pedig Csehszlovákiában sóban van túlprodukción, a két állam között megegyezés jött létre, hogy a két monopólium egymás között megfelelő árban kicserélik.

— **A szuboticaival kiállításra érkező idegenek elhelyezése.** A szuboticaival kiállítás és nagyvásár igazgatósága a szuboticaival közigazgatási hatóságokkal egyetértőleg a kiállítás és nagyvásár tartamára a következő szobaárakat állapította meg: Elsősztályú szoba, egy ágyas, naponta 60 dinár, elsősztályú két ágyas szoba, ágyanként és naponta 50—50 dinár, elsősztályú három ágyas szoba, ágyanként 40—40 dinár. A másodosztályú szobák ágyanként 35 dinárba kerülnek, a harmadosztályú szobák ára pedig ágyanként 25 dinár. Azok a lakástulajdonosok, akik a kiállítási lakáshivatalban bejelentették, hogy szobáikat a kiállítás tartama alatt rendelkezésre bocsátják, augusztus 18-tól szobájukat csak a kiállítás engedélyével adhatják ki. Az idegen látogatóktól, akik lakást igényelnek, a kiállítás lakásirodája szedi be a bérösszeget és a lakástulajdono-

sokkat is a kiállításiroda fog elszámolni. Az idegenadót is a lakáshivatal szedi be, valamint a rendőrségi bejelentéssel sem kell a lakástulajdonosoknak törődni, mert a kiállítás lakásirodája a bejelentést el fogja intézni. Az idege-

nek megérkezésükkor egy névre szóló szelvényt kapnak, amely egyúttal azt is jelzi, hogy a lakás ki van fizetve. A kiállítás lakásirodája a vasutállomáson lesz felállítva és a kiállítás alatt állandó működésben lesz.

EGY

AUTOMOBILT

SORSOL KI

A BACSMEGYEI NAPLÓ KIADÓHIVATALA OKTÓBER 11-ÉN

a lap előfizetői és állandó olvasói közt, királyi közjegyző jelenlétében. A sorsolásban részt vesz a BACSMEGYEI NAPLÓ minden előfizetője és az állandó olvasók közül azok, akik július 1-től szeptember 1-ig megjelent minden lapszám első oldalát a kiadóhivatalhoz összegyűjtve beiktatják. Aki a lapszámok összegyűjtésének fáradságától szabadulni akar, fizessen elő a BACSMEGYEI NAPLÓ-ra. A sorsolásban részt vesz mindenki, aki szeptember 1-től az év végéig, négy hónapra, 200 dinárral, vagy havi 50 dinárral előfizet. Az előfizetés beküldéséhez kérjen a postacsekket.

SPORT

Az ünnepi futballprogram Szuboticaén. A kettős ünnepok alatt, szombaton és vasárnap a tenisvári Kinizsi vendégszerelője lesz az egyedüli sportesemény. A román bajnokságot az első nap a Sand pallsai-uti pályáján a Sanddal mérí össze az erejét, amely komplett felállításban veszi fel a küzdelmet. Előzőleg a Pincérek csapata játszik a Sand tartalékcsoportjával. Vasárnap a Bácska lesz a Kinizsi ellenfele, amely a saját pályáján látja vendégül régi riválisát. A szuboticaival bajnokságot szintén megerősítve áll ki a Kinizsi ellen. A halvesorban újra elfoglalja helyét a katonaságtól hazatért Copkó, akivel a Bácska-védelem jelentékenyen megerősödik. A mérkőzések mindkét nap délután öt órakor kezdődnek.

Hazena és futballmérkőzések Szentán. Szentánról jelentik: Augusztus 15-én a Szak Hazena csapata a Haggibor Hazena csapatával, utána pedig a Szak I. csapata a veldikindai Koszovo csapattal, a Bánát egyik legerősebb csapatával fog futballmérkőzést tartani.

A bécsi Admira Beogradban. Beogradnak minden ünnepnap kijut a nemzetközi futballmérkőzésekből. A Sloven után szombaton és vasárnap a bécsi elsőosztályú proficsapat, az Admira látogat le a jugoszláv fővárosba. Az első nap a BSK, másnap a Jugoszlávia lesz a bécsi csapat ellenfele.

— **Az Odzsai Sport Klub Apatinban.** Szombaton az Odzsai Sport Klub csapata Apatinban vendégszerepel, ahol az Amateur lesz az ellenfele. Vasárnap az odzsai egyesület a Sombori Amateurt látja vendégül.

A szentgallen-i lövészverseny eredménye. Szent-Gallenből jelentik: A nemzetközi lövészversenyen Svájc 5383 ponttal győzött az Egyesült Államokkal szemben, amelyek 5246 pontot szereztek.

Az Odzsai Sport Klub Apatinban. Szombaton az Odzsai Sport Klub csapata Apatinban vendégszerepel, ahol az Amateur lesz az ellenfele. Vasárnap az odzsai egyesület a Sombori Amateurt látja vendégül.

A Husos, Ékszerész és a TTC bentmaradnak a másodosztályban. Budapestről jelentik: Az MLSz rendkívüli közgyűlést tartott, amelyen izgalmas vita után úgy döntöttek, hogy a tanács határozatát megváltoztatják és a Husinárosoknak, az Ékszerészeknek és a TTC-nek megengedik, hogy a másodosztályba játs-

zassanak a bajnokságért. A másodosztályban a határozat értelmében tehát az 1925/26. bajnoki szezonban tizenöt egyesület fog játszani.

Körmérkőzés Becskereken. A becskereki Obilics pályáján szombaton délután körmérkőzést rendeznek a következő sorrendben: fél négykor Obilics—Schwäbische, fél ötökör a Kadina—Borac, fél hatkor pedig a győztesek. Egy-egy mérkőzés negyvenöt percig tart.

Megalakult a Sand kerékpár szakosztálya. A Sand motor- és kerékpárszakosztálya megalakult. A szakosztály elnöke dr. Ney László, titkár Szécsi Ede, pénztárnok Enger F., ellenőr Radó Gyula és Friedmann M. Választmány: Fischer Imre, Süd Jenő, Engel László, Weisz J., Franzer J., Patócs I. Csapatkapitány: Weisz S. A szakosztály augusztus 30-án a Sand-pályán nagyszabású versenyt rendez, a következő versenyszámokkal: 1000 m. kerékpár, 500 m. ifjúsági, 2000 m. tereplőny. Üldözőverseny, 15 km. motorkerékpárverseny. Nevezések Engl Ad. S. (Rudics-ucca 2.) címre küldendők.

Hoff új rudugró rekordja 423 centiméter. A rudugrás norvég világrekorderé, aki ugyszólván versenyről-versenyre mindig megjavította néhány centiméterrel saját rudugró világrekordját, már közel fél éve nem versenyzett. Hoff ugyanis egy sportlapban súlyos kritikát gyakorolt a norvég atlétikai szövetségről, amely emiatt felfüggesztette a kiváló atléta versenyzői jogát. Hoff a múlt héten bocsánatot kért a szövetségtől, mire visszakapta versenyzési jogát. Hoff csütörtökön vette kezébe ismét először versenyt a rudat és mindlást megint szenzációs teljesítménnyel győzött. A londoni versenyen ugyanis — mint jelentik — 423 centiméteres ugrásával ismét megjavította saját rudugró világrekordját.

A Szuboticaival lábhalli-készítők szakosztálya szomorú szívvel jelenti, hogy jó szaktársunk, vezetőjükünk hű és buzgó tagja, valamint szaktanárnok

TÓTH LAJOS ur

folyó hó 14-én váratlanul elhunyt.

Emlékét kegyelettel őrizzük

TŐZSDE

A dinár külföldi árfolyamai

1925. augusztus 14.

Zürich deviza 9.225.
Budapest deviza 1269—1277, valuta 1249—1271.
Prága deviza 60.45—60.95, deviza 60.125—60.625.
Bécs deviza 1273.75—1271.75.
London deviza 270.

Zürich, aug. 14. Zárlat: Beograd 9.225, Páris 24.05, London 25.020, Newyork 515, Milánó 186, Amsterdam 207.15 Berlin 122.625, Bécs 0.00725, Szófia 3.75, Prága 15.25, Varsó 93.50, Budapest 0.00725, Bukarest 2.65.

Noviszadi terménytőzsde, aug. 14. Változatlan árak mellett és 8050 mm. forgalom mellett a mai tőzsde irányzata csekély. A tőzsdén bejelentett kötések: Buza 700 mm. bacsikai új K. D. 250 dinár, Árpá 900 mm. bacsikai 65 K. D. 200 dinár, Zab 200 mm. bacsikai 170 dinár, 500 mm. szerémi VIII—IX. K. K. 200 dinár, Tengeri 300 mm. szerémi 185 dinár, 100 mm. bacsikai K. D. Szombor környékén 190 dinár, 200 mm. bacsikai par. Ruma K. D. 190 dinár, 4000 mm. bacsikai hajóáru 190 dinár, 1600 mm. bacsikai aranyfogu 195 dinár, 2250 mm. bacsikai szárított paritás Assing X, XI, XII, elvámulva 205 dinár. Liszt 100 mm. bacsikai 0-ás K. D. 450 dinár, 100 mm. bacsikai 2. sz. K. D. 400 dinár, 100 mm. bacsikai 5. sz. K. D. 350 dinár.

Szentai gabonaárak, aug. 14. A pénteki piacon a következő árak szerepeltek: Buza 275 dinár, Árpá 155 dinár, Sörárpa 175 dinár, Zab 150 dinár, Tengeri 180 dinár. Vasútra szállításra 182.50 dinár. Hajóra szállításra 185 dinár. Szeptemberre 190 dinár. Rozs 200 dinár. Köles 180 dinár. Muharmag 160 dinár. Bab 210 dinár. Heremag 1120 dinár. Repce 350 dinár. Liszt 0-ás 490 dinár, 2-es 440 dinár, 5-ös kenyérliszt 390 dinár. Takarmányliszt 160 dinár. Korpa 150 dinár.

Budapesti terménytőzsde, aug. 14. A terménytőzsde nyitáskor feltűnően üzletlennel. Az amerikai piacokról alig tartott irányzatot és szeptemberre ötnyolcad-egycentes áremelkedést jelentettek. Csak a tengeri esett vissza ötnyolcad centtel, a rozs viszont ugyanannyival drágult. A budapesti terménytőzsdén a kínálat lényegesen emelkedik, a kereslet azonban rendkívül tartózkodó. A malmok nem mutatnak érdeklődést és igen mérsékelt tempóban örölnek. A mai lisztüzleti viszonyok mellett a malmok el vannak látva megfelelő gabonakészletekkel. Az export is igen vontatottan folyik, mert külföldről rendkívül alacsony árakat kínálnak. Buzából 395.000 koronás ajánlatok vannak, rozból 300.000 koronás ajánlatok. A budapesti tőzsdén nyitáskor 77-es alapon 385.000—koronával van kínálat tiszavidéki búzában. Rozsot 290.000 koronával ajánlanak. 285.000 koronás pénzkínálat van rá.

Csikágói gabonátőzsde, aug. 13. Buza szeptemberre 165.125, buza decemberre 162.5. Tengeri szeptemberre 108.875, tengeri decemberre 86.75, Zab szeptemberre 41.5, zab decemberre 44.25, Rozs szeptemberre 100.5, rozs decemberre 117.25.

Newyorki gabonátőzsde, aug. 13. Buza 175, Tengeri 278. Az irányzat búzáni alig tartott, tengerinél tartott.

Ritka alkalom mindazoknak, kik butort akarnak venni. Lásd az „Atlas“ d. d. Noviszad, Smadajiska ul. 10. (a Háltóraon tul) utra esét

Női- és gyermekfehérneműt a legjutányosabb áron a »Dama« fehérneműszalon készíti Tolstoleva (Ódor-u.) 21.

NYILTTÉR.

Tiltakozás

A subotica kiállítás igazgatósága a Bácsmegyei Napló augusztus 14-i számában hirdetményt tett közzé, mely szerint a kiállító csak az általa elért szállítócéggel vitetheti ki az áruját, amennyiben saját kocsija nem volna. Más kocsit azonban enged a kiállítás területére. Erre nincs példa a kiállítások történetében. A mintavásár-területe nem extraterritoriális terület és ez a terület nem is az igazgatóság tulajdonát képezi. A magam részéről azon céggel fogom szállítani az árumat, amelyik olcsóbb és ha valaki ingyen adja kölcsön a kocsiját, akkor elsősorban ez a cég jöhet a szállításnál tekintetbe.

Egy kiállító.

Hirdetmény

A kiállító feleket tisztellel értesítjük, hogy a vásár területére való szállítás kizárólagos joga a subotica **Transport d. d.** szállítványozási irodáé. Amennyiben a kiállító nem a saját tulajdonát képező kocsijukon szállítja ki áruját, úgy a vásári szabályzat értelmében kötelesek a fenti szállítványozási céget igénybevenni. Más szállítványozási vállalat — még ha díjmentesen is eszközöli a szállítást, a vásár területére nem lesz bebecsátva.

Subotica, 1925. augusztus 13.

A subotica kiállítás és nagyvásár igazgatósága

Találkozó

Felkérjük a szegedi felsőbb leányiskolából mindazon társnőinket, kik 1901-ig az intézel bentlakó növendékei voltak, hogy Budapesten a Gellért szállóban szept. 8-én 8 órakor megtartandó társas vacsorán részvenni sziveskedjenek. Kérjük jövetelüket legkésőbb szept. 2-ig velünk közölni.

Dr. Pajorné Hetényi Rózsi, Lehotkainé Kuzma Margit, Miklós Gézáné Nagy Melánia, Budapest, Horthy Miklós ut 35.

Csúdarverés

Obedár Boskó csúdtömegét, és pedig: szatócsárukat, üzleti berendezést és állványokat **f. hó 17-én d. e. 9 órakor** Obedár Boskó volt üzlethelyiségében nyilvános árverésen eladom. Az egész üzlet egy tételben kerül árverés alá és csak az esetben árverezek tételenként, ha ily módon megfelelő ígért nem tételnék. A vételi illetéket a vevő viseli. A leltár irodámban megtekinthető.

Sentán, 1925. augusztus 13.

Dr. Holló Dénes ügyvéd főmeggondnok.

TÁRS KERESTETIK

Egy — a Vojvodina nagyobb városában — 15 éve fenálló rövidáru nagykereskedéshez Szükséges készpénztoke: 400 ezer dinár. Ajánlatok „Komoly 15” jelige alatt a Bácsmegyei Napló novisadi fiókiadóhivatalához címzendők.

Vendéglősök figyelmébe!

Dus választék sörkimérő-készülékekben és borkimérő pultokban.

a budapesti Egyesült Gép- és Fémárugyarak R. T. azelőtt Dr. Wagner és Társa cég gyártmánya. — Elsőrendű szond kivitelben kaphatók.

Adam Philippovich cégnél, Pančevo Kérjen árajánlatot!

PORZOL

vetőmagvak

száraz csávázására

Biztosan megvédi búzáját liszöngkár ellen! 200 g (1/5 kg) PORZOL kell 100 kg buza pácolásához

PORZOL-al 10 perc alatt 100-200 kg vetőmagvetés közben is pácolható

PORZOL-al pácolt vetőmagot nem kell szárítani, azonnal el lehet vetni

PORZOL-al pácolt búzát nem kártják az egerek

PORZOL erősen fokozza a mag csíraerejét

PORZOL többtermelést biztosít

Minden haladó gazda

PORZOL-al pácolja búzáját!

Kérjen ismertetőt és árajánlatot

„KAŠTEL”

Tvornica Kemijsko-Farmaceutskih Proizvoda d. d. KARLOVAC

Művészi kivitelű

PERZSASZŐNYEG

valódi színezésben. A keleti szőnyegipar legszebb mintái raktáron. Minden méretű szőnyeget készít.

Ebédülőszőnyegek 60 négyzetméterig megrendelhetők.

Selyem szőnyegek, asztalterítők függönyök, összekötők, uriszobaszőnyegek

kedvező fizetési feltételekkel

Javítások művészi kivitelben

Hazai ipar! Hazai ipar!

A kiállításon 50 darab szőnyeg. Ne mulassza el megtekinteni. — Bemutatjuk a szőnyegszöveget.

Ügyeljen a címre!

„MEKKA” KELETI SZŐNYEGSZÖVŐ

Subotica, Aleksandrova ulica 9.

Okleveles gépészmérnök

KOVÁCS ÉS TÁRSA

szivattyu- motor-, gépgyár és vasöntöde, Novisad

Gyártelep: Futoški kapu

MODERN DEKORATIO

SABLON

Vezérképviselő Stetzenbach Péter Novisad, Kamenicki put 54.

Szálloda eladás!

A Vojvodina egyik legnagyobb városában betegség miatt azonnal eladó egy a helyi és külföldön legelőnyösebben ismert elrendű

szálloda

20 szép, a modern követelményeknek teljesen megfelelően berendezett vendégszobával, szeparevával, 5 szobás szép lakással a tulajdonos részére és tökéletes üzemberendezéssel. Előnyös feltételek. — Ajánlatokat a szerkesztőség továbbítja „Szálloda” jelige alatt. 6765

Szabómesterek rendeljék meg azonnal a mi új, dusan felszerelt őszi 1925-26 teli mintakollekcionkat, amelyeket a nyáron teljesen ingyen adjunk szét. Állandó gyári raktár: férfiszövedekben, női szövedekben, szabókéllékekben, bélésekben és kötöttártyában. „KAVALIR” zavod za razširjanje sukna. Zagreb, Martićeva ulica 14-B. 6774

Ügyes jutalékos képviselők

szabók látogatására kerestetnek

Ajánlatok „Fabrikshaus” jelige a Publicitas d. d. hirdetőirodához Zagreb, Gundulićeva ulica 11. küldendők. 6773

Üzlethelyiségem felmondása miatt a raktáron levő férfi-, női- és gyermekcipőket valamint férfi- és gyermekeszmákat 24 szentől kezdve, színes és lakkbőrökből melyben lezártított áron kiárulom

Nézzé meg kirakataimat!

THURZÓ

cipész, Subotica Aleksandrova ulica 1

Értesítem

a tisztelt kereskedő urakat, hogy elváltam szövő pamut, feldolgozásra. Készíték ruhaközvet, pohártöröket, szőnyegszövet, szőnyegszövet, 140 cm széles lepedővasznat, az alkívül gyapjupokrócot 160 cm szélességben s.b Erdelyi Béla szövő, Senta Franc Depéra 45 6740

BUBIFEJ CSAK

akkor szép ha Kummerkramer-féle speciális hajleket használ! 30 dinár beküldése mellett bárhová küld

KUMMERKRAMER SOMBOR

HADNAGY ISTVÁN

asztalosmester Petrogradska (Sztván) ul. 6. Elvállal mindenemű építelés és bútorgyártást. Állandó raktár kész készített bútorkban. Javításokat elfogad mérsékelt árak mellett. 4862

BABAKLINIKA

babafejek és alkörzések 52 százalékkal olcsóbbak. Javítások vidékre gyorsan és pontosan. Lagerer, Szarajevó! Subotica, Pašićeva ul. 6. Beküldött hajból copok 3 ággal 30 din-ért készülnek. 4874

Mindenkinek MINDIG KELL BURGIT Mimike Burgit Szerencsétlen volt a nagy-nénje,

mert annak dacára, hogy csak alig 40 éves volt már is két mankón kellett járnia a tyukszemű és borkeményedése miatt, melyek hihetetlen szén vedést okoztak szegénynek minden egyes lépésnél. Ez volt az oka annak, hogy az ucca kölykek gonyolódásának, csutolódásának volt celtáblája, ami még ma is volna, ha „Mimike Burgit” nem segített volna rajta. De az ő áldott jószíve nem tudta tűrni, hogy emberek kálódva kántítsanak és megajándékozta őket a Burgit tyukszemtapasszal. A nagy-néni a kapott előirashoz alkalmazkodva felragasztotta a tapasz tyukszemre és márnéhány óra múlva érezte, hogy fájdalmai szűnnek. A negyedik napon pedig tyukszemre a gyökerekkel együtt a legcsekélyebb fájdalom nélkül megszűntek.

A legközelebbi gyógytárbanszövet vásárolt meg néhány csomag Burgitot, mellyel valamennyi tyukszemét lékezeltte. A Burgit lábfürdőt is szorgalmasan használta, úgy, hogy könnyű és rugalmas léptekkel tudott járni és a mankókat sarokba állította, ahol mind mai napig állanak. Kezeli Ő is tyukszemét és borkeményedéseit Burgit preparátumokkal és az Ő lábát is ismét egészségesek és jók lesznek. Vissza fogja nyerni az életkedvét, amit elvesztett azok a kínzó gyötrelmek, amik tyukszemek okozni tudnak. Ha Burgit-készítmények nem volnaak közelében kaphatók, úgy rendeljen meg egy-egy duplacsom Burgit-tyukszemtapasz és Burgit-börkéregtapasz, valamint 6 ürdő számára elegendő három duplacsom. Burgit-lábfürdőből álló teljes Burgit-lábfürdő készletet 50 dinár kedvezményes áron közvetlenül vezérképviselőnknek Svetec Iván cégnél, Novomesto.

Burgit-vegyi-gyógysz, készít-mények társaság k. f., Freilassing, Bayern.

Felirat: Orizso meg! Feliratok!

HÁZASSÁG

30 éves vidéki jobb iparos komoly leány vagy özvegy ismeretséget keresi nászilás céljából. Teljes című levelet a kiadó továbbít. 6676

Féribezadnám huszonhárom éves, keresztény, előkelően, háziasan nevelt eszesnek mondott leányomat hozzáálló uriemberhez. Leányom nevén van megihalt édesanyja után öröklött nagyobb földrészek, ház. Féribezadnám telek fölém kapna kézzel pénzt stb. Ezeket kivül névszázhold földbirtokom felelősségét fogja örökölni. Minden információt kérő uriember teljes című irja meg levelet »Fővárosi urileány« jelzőre kiadóhivatalba. — (Diszkreció kötelező!) — Névtelenre nem válaszolok.) 6223

Műlóban a nyár, fűres a tanyám... Napsugaras, huncutkodó, csicseregő aszszonyka hiányzik körülöttem. Pedig szeret jő a tél, jó volna ha addigra itt volna valaki. Valaki aki felvidítaná szomorú házam tájkéát. Harmincegy éves keresztény, földbirtokos, vasvok. Névszázkilencven hold birtokom van, Kastélyom berendezés. — Jövedelmemet nem bírom elköteni, tehát érthető, ha nászilásnál nem pénzt, hanem feleséget keresek. Vidéki élet, de néha-néha város után is vágyó urhély levelet küldje »Novembertől esküszünk« jelzőre kiadóhivatalba. — (Csak teljes című leveire válaszolok.) 6224

LEVELEZÉS

Fess urilívu levelezne falusi lány. Leveletet »Csibész« jelzőre a kiadóba kérem. 6801

Kérném azt a fekete nőt, aki szerdán Szomborban, a Fő-utcán 11—12 óra között sétált 19 érc (szerdára) azon hétfőn 10—11 között hogy találkozunk.

FOGLALKOZÁS

Fiatal urisássonny házvezetőnő állást keres magános úrnál. Cím a kiadóban. 6671

Tanoncokat fizetés nélkül felvesz a helybeli börtv. Jelentkezni lehet az irodában: Zrinjski trg 35. 6633

Nőiszabósegédnő. Önálló munkaerő és vállalkozó felvételre »Jelena« Havassy Ilona női divatteremben. Subotica, Aleksandrova ulica 11 (Korso), földszint, hátul az udvarban. 6586

Tanulóleány, teljes ellátásban zongora és nyelvtanítással kapcsolatban urisaládnak elfogadjatik. Alánlatokat »Tanuló leány« jelzőre kiadóhivatalba. 6692

Üzves segéd a paraszti- és divatszakkmból, önálló eladó és kirakatrendező, német és magyar nyelvtudással, azonnali belépésre kerestetik. Ajánlatok fizetési feltételekkel a következő címre küldendők: Bartol Stein, Násice. 6560

Samostalna korespondentica perfektna u srpsko-hrvatskom, njemačkom te tajnjanskom jeziku svim kancelarijskim poslovima, traži odgovorajuće namještenje za cijeli ili za pola dana. Ciljenjeno ponude na upravu »Broj 6808«. 6808

Földbirtokos családhöz usztára egy okleveles tanítónő kerestetik. Kötelezősége egy elemi iskolában, második osztályába járó fluskát magánutón német-szerb nyelvű nyilvános vizsgára előkészíteni. Zeneismeret könyv. Fizetési igényeket teljes ellátáson kívül kérem Koválik Károly nyár, tanítónak Vekikindan bejelenteni. 6782

Vas- és fűszeriparban keresek egy fiatal segédet, egy jó házból való fiatal lányt. Halász Ferenc, Mali-Idoš, Bačka. 6645

Jobb házból való leány gyermek mellé ajánlkozok. Cím a kiadóban. 6659

Szerb anyanyelvű női tanítónő keresek, ki magyarul is beszél, két évi gyakorlattal, azonnali belépéssel falura elhelyeztetőnek felvétetik. A választ a feltételekkel együtt »Pont« jelzőre a kiadóba küldendő. 6714

Műnársegédek és más munkások felvétetnek a Gornjičko-Udrugo Parnilinsko d. d.-nál Subotica. 6674

Magános szerető aszszonyt, ki a háztartás minden ágában járatos, keres fiatal házaspár. Cím a kiadóban. 6749

Német kisasszonyt keresek aug. 15. előző szep. 1-i belépésre. Cím a kiadóban. 6740

Jómunkás hárbélysegédet azonnal felvesz Láng Károly, St. Bečej. 6753

Manikűrözönőt keres azonnali belépésre nagyvonalú valdasági vállalkozás forgalmas üzlet. Fodrászók előnyben. Cím a kiadóban. 6787

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetés egy sor 1 dinár, hetente és annál hosszabb ideig. Legkisebb apróhirdetés ára 10 din. Csak felhívással lehet levelet továbbítani. Kérdések közzétételéhez szükséges mellékelni.

Üzves tézlagyári cseréptéglá levágó alford munkálatra jelentkezzen Kovács tézlagyárban Subotican. 6784

Fiatal házaspár házmestri állást keres. Címlet a kiadóba ír. 6786

Intelligens zsidőleányt keresek háromtagú vallásos család házikisasszonyak. Cím a kiadóban. 6780

Kefekötősegéd fiatal, állást keres kocsival vagy kocsyt nélkül. Zeisz Antal, Sombor, Vekernja ul. 9. 6778

Utazót keresünk, ki Szerbiában rövid távú szakmában utazik és cégünk képviselését is elfogadja. »Viktoria« erdőipar, Ad. 6783

16 éves gyakorlati bíró mérlegképes könyvelő, perfekt szerb, német, magyar levelező, azonnali belépésre állást keres. — Munkajelöltet kér »Könyvelő munkaadó« jelzőre a kiadóhivatalba. 6782

Társulnék vagy megvételre keresek női kézműveseket, nagyobb foglalkozású vidéki városba. Cím a kiadóban. 6797

Fleissige Personen können ohne Risiko hahen Verdienst erziehen. Ein sehr lohnendes, grossartiger Maschinenartikel der überall bruchts wird. — Adresse Administration 6795

Zongoramester felvétetik éjjelizletbe. Schöffel, Bjelovar, Prilaz 8. 6823

Magános nő elhíenne 2—3 éves gyermek mellé. Szíves megkereséseket Gyetvay Japirizletbe Bajmok kérek. 6796

VÉTEL-ELADÁS

Jóforgalmu vendéglő (szép kerthelyiség) házal, joggal és berendezéssel a beltérrel eladó és azonnal átvehető. Ügynökök díjazva. Bővebbet a kiadóban.

Kis vendéglő berendezéssel és lakással eladó. Cím a kiadóban.

Magánjáró cséplőgép, 8. számú (Ruston) MAV cséplővel. Ugyancsak magánjáró, Clayton-Schuttleworth cséplővel. 2 pár darálók transmissióval. eladó. Vass Fehér, Csantavár 429. 6683

Fodrászület, tömörített, eladó. Cím: Pinger Ignác Kula. 6304

5 tonnás teherautó eladó. Klumper Lórensz, Zabak.

Több használt írógép és egy kisebb kassa olcsón eladó. Engl. varrógépek-kereskedő. 6805

Eladók: transmissiók, kerekek, konzolok, motorok, borszíjak, cipőgyártó és varrógépek, kaptalák, statikus stb. Megtekinthető, délutánként Krausz Géza számláján, Subotica, Karadziceva ul. (Bárányköz.) 6812

Házaladás Senta város közelében ur lakás, nagy üzlethelyiség és raktárak. Singer Mátyás. 6302

Föld. Banatski-Monostoron, Senta-tól 17 kilométerre 207 kat. hold szántó és legelő megfelelő gazdasági épületekkel egészben vagy 10 holdas parcellákban sűrűségi eladó. Singer Mátyás, Senta. 6301

Magas kétkerékű kocsit, vagy négykerékű személynöcsit, elől két ülésel hátul egy üléssel vesz Teleky László vendéglős, Csoka. 6249

Adán a főútcán mindenféle üzletnek alkalmas ház eladó és azonnal átvehető. Bővebbet ifj. Jakovljević Milánál. 6777

Iégszékrev. vagy bu-torok, edényeladók. — Déltán kettőtől négyig. Cím a kiadóban. 6815

Lókarban levő ház nagy telekkel eladó, azonnal beköltözhető. VII. Jugoviceva ul. 34. 6785

29 (lehet 58 is) hold elsőrendű szántó, a sentai határban, Kevipuztán holdanként 2000 dinárért eladó. »Bömches« közvetítőirodája, Bačka-Topola. 6712

Kenyérsütőde két kemencével és házzal együtt jutányos áron elad. Várady Lukács, St.-Kanjiža. 6570

Benzinmotor 6 és 12 HP ut Roth-féle Wien, olcsón eladó. Ulrich Testvérek vaskereskedők, Subotica. 6723

Birtokok, 10—500 holdig, felszereléssel, vagy anélkül. Bačka, Banat, Slavonia és Bosznában olcsón vehetők »Bömches« közvetítő-irodája által, Bačka-Topolán. 6711

Több jóforgalmu, vagy megszerzést biztosító, szersz, vagy-, vegyeskereskedés, vendéglő, kávéház, malom és más üzlet eladó. »Bömches« közvetítő-irodája, Bačka-Topola. 6712

Szélmalom, szortolatengely, öntvény, olcsón eladó. Abraham Ferenc, Rusko-Selo. 6387

15 lóerős motor és szivattyú ásvott kútra olcsón eladó. Üzemben látható Vadasz Pál mérnöknel. 6780

Eladó egy 6 HP benzín és petróleummotor 3 lyukú morzsolóval és kőrűrészel. A motor erős, minden célra megfelel. Krakovszki lakatos, Bačka-Topola. 6693

FIFI KÖLNIEZÉSI KÉSZITI PINTÉR GYÓGYTÁR

Eladó 100 holdas birtok Bánátban, Senta közelében, a Tisza mellett: cca 59 hold szántó, cca 34 hold prima legelő, a többi kaszáló és udvar, ártóvízszelvény, urasági istálló, lakóház, melléképületekkel, valamint gazdag gazdasági felszereléssel és nagy állatállományal. A birtok bármikor átvehető. Bővebbet Gergely Antal, Subotica, Barátok temploma mellett. 6686

Mozi eladó teljesen felszerelt Üzemben, Vidéki vendéglősöknek kincs. Bécs eladó. V.-Becker. 6699

1 drb Clayton-Schuttleworth huzavony lokomobil, 18 éves, teljesen jó és üzemképes állapotban eladó. Bővebbet »Panas«, Paja Kujundzica ul. 4.

Jóforgalmu vendéglő, vasut közelében, hálószobákkal, más vállalat miatt olcsón eladó. Cím a kiadóban. 6750

Bőrgarnitúra, kék, karban, olcsón eladó. Paja Kujundzica (volt Veselényi) ulica 4., emeleten. 6725

Boroshordók szűrők hatvankettős és kisebbek, karban, olcsóért eladók. Földes ruházlet. 6752

Eladó Kakasiskamánál négy-szobás ház mellékkelviséggel 80.000 dinárért. Paska (volt Paba) ul. 6743

Teliesen ul. közmüaru-berendezés telerség miatt eladó. 658

Eladó vendéglő Csevenkán, bácska német nagyközségben 40 év óta fennálló főtéri vendéglő emeleti nagy és földszinti kisebb lakással, üzleti felszereléssel kedvező fizetési feltételek mellett olcsón eladó. Bővebbet Popovits László okl. jegyzőnél. Cservenkán. 6728

Teleckán jóforgalmu vendéglő, nyolc szoba lakással, nagy tánctermekkel, berendezéssel együtt olcsón eladó. Érdeklődni Fehér Sándor kántortanító-nál. Teleckán. 6792

Farkaskutvát 2—3 hónapost, csakis tiszta faj, veszek. Címlet kérem a kiadóba leadni. 6760

KÜLÖNFÉLE

Mélvén leszállított árú, tulhalmozott raktár miatt. Lüsszterkabát D 200.—, tennisz nadrág 175.—, gyermekruha 100.—, gumiköpeny 350.—, bőri raglán 600.—, leányköpeny 350.—, bőrkabát 95.—, Tavalyi összes télfurak félárban, míg a készlet tart, kicsinyben és nagyban, Földes Samu, Narod-kávyház mellett. Vidékre utazóknak. Meg nem feltes esetén a pénzt visszadom.

Megérkezett a friss Pécs-Szabolcsi kasszer mosott szemeses, kovács-szenünk. Varga és Racsmány, Subotica, Aleksandrovo (Sándor) község. Telefon 827. 6759

Retortafogó és tüzfűtő ajánl a veszici iparművek valdasági vezérképviselője Albert Lajos, Novisád, Postafiók 25. 6751

2 szobás lakás mellékkelviségekkel és előszobával átadó vagy kisebb lakással elcselelhető. Bővebbet drogéria »Nada«-ban, Főtér. 6803

1—2 tanuló iparos családnál ellátást nyerhet Senta. Tasi István, Preradoviceva ul. 6800

Telies ellátásra fogadna izr. vallásos urisássonny 1—2 kisebb diáklányt vagy fiút. Jó felügyelet és a három nyelv gyakorlását biztosítja. Cím a kiadóban. 6812

Gazdasági tanács (gurgula) mindkét vastagságban kapható azonnali szállításra. Gyártár Kovács, Bačka-Topola. 6408

F. BACHINGER SUBOTICA

TEMPLOMARANYOZÓ és OLTÁRÉPÍTŐ

Faragott facsillárok gyártása Arany, antik és bronz kivitelben.

Képkercet különlegességek gyártása. Modern képkercetkezés Rézimunkák szakszerű keretkezés Feszületek, szent szobrok és aranyozott áruk gyártása

A legnagyobb hazai bádogosárugyár

FÜZI WEINER

SUBOTICA, Knjaza Mihajlova ul. 1

Gyárt: Konyhaszereket, mosógépeket, vedreket, játékarut és különféle háztartási cikket, feker lemezből, sárga- és vörösből és aluminiumból

Vaskereskedők, üveg- és porcellánkereskedők és bádogosmesterek legalsóbb beszerzési forrása!

Kiállit a subotikai mintavásáron: Pavillon F. III/18 6789

KORZÓ MOZI * LIFKA MOZI

Aug. 14-16

péntek - vasárnap

Mult karmaiban

izgalmas kalandfilm 6 felvonásban.

Főszereplő: Felix Geneviev

Csütörtől vasárnap

Salambo

Hambert világhírd regénye után. Főszereplő:

Honore M Balzac regényíró egyenesen le származott unokája ki hemes szépsége folytán Páris ünnepe csillaga.

LIFKA KERT MOZI

Köft - szerda

KARINA BELLE és GUNNAR TOLNÄS az elegáns dán zinnművész ezidei első ujdonsága!

SZERELEM SZIGETE

Pompás filmjáték 6 felvonásban

Prima minőségű száraz búkkhasáb, valamint aprított tűzifa házhoz szállítva, ugyszintén vagontéren a legolcsóbb áron kapható Baschi és Vig kereskedők Subotica, Telefon: Somborski put 751, Palički put 7509

Ui zongorák piannok, csakis elsőrendű világ-márkák, a leghosszabb le-láratu részletfizetésre kaphatók 10 évi jótállás mellett. Legnagyobb választék az országban. Kaphatók Kain Lajos hang-szerkereskedőnél Subotica, Városháza. 2942

RÉVAL ADOLF SUBOTICA

Csirkepiac, Kisköz
Telefon 551.

Ajánl elsőrendű darabos meszet, heocini portland-cementet és a legjobb minőségű retorta faszenet

Olesó és jó paplan csakis Németh Margit üzletében, Subotica, Pasceva ul. 8. kapható. Megrendelésre készítenek nehelyből, gyapjuból és vattából, úgy utat mint récit. Németh trafik, Edény-piac. 6710

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetés egy má 1 dinár, vastagbetűs és címszó kiemelésével. Legkisebb apróhirdetés ára 30 din. Csak felblyegzett jelzés leveleket továbbítunk. Kérdésekérdekekhez válaszoljuk megfizetés nélkül.

OLVASSA EL

ezen apró hirdetés és ha nem látja teljesen tisztán, akkor

SZUKSÉGE VAN

egy jó szemüvegre

HA JÓT AKAR

figyeljen a címre és forduljon

TENNER OPTIKUSHOZ

6502 Subotica, Korzó 11
A vásárgazolvány felmutatónak 10%o engedmény!

Artézi- és málykufúrás vállalatunk, Bukomim Bálint fiaj gégyár, Vršac. Telefon 54. 5953

Sen a legszebb részében, kivétel a Főter mellett, 5 szobás tágas, parkettás, modern **ur családnak** minden igényt kielégítő kényelemmel, verőfényű, parkirozott udvarral, gáz-nyelékkel ellátott. Bővebbet MOLNÁR könyvkereskedésben, Sentán 6747

Iőszágtartó emberek gyelmébe. Legjobb és legolcsóbb takarmány kiállításra is minden nap kapható. Trenkova ul. 8. Dr. Sántha szanatóriummal szemben. 6744

Cseresznyevirmek keresetnek német családnak Odzácira, Cimeket »Cseresznyevirmek« jellegre kiadó továbbit. 6660

FIFI KÖNYV VIZ

Készíti PINTÉR gyógytár

Legjobb hentesárak, friss húsok, téli szalámj 70-80 dinár. vizonteladók lak nagy árkedvezmény. Kereskedők és gazdák figyelmébe szótt és téli füstölt szalona legolcsóbb napiárban. Jég kapható. Szabados-féle hentes- és mészárosüzlet Subotica, város-háza épület. 6724

KERJEN

CIPÓKRÉMET!

GYÁRTJA:

Prva Jugoslavenska Kemična Fabrika D. D.

NOVISAD

Kötött jumper

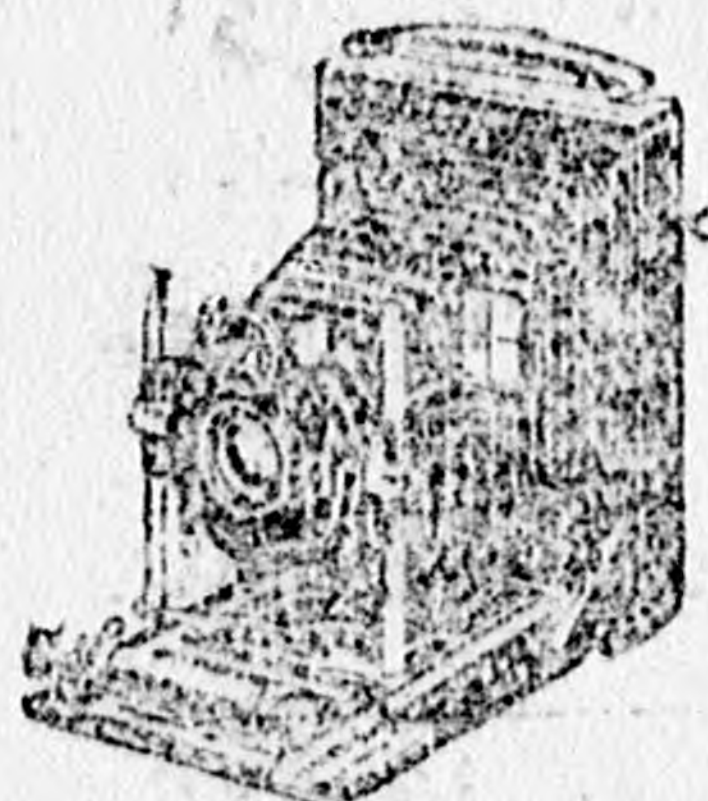
igazi gyapjuból, minden színben 70 din. Divatos mintákkal 62 din. Tökéletes bluz vastag, kék gyapjuból 75 din. Divatos mellény 98 din. Előkelő, szép 150-din. Ujdvatu kötöttkabát 220 din.

Széküdi: 1461

R. Siermech nagyáruház
Celje No. 77. Slovénija

Árjegyzéket 1000 ábrával küldünk minden kinek nyugodt szövet, kam aru és más ruhosáru-mintákat e ak3napit megtekintésre. Ha az aru nem meleselő, a nincs végnél a vágya, kicseréljük vagy a penzt vissza-küldjük. Az deést 500 dinaron telül bér-ménye küldünk, kereskedő utazókat felvesszünk! Kereskedőknek ango árák!

Fotocikkék

Fényképezési gépek, Afa-Hauf és minden gyártmányú lemez és film, Minolta gáz-fény, brómezius és cel-idin levelezőlap és papír stb. Fotocikkék gyári áron Sötétkammera, rendezés-e Előhívásokat és képek ki-dolgozását mérsékelt áron.

Fényképezésnek küőn árkedvezmény!

Vidéki rendelések soron-kívül gyors elintéztést nyer-nek és bérmentve szállít

DEUTSCH I.
optikus és fotószaküzlete
SUBOTICA
Kérjen árjegyzéket Telefon 2-16

Udvári butorozott szoba azonnal kiadó. Kaszárnyá-val szemben, Oslobodjenja ul. 6. 6758

KISS ZALOGINTÉZETE mindenféle értéktárgyakra kölcsönt ad. Zalogból visszamaradt cirka 500 méter sötétszürke finor gyapjuszövet, szállítást; v. férfi női raglán 60 telt-kabátunk való. Készerek, ruhák, kabátok, fehérneműk és minden más tár-gyak állandóan olcsón el-adatunk. Subotica, I. kör, Bogovičeva (Kinizsi) ul. 5697

Nea-Crem
legmeghízhatóbb arc- és kézápoló

KORONA GYÓGYSZERTÁR
VÁROSHÁZA
SUBOTICA

Különbejáratu bútorozott szoba azonnal kiadó. Ploček ház. 6767

Különbejáratu bútorozott szoba egy hely két ur részére azonnal kiadó. Vukovičeva 10. 6763

ÉKSZEREK
inga- és zongorák, írő-készletek, ridikülők, cigarettatárcák, ezüst-ből és alpakából - Nagy választék, olcsó árák.
SOK
Ékszerésznel, Rudičeva ul.

Eladó egy 10 év óta fenn-álló jóforgalmu vendéglő házzal, mellékhelyekkel, mely többféle üzemnek alkalmas. Ugyanott 1 és fél láné föld, hold kukorica-föld terméssel eladó. Cim Szemerédi Györgyné. Já-zova. 6799

Hengerfúrasokat
vállal bármely helyszínen a legmodernebb és legprecízebb hengerfúrógépekkel

Krausz Gyula
vas-és fémöntője V.-Bečkerek Gunduličeva ul. 7. Telefon 329. 3778

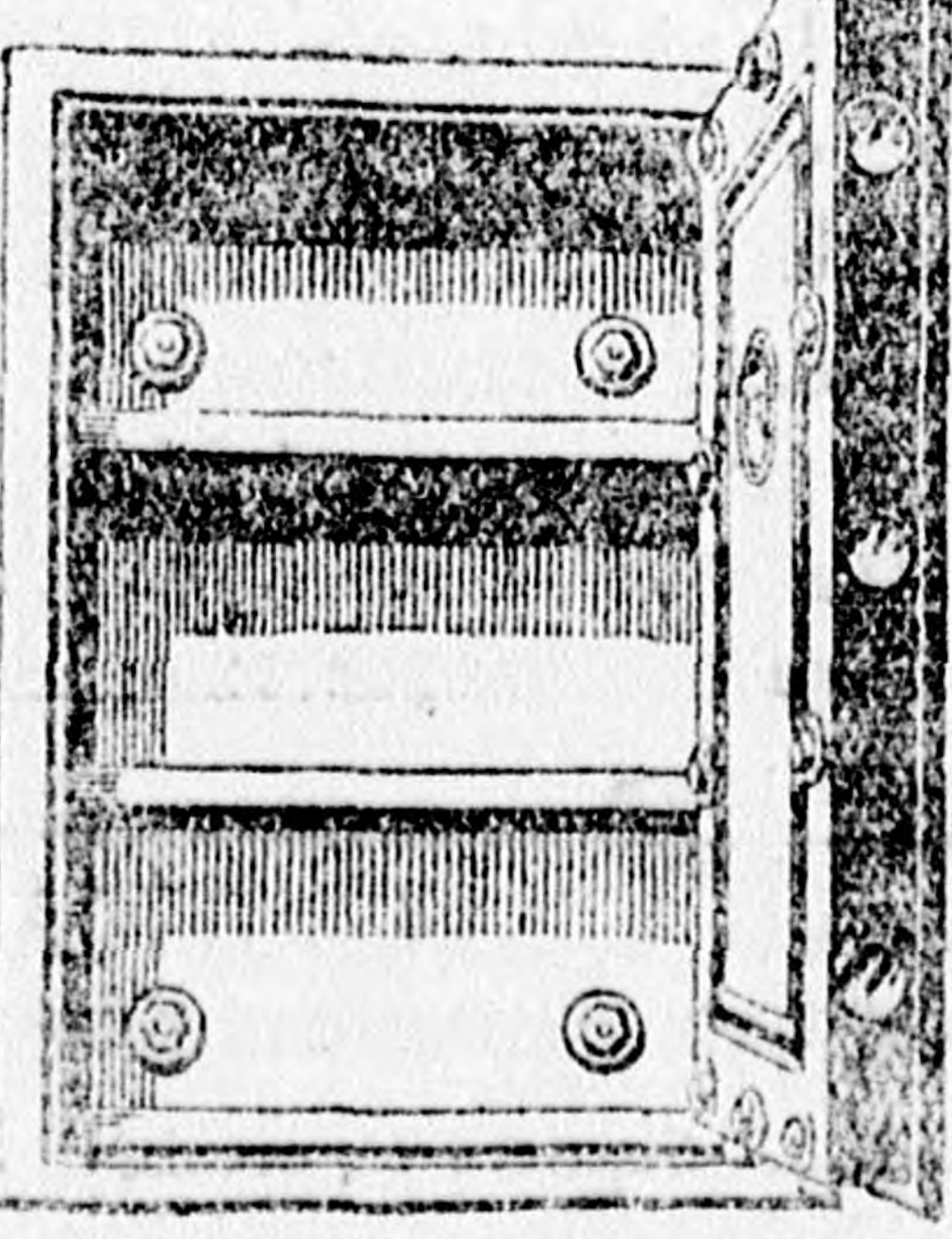
A Subotička Električna Železnica i Osvetlenje D. D. ezuton közli, hogy a telepen folyó nagy-aranyu átalakítási és szerelési munkálatok folytán az áramszolgáltatást több izben, de mindannyiszor csak rövid időre szüneteltetni lesz kénytelen.

Az igazgatóság mindent elkövet, hogy ezek a szüneteltetések minél ritkábban törtéjenek és mindenkor a legrövidebb időre korlátoztassanak.

SUBOTIČKA ELEKTRIČNA ŽELJEZNICA I OSVETLENJE D. D.

„DIOGENES“

BENZINZSEBLÁMPA Öngyújtó és ön-olló. Tűz- és szél-biztos. Elpusztít-hatatlan. Min-don zsebben el-helyezhető. Más lámpákkal szem-ben előnye a hosszabb égési időtartamban (7 óra) és cseké-lyebb üzemköl-tésben vannak. Ház, pince, istál-lók, utazók, turis-ták, örök részére
Ára 95 dinár

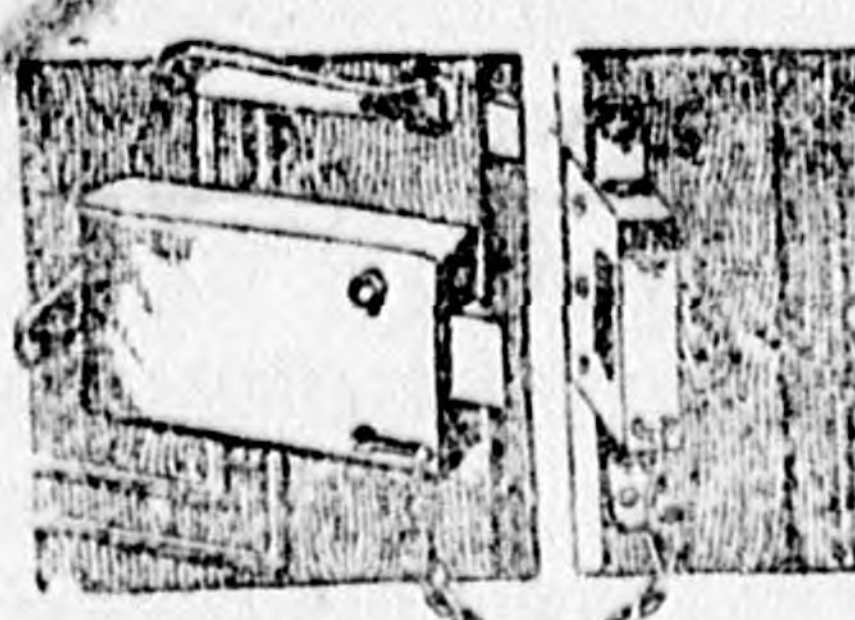

FALI ACÉL PÁNCÉL PÉNZ-SZEKRÉNY

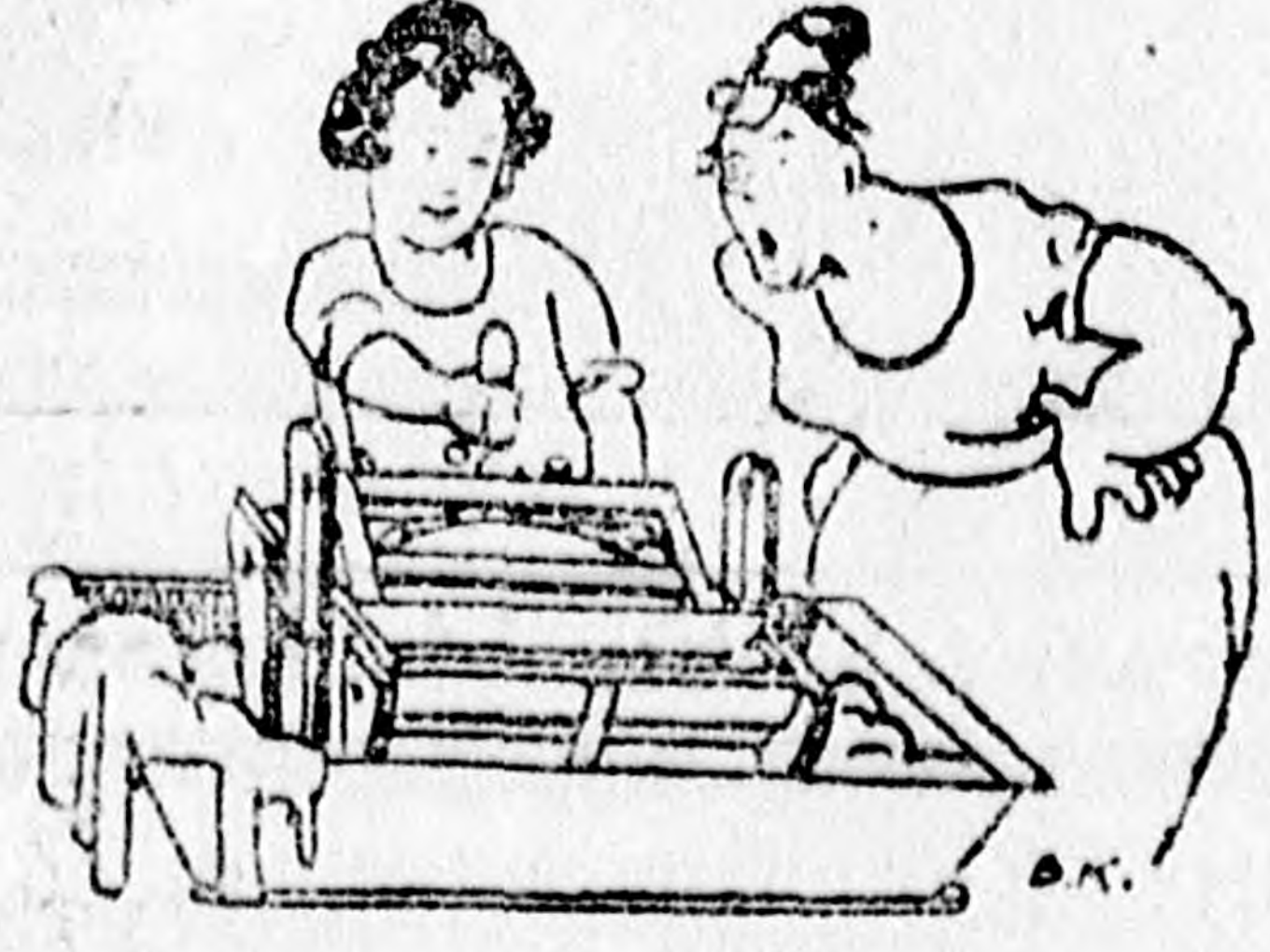
csavarokkal a falra erősítve. Kis helyet foglal el. A külseje gyönyörűen zomán-cozott. A legsze-ben butorozott la-kásban is szép bu-tordarab. Olcsó! Versenykiváló! Legbiztosabb öre pénzének, ékszereinek, értékpapírjai-nak és okmányainak

„VEB“ biztonsági zár.

Minden ki- és befelé nyíló ajtóra. Garantálva, hogy minden zár más mó-don zár, két egyforma nem létezik. Távollétében legbiztosabb öre lakásá-nak. Használatával nyugodtan elutaz-hatnak. Nikkelezett luxus kivitelben dísze minden lakásnak. Ára 175 dinár
Az ajtón belül a szobában: Kívül:

Régén vált ideálja minden háziasszonynak!
MOS! KICSAVAR! MÁNGOROL!
„RUMPLEX“ mosógép 70 százalék munka-, szén-, világítás- és szappanmegtakarítás és a legnagyobb mérvű kimelése drága fehérneműinek. A 10 óras tartózkodás a mosókonyhában 3 óraa csökken. 1 év alatt kifizeti önmagát.

Uj VILÁGSZABADALMAK! Győződjön meg! Kérjen díjmentes árjegyzéket! Keressen fel bennünket minden vételkényszer nélkül!
„ORION“ kom. preduzeće za uvoz i izvoz, Beograd, Gospodar Jevremova 6. A Kalimegdán közelében. Minden nagyobb helyen képviselőket keresetnek

Ujvidék földesura ölte meg Gertrud királynét

A Bánk-bán-monda történelmi megvilágításában

Edujhelyi Menyhért dr., volt ujvidéki római katolikus plébános *Ujvidék története* című monográfiája szerint Ujvidék első földesura Töre volt, aki a birtokot hűséges szolgálatai jutalmául kapta. Ennek a Törének fia Péter volt az, aki II. Endre király feleségét Gertrudot megölte.

Katona József Bánk-bánaköltészet hatalmas erejével gyökereztetette meg és történelmi hagyományá örökítette azt a hiedelmet, hogy Gertrudnak Bánkban volt a gyilkosa. Hiteles okiratokból azonban megállapítható, hogy Bánkban csak részes volt az összeesküvésben, míg magát a gyilkosságot Töre (Törefi) Péter hajította végre. Emellett szól V. Béla királynak 1237. évi egyik oklevele, amely teljes határozottsággal Pétert említi, mint Gertrud gyilkosát. És ugyanabban az oklevélből kiderül az is, hogy Péter Ujvidék földesura volt.

IV. Béla király ebben az időben rendezte a királyi javakat, a pártoskodókat megfosztotta birtokaiktól, az erőszakosan szerzett és birtokolt jószágokat elkobozta.

Béla 1235-ben Péterváradra ciszterciátakat telepített, akik Péterváradon a hegy tövében kolostort építettek és Béla király az ide telepített szerzeteseknek bőséges javakat adományozott, amelyeket a királyról *Bélakutnak* neveztek el.

A Champegneből, a trois-fontaines-i kolostorból ideinvitált ciszterciátáknak adományozta *»a Szerémságban Péternek, Turwey fiának örökös örökös javait, amelyek az illetőnek hűtlensége miatt, mivel a király anyját megölte, felségstírtést követett el, a királyi kezére visszaszállottak«*.

A Turwey név a mai kiejtésünk szerint *Taró, Töre* volna.

Ugyanez az adománylevél a következőképpen írja le, hogy Péter volt Gertrud gyilkosa:

»Ámbár kedves anyánk lelki üdvéért a fennemlített Péternek, — kinek gonosz merénylete folytán öletett meg, — összes javait Isten egyházának kellett volna ajándékoznunk, mindazonáltal ezen birtokokat, saját és édesanyánk lelke üdvéért örökös alamizsnaképpen adjuk a fennemlített egyháznak«.

Kétségtelen, tehát, hogy Gertrudot Péter ölte meg, aki akkor csanádi főispán volt. Gertrud, királyi férje távollétében bizonyos peres ügyben igazságot szolgáltatott. Péter, aki a királyné udvarában tartózkodott, mint a király bizalmasa résztvett az ítélet meghozatalában. Gertrud az idegenek javára akart dönteni, de Petur ezt nem tűrte és látva a nép nyomorát, amelyet a szervenvelyes Gertrud befolyása alatt álló Endre idézett elő, 1213. évi szeptember 28-án megölte a királynét. A merényletet követő dulakodásban a királyhű cselédség megölte Gertrud gyilkosát.

Béla király adománylevele Bélakutot és Ujvidék határának nagy részét a francia ciszterciátáknak adományozta, akik a mohácsi vészig urai voltak Ujvidéknek.

Régi mondák valami Péter Remetétől vagy Amiens-i Pétertől származtatják Pétervárad nevét, pedig kétségtelen, hogy Pétervárad nevét Töre Pétertől Ujvidék földesurától, Gertrud gyilkosától kaptuk. IV. Béla oklevele említi első ízben Pétervárad nevét, hol királyi palotája is volt. Ez a királyi palota eredetileg Péter kastélya volt, amely a merénylet után szállt a királyra.

Pétervárad azonban a bácskai — a későbbi Ujvidék, a mai Novisad he-

— én állott. Mellette voltak a francia apátság jobbágyfalvai: Zajol, Csenei, Szöreg és Bivalyos.

V. István 1267-ben kelt oklevele is megemlékezik Peturváradról, amelyet egyik ajtónállójának: Andrásnak adományozott. Ez az oklevél ismételt ten ugy említi ezeket a birtokokat, mint Töre Petur birtokait. A mohácsi vész után Peturváradot Vásáros-Váradnak nevezték el.

A Duna tulsó oldalán a bácskai Ó-Péterváradnak is elnevezett község — szemben létesült a péterváradai erőd. Egy XVI. századbeli okirat ezt

a kitélt tartalmazza: »Báthory István nádorispán mintegy tizönhét vagy tizennyolc ezer emberrel az Ópéterváradjánál az Dunaparton Péterváradja ellenébe szállott vót háboruba«.

A vásárosokat a két Pétervárad közül Ó-Péterváradon tartották, in — a neve: Vásáros-Várad, amely 1526-ban a mohácsi vész idején elpusztult, lakosai földönfutókká, vagy rabszolgákká lettek.

Az idő végkép elmosta a név emlékét.

Itt épült fel később Ujvidék.

Házasság és háztartás

Irtá: Baedeker

— Válasz egy levélre —

A házasságban nemcsak érzelmi, de gazdasági harmonia is szükséges. Ami nem jelenti azt, hogy a két házastársnak egyforma gazdagnak vagy egyformán szegénynek kell lenni, hanem azt, hogy mind a ketten lehetőleg egyformán — már amennyire ez két olyan egymástól elütő egyéniségnél, mint férfi és feleség, lehetséges — gondolkozzanak a háztartásban és életvitelben fölmerülő gazdasági kérdésekről. Elmulat az az idő, amikor a férfi egyszerűen és kötelességszerűen eltartotta a becses nejét, s ez ebben az állapotban urasan érezte magát. A nő lassankint hasonló jogu társná lesz abban a cégnél, amelynek a neve: házasság. Neki is tökével vagy munkával vagy legalább közgazdasági érzékkel s ebből eredő számoló készséggel és józan takarékosággal hozzá kell járulni a házasság és a családi élet gazdasági fenntartásához. Ha erre nem képes, akkor a még oly heves szerelmen fölépült házasság úgy dől össze, mint egy kártyavár, amelybe belesüvit a szél.

A házasság nem áll pusztán csokoládésból, s az új nő mint gazdasági tényező is fontos szerephez jut benne. Amint a feleség megszűnt háremhölgy lenni, aki csak az ura gyönyörködtetésére való volt, mingyárt joga lett és kötelességévé vált, hogy számoljon is. Számoljon a körülményekkel, amelyek között élnek ők ketten. Éppen úgy kell tudnia, mint az urának, hogy mennyi a jövedelmük, s mennyit szabad ebből elkölteni és mennyit muszáj félretenni. Ha ezek közül csak egy kérdés közömbös előtte, már baj van a házasság körül, amely csak akkor lehet boldog, ha minden tekintetben — s így gazdasági tekintetben is — a felek között teljes a megértés.

A pénz, amióta olyan sok van és oly keveset ér, még nagyobb ur, mint azelőtt volt. (Mindig nagy ur volt.) És éppen azért, mert a számok, amelyeket emlegettünk, szerfölött nagyok, a nőknek nézve, akik mindig gyengék voltak a matematikában, nehéz lett a megértésük. A tízezer koronás évi budget számait könnyebben fogták föl és érezték meg, mint a mostani óriási numerusokat. Az az asszony, aki valamikor néhány száz koronát költött havonként a háztartására, ebben a boldog korszakban nem csinált egyetlen számítási hibát. — most, amikor szédületes összegeket költhet ugyanazon idő alatt, könnyen veszti el kis lábait alól a józan számítás talaját. Ez a derék hölgy azelőtt hetekig keresett egy susztert, aki egy forinttal olcsóbban varr neki cipőt, s most alku nélkül fizet érte nagy összeget, mert a fő az, ugy-e bár, hogy az áru jó és finom legyen. Aki ismeri önagyságaikat, nem fog ezen csodálkozni. E jó teremtesek mindig rendkívül »spórolósak«, ha apró összeget kell kiadni és könnyenköltők, amikor nagy summákról van szó. Ismertem egyet (és valószínű, hogy az olvasó is ismer), aki félórát tudott »cigánykodni« egy pár csirke vételénél, de mikor az ura vírárt vásárolt, fukarnak és kicsinyesnek nevezte őt mert néhány százezer koronára különbözötért érdemesnek tartotta szót vesztegetni.

A nagy számokkal való elbánást könnyen tanulta meg a férfi, akinek van egy kis matematikai »műveltsége«, de annál nehezebben szokik bele a nő, ez a minden számtani »nevelés« nélkül szükkölködő diszlény, akinek a sajátosan néző és különösen látó szemében az olcsó sokszor drága s a drága — ha tetszik neki — mindig olcsó.

Már most egy házasság, ahol két ilyen elcsúszott »gazdasági világnézet« áll egymással szemben, korántsem lehet olyan boldog, mint aminek indult, amikor még nem domináltak ilyen parancsoló módon a gazdasági kérdések. S a viszony, amely kezdetben mintaszereit volt, s a félváros sárga irigységét provokálta, kezd kedélytelen lenni. Mert nincs az a felhőtlen boldogság, amelyet még ne zavarna a gazdaság szűkre gondja s a megélhetés ködös problémája.

Mintahogy a háborút rögtön (és mindenesetre jobban) megértette a férfi, ugy annak gazdasági következményeit is egészségesebben fogta föl az átlagnőnél, s ha az anyagi eszközök korlátozottak, szívesebben fokozza le az igényeit, mint a »szerény« nő, aki nem érti, miért kelljen neki most, amikor többet költ, rosszabbul élni, mint azelőtt.

E derék teremtes az urát, aki nem akar — mert nem bír — többet költeni a háztartására, mint amennyit keres, nem átallja fukarnak szidni, — s a férfi, aki nem elég nőismerő s nem tud eléggé elcsúszni általános asszonyi erények iránt, a feleségét hajlandó lesz pazarlónak nyilvánítani. Pedig a férfi nem fukar az az asszony nem pazar. Az ellentét távrolt se ilyen nagy, s csak abból áll, hogy a férfi számol s az asszony ezt nem teszi: hogy a férfi a jövőre gondol s a nő csak a mára meg a holnapra, hogy a férfi okos s a felesége — asszony.

Ez a házasság azért nem lesz éppen nagyon rossz, s nem fog szükségszerűen válással végződni, de nem is marad az az ideális életközösség és közös élet, amelyről valaha mind a két házastárs álmodott. S ne tessék félreérteni: pusztán a gazdasági harmonia nem elegendő ahhoz, hogy egy házasság boldog legyen, de e harmonia hiánya vagy megbotlása alkalmas rá, hogy a házasság boldogságát megingassa.

Hogy már most mi a teendő? — kérdi ön, — aki ily helyzetben él a tisztelt nevével, akit ön máskülönben szerelt? Engedni természetesen — mert hiszen tagadhatatlanul önnek van igaza — az asszonynak kellene. De hát van-e erre kilátás? Ahogy én ismerem önagyságát — akit nincs szerencsém ismeri —: nincs. Pénzkérdésekben a nők épp oly kevéssé értik a tréfát, mint a halálisan komoly problémák körül. A nőknek jobban tetszik, ha valaki szépen költ, mint az, ha az illető szépen keres, s kivéve azokat az önállóságra szoktatottakat, akik szeretnek vagyont gyűjteni, a legtöbb nő maga is több gyönyörűséget talál abban, ha költetheti a pénzt, mintha azt teaurálja. Tíz nő közül kilenc-tíznek az a legboldogabb napja vagy órája, amelyben »vásárol-

hat, s ha erre a mulatós pillanatra nincs pénze, olyan boldogtalan, mint akit családi szerencsétlenség ért. Néhéz tehát az ő lenge gondolkodásán ura komoly mentalitásához hozzászimatani. Tegyen is le, uram, arról a reménységről, hogy őt rábeszéléssel s okfejtéssel, közgazdasági előadásokkal és induktív logikával meggyőzze. Az ellentét az ön gazdasági föhogáza és az övé közt meg fog maradni örökké. Sőt, ha sokat fog beszélni önagyságának erről a gyűlöletes témáról (ugy-e, a kedves neje így jellemzi ezt a társalgási témát?), csak azt fogja elérni, amit a szeggel ér el, ha ráít a kalapáccsal, — mentül többet üt rá, annál szilárdabban fog az benne ülni a falban. Minden argumentációja — *Frauen sind gründerfest*, mondja Börne — csak meg fogja erősíteni a hölgyét abban a lélekemelő tudatban, hogy neki van igaza s hogy önnek nincsen semmi belátása. (Ugy-e, így szokta mondani a kedves nagyságos asszony?)

Egyedüli mód itt: bizalmat kelteni. Hagyja el, kérem, egészen a nemzetgazdaságtant és próbáljon érzelmi humorokat pengetni. Ha meg tudja értetni az élete pártjával, hogy ön bizalmat érdemel tőle s beszélgetve vele, nem hangsúlyozza különösen a gazdasági szempontokat, akkor célt fog érni. Ne azt vitassa előtte, hogy nem szabad többet költeni, mint amennyit be vesz az ember, mert ezt nem fogja önagysága soha belátni, s ha belátja, azt a találó észrevétel fogja tenni, hogy tessék hát többet keresni. Ellenben nyert ügye lesz, ha azt tudja vele elhíttetni, miképp ön tudja legjobban az egész világon, hogy mit, mire és mennyit szabad költeni. S ezt elfogja önnek hisni a felesége, nem azért, mert igaz (mert nem igaz), hanem mert szereti őnt, s mert a szerető feleség az imádot urának mindent elhisz. Még azt is, ami igaz. Hát még azt, ami nem az?

De száz szóznak is egy a vége. Csak az a házasság egészséges, amely gazdasági tekintetben is az. S ebben a tekintetben csak az a házasság jó, amelyben az asszony fukarabb, mint az ura, s minden házasság beteg, ahol a nő pazarabb a férjénél. Az előbbi esetben mind a két házastárs elégedett lesz, az utóbbiban pedig mind a kettő elégedetlen.

Nem győzöm sajnálni, hogy az ön esete az utóbbi osztályba tartozik. Segíteni csak úgy lehet a bajon, ha önagysága nagyon szereti őnt, mert a szerelmes asszony mindentre kész, még arra is, hogy kritika nélkül esküszik az ura szavára. Ha ily módon szereti őnt és bizalommal hallgatja meg őnt, akkor nyert ügye van s a házassága újból boldog lesz. Ha nem, akkor nem segíthet a — nacionalökonomia.

Tamás István:

Vers.

BARÁTOM ma jött haza

Genuából,

hajón,

vasuton,

repülőgépen.

En a kávéház előtt

ültem,

az augusztusi árnyék

sátra alatt,

az ő szemében

az egész világ ült.

„Te még itt vagy?”-kérdezte

és én hirtelen meggyűlöltem.

Okos fejt,

amelyben Európa tüze lobogtak,

legszívesebben meglekeltem volna.

„Majd jövőre nekiugrok”-mondtam

és ekkor eszembe jutott,

hogy tavaly is itt ültem a kávéház előtt,

sörtittem és ezt mondtam a barátomnak,

aki akkor érkezett Párisból:

„majd jövőre nekiugrok”.

Milyen furcsa,

már tavaly előtt is ezt mondtam

pirulva,

de ma már elfelejtettem szegyenkezni is

és jövőre már nem kérdi tőlem senki.

Jaj, tegnapi megint születés napom volt,

Jugurtha utódainak harca a szabadságért

A rifkabil háboru egy szegény néptörzs lázadása

A rifkabilok szabadságharca lassan-lassan világproblémává női ki magát — ezt állapították meg néhány nappal ezelőtt a williamstowni egyetemen politikai helyzetében tartott vita során amerikai, angol és francia katonai szakértők. Amilyen keletkezése kezelték a marokkói kérdést világszerte, olyan izgatottan várják ma az eredményeket, mert ha sikerül kifutni a jövő tavaszig Abd el Krimnek, Franciaország pénzügyi katasztrófája kikerülhetetlen, ami messze kiható gazdasági és politikai változásokkal járna egész Európára nézve.

Marcel Ray, a marokkói kérdés egyik legalaposabb ismerője az *Europische Revue* legutóbbi számában érdekes képet fest a rifkabilok szabadságharcáról.

Marokkó — írja Marcel Ray — etnográfiaiul két néptörzsről oszlik, amelyek egymástól is eredetű, karakterre, nyelvre és szokásokra, mint társadalmi berendezésre és földrajzi elhelyezkedésre nézve, különböznek egymástól: az egyik néptörzs az arabok, akik termékeny területeken és városokban laknak, a másik a berberok, akik a Rif-hegység, a Közép- és Magas-Atlasz vadonjaiban nagy szegénységben élnek. A berberok eredete kevésbé ismeretes, nyelvük nem hasonlít más nyelvekhez. Valószínűleg a régi líbiaiak, numídiak és getulok ivadéka. Müller Fr. szerint ők az igazi hímítők. Semmiesetre sem tekinthetők ma már tiszta népfajnak: a rif-területeken gót és spanyol elemekkel keveredtek, délen pedig más afrikai törzsekkel. Mindemellett érdekes, hogy a századok változásai közepette is megtartották azoknak a harcós numídiáknak szokásait és jellemét, akikről Sallustius emlékszik meg a Jugurtha-háború kapcsán. Sokan valószínűnek tartják, hogy Jugurtha maga is berber volt. Talán az ő hagyatéka a kései utódok harci kedve és fegyelméleti szelleme.

A berberok pompás harcósok, de a fanatizmus idegen tőlük. Már nem él vallásos szellem és vallásos érzés bennük,

mint például a japánoknál. Az arab uralom alatt ugyan izlamosították őket, de a vallásosság nem egyéb náluk külső máz-nál. Eppen ezért nagyon türelmesek a más vallásúakkal szemben, a Koránt sohasem olvassák, — ha ugyan tudnak egyáltalán olvasni — és mecseteik száma is csekély. Minden különösebb lelkiismeret-furdalás nélkül lázadtak tehát föl az egyházi főnek is számító marokkói szultán, az Emir al Mumentin ellen, akinek sokat ártott hogy a franciák nagyon támogatták.

Abd el Krim és törzse, a rifkabilok, a berber népcsaládhoz tartoznak. (A rif-feken kívül vannak az amazik, a selluhok és a szakarai törzsek, szanhadzsa, tuareg dzsebalija stb.) Egy évszázados tradíciókhoz hű elhatározással használják ki a mai körülményeket, hogy meghódítsák a marokkói gazdag és termékeny földrészeket, leszállva a sivatár hegyekből. A rif-háboru egy szegény törzs népvándorlása és harcós lázadása egy gazdag, békében élő nép ellen.

Ez a féltelmes arányokká növekedett expedíció általában vált lehetségessé, hogy Marokkóban két különböző protektorátus áll fenn, mely két különböző európai nemzet érdekszféráját szolgálja. E két nemzet minden párhuzamosság nélkül, majdnem azt lehetne mondani, egymás elleni animozitással kolonizál Marokkóban, ahelyett, hogy közös rendszerrel győzték volna le a nehézségeket. A franciák szerint a spanyolok kolonizációs politikájának tökéletes kudarcát segítette elő erkölcsileg a berberok betörését, amely azután a lehetetlen határok miatt nőtt általános jelentőségűvé.

Ha Franciaország negyvenötven évvel ezelőtt kezdte meg Marokkó gyarmatosítását, olyan időpontban, amikor a gyarmatok elosztása kevesebb feltékenységet támasztott a nemzetek között és Algir felől Oran irányában nyomult volna Fez felé, soha nem állhatott volna elő a mai helyzet. (Érdekes, hogy ez volt az

eredeti első utvonat, amint a gyarmatosítás megindult: 1903-ban szállották meg ugyanis Fingot és 1907-ben pedig az Oudja területét.) Ha ezt az utvonalat lépésről-lépésre folytatják, akkor a francia uttörők először a berberekkel érintkeznek és nem az arabokkal. A nehéz feladattal kellett volna kezdeni, hogy azután a könnyebbül koronázzák be munkájukat és így módon Marokkó pacifikálását biztosabb alapokra fektessék.

Azonban, mint ismeretes, egészen másképpen történtek a dolgok, 1904-ben Fezben gyarmatpolitikai axiómává deklarálták a két protektorátus elvét, ami illúzióvá foszlott szét, amikor II. Vilmos császár váratlanul Tangerre tette kezét. Ennek a lépésnek a következménye volt az algezirasi konferencia, mely a francia-spanyol monopólium végét jelentette. Ezt ugyan 1911-ben a francia-német meggyezéssel újra helyreállították, sőt a francia zónának az egész serif-birodalomra való kiterjesztéséhez is hozzájárultak, azonban az elhibázott kezdettel már alá volt aknáva egész Marokkó.

1912 március 30-án írta alá a francia kormány Mulay Hafid szultánnal való ismerő levelet és ekkor megmutatta a marokkói helyzet féltelmes arcát. Mulay Hafid szultánnak deklarálása azt jelentette, hogy ezután a marokkói közigazgatás, közgazdaság, igazságszolgáltatás és hadügy teljesen francia vezetés alá kerül, sőt diplomáciai ügyekben is a szultán semmiféle nemzetközi szerződést nem köthet.

Könnyű volt a szultánnal aláírni a szerződést, azonban a marokkói törzsek fegyveres fölkelései felelték és csak Moinier tábornok huszonhatezer embere tudta megakadályozni a megszárlásban a Fez alá vonult berber törzseket. A lázadásnak azonban meglett az az eredménye, hogy Mulay Hafidnak távoznia kellett és utóda öccse, Mulay Jussuf lett, aki tulajdonképpen az egész felkelést szította. Őt 1912 augusztus 13-án proklamálták Fezben szultánnak. Franciaország most már látta hogy micsoda tüzfészek Marokkó és ezért Liautey tábornok selegét, aki a gyarmatosítás nagy munkáját végezte, ötvenhétözezerre emelte fel.

Liautey vaskézrel tartotta féken a lázongó, harcias berber-törzseket és a franciák nem hiába csodálják szervező munkáját. Az erőszak azonban erőszakot szült és most, amikor a spanyol kolonizációs törekvések egy balkezes gesztusa révén újra lángalobbant a rifek harci kedve és Liautey legtemékenyebb területekre akarta rátolni kezét, kirobbant az elcsúszó veszélytelennek induló harc a szabadságért.

Most azonban a spanyol zónában Tetuán és Mellilla közt harcra lázadt tizenkét törzs nem céltalan esatározásra indult. Megjelent Abd el Krim, aki a rif köztársaság szírványát festette a viharos marokkói égre.

Ez a tizenkét törzs — mintegy háromszázézer lélek háromezer harcosát számlál. A leghatalmasabb törzs közöttük a Beni Uriaghel, akinek az »Amrar« Abd el Krim és családja is tartozik.

Abd el Krim jelenleg negyvenháromezstendős és leszármazottja El Kitabi berber kalifának, akinek családja hat évszázad óta megszakítás nélkül uralkodik a rifek fölött. Kétségkívül egyike a legkiválóbb vezéreknek és organizátoroknak. A hadsereg egyrésze kitűnő gyakorlóságokból áll, akik az állóharcban meglepően gyorsak és használhatók, másik része, a tűzesség, már gyengébb, mert ehhez évek hosszú során át képzett jó tízezerk szükségesek. A rif katonák fegyverrel és municióval gazdagon el vannak látva. Mindkettőt a spanyoloktól zsákmányolták. Mindnyájan — Musztafa Kemál csapatához hasonlóan rendületlenül bíznak a győzelemben és hiszik, hogy egyszer európai ellenfelet sikerül legyűrniük.

ELNIZÁS ELLEN

egyedül biztos szer a szakemberek és előrangú szakértelműek által felj. sz. értelmeiben és biztos hatásúnak elismert

„VILFAN-TEA“

Teljesen ártalmatlan! Számtalan kísérlet Kapha ó az összes gyógyeszkönyvekben és drogériákban.

Előállító: **Mr. D. VILFAN GYÓGYSZERÉSZ**
Gyógygyógyeszkész. Laboratórium
ZAGREB, ILICA 204 6193

Elszántan élni

Barátom fáradtan, nyugtalanul köszöntött be. Sápadt volt, környedt volt, mint bilázó, szákmellű diák, szeme pedig nyugtalanul vibrált a vastag szemüveg mögött.

— Egy könyvet jöttem kérni tőled — mondta szinte erőteljesen. — Egy könyvet a mandsu nyelvről. A multkor ugyanis azt olvastam, hogy a kínaiak megölik azokat, akik mandsu nyelven beszélnek. Szegyenkeze és nem csekély izgalommal kellett bevallanom, hogy nem hallottam sohasem a mandsu nyelvről.

Tagadólag ráztam meg fejemet. Nincsen könyvem a mandsu nyelvről.

— A lexikonok roppant s zűkszavúak, nem említik meg a mandsu nyelv közelebbi tulajdonságait. Csak azt írják, hogy az áltái nyelvtörzshöz tartozik, hogy a tanur ág tagja s hogy Manduriában beszélik.

— De hiszen ez elég — mosolyogtam, barátom azonban komolyan, szinte keservesen folytatta.

— Nem elég. Ugy érzem, hogy tudásom hiányos, műveltségem felületes. S ez a hiányérzés állandóan kínoz, mint elmulasztott kötelesség. Mindig újabb és újabb hézagokra akadok, melyeket alig tudok ideiglenesen kitölteni. A multkor például egy madonna képet láttam és habozás nélkül rámondtam, hogy Del Sarto műve, melynek eredetileg a firenzei Pitti Raffael Madonna Connessibilejének másolata és az eredetileg a petersvári Ermitage-ban van. Csuda botlás, tévedés, tudatlanság.

Részemről tiltakozó mozdulat, de barátom csüggedten és sietve panaszkolta:

— Pedig annyi jószándék, szorgalom és törekvés van bennem. Folyton könyvek közt ülök, ételeken át olvasok, tanulok, kinlódok. Most spanyolul tanulok és norvégul, képzelheted, hogy lassan megy, hiszen oly kevés időm van a nyelvtanulásra. Oly kurtá a nap és annyi

kötelesség illi az órákat, a perceket. És néha olyan fáradt vagyok...

— A multkor szó volt valam német költőről, azt hiszem Martin Greif a neve. Hallottál már valamit róla? En még semmit. Szégyelem, de semmit se tudok róla. Csodálják és rosszallottak tudatlanságomat. Másról értéktelenekről biztosan többet tudok — mondták és személtre vetették, hogy helytelenül olvasok, hogy rosszul esztem be olvasni valót. Egy csomó könyvet ajánlottak, hogy mielőbb olvassam el őket, különben nem lehetek művelt ember. Azt is kifogásolták minap, hogy nem ismerem Picasso és André Derain művészetét. Be kellett látnom a tántogó hézagokat.

— Csuda törekvés és szorgalom, de most már látom, hogy semminek se tudok végére jutni. A multkor egy Händel oratoriumot hallgattam, mire felém fordul egy ismerősöm és azt kérdezi, milyen régi ez a muzsika. Zavarban voltam. Fogalmam sem volt, hogy Händel a XVIII-ik vagy XVII-ik században született. A kiváncsi ismerős szőrd gumnyal ránta a felet: »Hát neem foglalkozik zenetörténetemmel? Kér. Azt hittem, hogy őnt érdeklik a szép dolgok«. Pirulva hallgattam és otthon adatokat magoltam be egy zenelexikonból, de azóta senkisésem kérdezett tőlem zenetörténeti évszámokat.

— Sokszor ugy érzem, mintha lyukas ruhában járnék, mindig újabb s újabb lyukakra bukkanok. Ha ördöben járok, nem ismerem meg a gyertyánfát vagy a szillát, a vérehulló fecskefejét vagy a fekete csusort. Néha éjjel felriadok és eszembe jut, hogy nem ismerem még Arisztofanesztől a Lovagokat, hogy nem olvastam még Kempis Tamás Krisztus könyvét vagy Thackeray részveit. Milyen felületesen ismerem Jakobsent, Valda Jánost vagy a legújabb portugall irodalmat! Ha éjjel feltekintek a csillagos égboltra, semmi tájékozódásom sincsen, fogalmam sincs merre lehet a Mercur vagy az Uranus s hogy a Mars mennyivel

kisebb mint a Föld. Néha az mardos, hogy mily kevesett tudok a japán szobrászatról, az indus építészetéről, az ásványok világról, a kurdok kulturájáról, a motorok szerkezetéről, az idegrendszer elváltozásairól vagy a táncművészet legújabb irányairól.

— »Őn még nem látta Athént?« — sajnálkozott nemrég egy ismerősöm. »Először Athént kellene látnia, hiszen a mi multunk, a mi műveltségünk onnan indul ki. Szégyenkeze helyeselttem. De mikor oly kevés az idő s a pénzt az utazásra. Hiszen maga Olaszország éveket és városokat emésztet fel, hol van még Páris, Bécs, még Madrid, meg a skandináv fjordok, meg Moszkva, meg Kína s a beláthatatlan Ázsia?!... Néha ugy fáj a fejem...

Barátomom meglátszott, hogy fáradt és kimerült. Hangja halkult és hanyatlott.

— Annyi mindent szeretnék meg látni, átélni és megismerni. Minden oly kevés, ami eddig volt, terveimnek csak ezredrésze lendül a valóságba. Ugy érzem magam, mint mesebeli királyfi, akinek az ügyegyet kellene megmászni. Nem is kérdezem már, hogy mikor és hogyan érek fel a csucsra, örülnék, ha csak feléig feljutnék. A napok elhullanak, az évek elszökkennek, mint ezüstös halak a patak vizében. A gödör felé vezető út egyre fogy s én mindig azt érzem, hogy lemaradtam valamiről, hogy lekéstem valamiről. Mindezt azt érzem, hogy akkor érek csak az állomásokra, amikor a vonat már elrobogott, az a vonat, amelyben a másik, a szerencsésebb élettem utazik, amelyet, meglátszik sohasem fogok megismerni. Tartalmat szeretnék adni az életemnek és csupa ürességet érzek. Szinte dacosan szeretnék élni. Ahogy Goethe mondja: Im Ganzen, Guten Schönen, resolut zu leben... De minden hiába...

Barátom nagyon szomorú lett. Valami vigasztalást kerestem, hogy megbuzdítam ezt a csüggedt csendet de vigasztalás közben ismét megszólalt:

— Tulajdonképpen kétféleképpen lehet venni az életet: mint fölöslegesét és mint szükségesét. Az elsőnek megoldása egyszerű: a halál. A másodiké roppant nehéz: az élet. Élni elszántan, élni, resolutul ebben, mindent átélni kiélteni, megélni... ó ha ez sikerülne! Művészetben, tudományban, új gondolatokban, nagy viharokban, horzongós szépségekben, mámoros érzésekben élni! Izen, én élni szeretnék de érdeklődésem és vágyódásom szétszóródik, mint föllobbant fény melynek nincs loncsója.

... tükre, irányva. Mindent fel szeretnék habozni s ezért tévóvan kapkodok az élet állandékai között, mintha csak rádió előtt ülnek, ahol egy időben hallgathatók párisi hangversenyt, drezdai operát, római szavalóestét, londoni jazz-zenekart, moszkvai szónoklatot. Melyiket választanom, melyik hullámhosszra állítsam be a -énet? És akárhol állapodom is meg, mindig érzem, hogy elmulasztottam a másikat, a harmadikat, a tízediket. Tanulok, kinlódok, virrasztok, vergődök, de minden hiába... az eröm, az időm véres s az élet vértelen. Sietek futdogva futok az idővel, de mindig s mindentit lekésem, lemaradok, mint bohózatok ostoba figurái. Sokszor fáradt vagyok, de azért még sem csüggedek el, még van kis eröm...

Barátom oly halkán, oly busan beszélt, mint egy haldokló. Szeme körül fájdalom árnyékok ültek és nyűtt ráncok nyultak le orcáján. Strámos tekintete méreven a messzibe révedt, mint suta kőszenté. Virrasztalni nem tudtam, de valamit mondani kellett, hogy ne kínozzon, feszítsen bennünket a virasztalan hangtalanság.

— Mond csak... Miért ez a sok kínlódás és tanulás, miért ez a nyugtalan keletkezés és vergődés? Végeredményben mit szeretnél?

Barátom összeroppanva hit a fotelijban s fáradt fahangon nyöszörögte:

— Örülni szeretnék az élet örömeinek.

Szentelocky Kornél.

Aki Péter királlyal együtt harcolt a hercegovinai hegyekben

Nesics Petar elmondja visszaemlékezéseit Petar Mrkonyicsra

A beogradi uccákon zeneszó mellett, régi csataviselt lobogókkal vonultak fel az elmúlt héten az 1875. évi hercegovinai fölkelés még élő önkéntesei. Öreg, ezer ráncal megbarázdált arcok, lengő lófehér vagy barna szakállak, régi török bugyogókban, pittoreszk hercegovinai népviseletben. Ezek a fölkelők valaha egy sorban küzdöttek Karagyorgyevics Petárral a későbbi Péter királlyal, aki Mrkonyics álnév alatt Lika-megyében szervezte meg a csapatát és egy csomó bátor legényrel állott a fölkelők között, hogy küzdjenek a török elnyomatás ellen. Karagyorgyevics Petár hercegovinai szerepét nem látta szívesen Ausztrián, de az akkori szerb kormány sem és többször is felszólították Mrkonyicsot, hogy hagyja abba a harcot. De Petár Mrkonyics csak annyit üzent Beogradba:

— *Akinek nem tetszik, hogy harcolok a testvéreimért, az jöjjön ide és legyen el.* Természetesen nem ment senki érte, de többször akartak az életére törni. Ez a fölkelés amelyet a szerbek »Nevestinska puskas« néven ismernek, telve volt kalandokkal, hőstettekkel, vakmerő haditevékenységekkel.

A hercegovinai felkelés egyik résztvevője, Nésics Petár, aki valaha a montenegrói határ közelében volt az egyik járásban kő és aki itt külön csapatot szervezett, most Beogradban a Kralj Milana utcában lakik egy alacsony, még a régmúlt időkből ideszakadt házban. Fent a villamosok dübörögnek, modern paloták emelik magasra kőfejükét néhány lépésre edébb rozzant kis balkáni viskóban régi emlékeibe mélyedve el a hetvenhét éves öreg fölkelő, aki arról nevezetes, hogy egy sorban küzdött Petar Mrkonyicsal, a későbbi Szerbia majd az SHS államának első királyával. Mikor elmondjuk neki, miért jöttünk, szélesre derül az arca, reszkető kezekkel szedi elő képeit és írásait a fiókból.

— Szeretem a magyarokat — mondja mikor hallja, hogy magyar lap kereste föl, — köztük is vannak jó emberek, köztünk is rosszak. Minden vetésben akad konkoly. A jó emberek pedig mindig megférnek egymással. Hiszen magyarok, szerbek valaha együtt küzdöttek fenn Beograd várfalain a törökök ellen és az a különös, hogy később egymás ellen fordultak.

— Mrkonyics Petárt az egyik hegyi csatánk előtt ismertük meg. En is ott voltam a fölkelőimmel Pop Karan parancsnoksága alatt. Pop Karan bátor, szenvedélyes ember volt, aki nem tudott taktikázni. Ekkor jött Mrkonyics a likaiakkal, meg egy csomó szerbvel és horvátal. Míg Pop Karan rá akart rohanni az ellenségre, Mrkonyics egy másik tervvel hozakodott elő. Kijelentette, hogy az egyenlőtlen küzdelemben sok emberünk esne el. Be kell csalni a törököt az egyik szorosba és itt aztán rajtaütöni. Így is tettünk. Mikor Pop Karan látta Mrkonyics tehetségét, átadta a parancsnokságot neki.

— Ötven évvel ezelőtt augusztus havában, mivel kitűnően beszéltek törökül, bementem a török táborba és ellestem a haditervüket. Sok vereséget köszönhetek ennek. Mivel közülnk is sokan voltak török ruhában, bizony sokszor megtörtént, hogy az arauták, meg a törökök bennünket is jóbarátnak néztek.

— Ekkor történt az is, hogy csaknem megölték Mrkonyics Petárt. A bécsi kormány orgyilkosokat fogadott fel, akik

kinyomozták a táborunkat. Péter király egy Száva Klerut nevű szerb születésű osztrák katonának köszönheti az életét, aki megszökött a csapatától és elmondta a merénylő tervét. Így történt aztán, hogy este, mikor a merénylők körülfogták azt a helyet, ahol Mrkonyics tartózkodott, csak az égő tábori tüzet látták. Mrkonyicsot a környékbeliek már régen elbujtatták egy hordóba, amit koszin vitték át az ellenséges vonalakon. Mikor később Karagyorgyevics Petár király lett és Száva Klerut audencián jelent meg nála s felséges urnak szólítva a királyt, Péter király így szólt:

— *Ne mondd, hogy felség, te megmentetted az életemet, mi testvérek vagyunk.* — Ilyen kedves volt hozzánk is —

mondja lelkesülten az öreg fölkelő — élete végéig mindig szívesen beszélgetett el velünk. Bátor ember volt.

Nésics Petar megmutatja még a régi és az új képeket, elmondja, hogy Novisad határában földje is van, amit mint debrovolljác kapott. Megmutatja az aranysujtásos hercegovinai ruhákat, amilyenekben ő valaha harcolt. A felesége, egy fehérhaju asszony nevetve mondja:

— Jaj, uram, miket tud a férjem mesélni. Sokszor ránézek és csodálkozom hogy ez az ember fiatal korában kegyetlen volt és embervért ontott. Ez az ember?

Igaz, Nésics fehér szakállába mosolyog, mint valami jó öreg nyugdíjas falusi tanító.

(cs. z.)

Modern ország, amelyben ismeretlen a pénz

Mi a „zsidó nemzeti alap“

Írta: Mordechai Avi-Shaul (Jeruzsalem)

Az egész kulturvilág érdeklődéssel tekint arra a munkára, amellyel az ősi hazájából 2000 év előtt kiűzött zsidó nép hazát épít Palesztinában (héberül: Erec Israel), ahol a Biblia született és ahol a népek prófétáivá emelkedett zsidó erkölcsprédikátorok éltek és tanítottak.

Két szempontból is figyelemreméltó ez az országépítő munka, amely példánként a világ történetében — akár körülményeit, akár formáit, akár pedig céljait és lehetőségeit vesszük számba.

Az egyik szempont pusztán politikai és reorganizációs: hogyan válik egy nép, amely évezredekig nemesak, hogy államéletet nem élt, hanem jogiosztott, sőt üldözött is volt, — államalkotó, sőt államépítő elemmé?

A másik szempont szociológiai és erkölcsi: hogyan rendezkedik be a XX. században egy nép, — újonnan felépített hazájában? hogyan formálja új társadalmát egy nyugati és keleti kultúrával átítatott nép egy oly korban, amely mögött utópiák és szociális álmok végtelen és megvalósítatlan láncok húzódnak.

Két óriási feladatot kell megvalósítani. Egyrészt vissza kell vezetni a honatlan, gettónevelte, könyvmoly és kalmarokodásra szorított népet a földhöz és a két kézzel végzett munkához, másrészt pedig — a szó legegyszerűbb értelmében meg kell váltani a földet. Ez utóbbi — a föld megváltása — nemcsak feladat, hanem egyuttal eszköz is a nép vezetőinek kezében. Oly eszköz, amely képes egyuttal meg is valósítani az előbbi feladatot.

Palesztina földje, az egykor tejjel és mézzel folyó ország, ma kopár, sziklás, homokos, mocsaras kis földrész, amely évszázadok óta különböző hódítók által csak pusztulást és kizsákmányolást szenvedett.

A zsidó nép két nagy pénzalapot teremtett, amelyeknek segítségével végre kell hajtani az országépítés munkáját. Az egyik az »Ujjáépítési Alap«, amely a bevándorlás, a telepítés, a népnevelés különböző kiadásait fedezi s csaknem úgy kell dolgoznia, mint egy kis államháztartásnak (kb. 500.000 font évi budget-vel), a másik a »Zsidó Nemzeti Alap«, amely a föld megváltásnak és részben az Ujjáépítési Alappal karöltve, a telepítésnek kiadásait is fedezi, ma már szintén kb. negyedmillió fontos évi budget-vel, amely évről-évre emelkedik.

Ehhez a két pénzügyi erőhöz szervezett a zionista zsidóság még egy harmadik erőt, a kivándorló munkáselemt, amely a magán-, iparos-, kis és nagytőkés kivándorlókon kívül oly fiatalembereket foglal magában, akik fértedobva eddigi életmódjukat, nem keresve egye-

temi vagy egyéb intellektuális végzettségüket, a legsúlyosabb és legveszedelmesebb munkákat végzik az épülő országban, mint pl. utépítést, mocsárszelés, csapolást, ültetvényezést stb. Fiatal embereket *chalucok*-nak nevezik. (»Chaluc« bibliai szó s modern értelemben *uttörőt* jelent.)

A kulturközösség szélesebb rétegeit bizonyára a szociális berendezkedésnek érdekes problémái, utjai, eszközei és eredményei fogják érdekelni. Ezek pedig többnyire a földmegváltáshoz és a telepítés munkájához kapcsolódnak.

A biblikus zsidóságnak van egy igen fontos alapörvénye, amelyet a Biblia röviden így foglal össze: »A föld pedig ne adassék el örökbe, mert Enyém a föld.« (Móz. III. 25—23.) E szociális törvénynek értelme az, hogy a szerencse és kapzsiság segítségével ne gazdagodjék egyik ember a másik rovására. Ha zsidó ember eladja földjét, mert elszegényedett, úgy jogot ad neki a Biblia arra, hogy bármikor visszaválthassa birtokát a vevőtől s a visszafizetendő vételárból az elmúlt évek hasznából leszámíttassék. Ha sem az eladó, sem annak vérrokona vissza nem váltotta a földet, úgy az a »jövél-év (jubileum)« bekövetkezésével, tehát minden ötvenedik évben automatikusan visszazármazik eredeti tulajdonosához, úgyhogy a vételár nemcsak haszonbérnek tekintetik. Mózes törvénye megakadályozni a nagyobb vagyonhalmozásokat és vagyoneltolódásokat.

Ez az ősi szociális törvény adta meg a »Zsidó Nemzeti Alap« eszméjét, amely hivatalos program szerint »a zsidó nép örök tulajdonául váltja meg az ősi földet.«

A »Zsidó Nemzeti Alap« az egész világon szétszórta zsidóság filléreiből gyűlt össze s teljes egészében a föld megváltására, szanalására, mocsárterületek lecsapolására, homokos és sziklás talaj erdősítésére fordították. A megvásárolt és szanalált föld nem magántulajdon, az összesség tulajdonát képezi, amely magánkézbe sem egészében, sem részben el nem adható. A nemzeti birtokon létesített földműves telepek haszonbérbe kapják a földet, örökösödési joggal ugyan, de anélkül, hogy azt akár bérbeadhassák, akár átengedhetnék, akár elzalogosíthatnák.

Mégis miképp lehet e földeken új telepítéseket létesíteni oly emberekkel, akik e rendszerrel szemben idegenül álló ideológiában nevelkedtek? Természetesen szükséges volt az új telepeseknek a lélektani előkészítése is, de szükség volt másrészt arra, hogy a nemzet földjén való letelepedés bizonyos előnyökkel nyújtson a telepeseknek. Melyek ezen előnyök?

Ha magánember le akar telepedni Palesztinában és mint kis paraszt akar megélni, úgy először is szüksége van egy bizonyos, helyenként változó összegre, amelyből földet vásárol, házat és istállót épít, állatokat és szerszámokat szerez be. De ha már meg van az, ezekhez szükséges pénz, hogyan fog kutat furni, vízvezetékot, öntöző csatornákat lefektetni, mocsarat lecsapolni, utat építeni? Ezek mind olyan roppant kiadások, amelyeket csakis egy közösség bír elviselni.

A Zsidó Nemzeti Alap földjein a letelepedés is közösségi alapon történik, úgy, hogy még a szigorúan vett magán szükségletek beszerzése is némely telepen a közösség gondját képezi. A Zsidó Nemzeti Alap ilyen módon nem csak a föld megváltását a kezébe, hanem a szó szoros értelmében egy új zsidó paraszttypus megteremtését is lehetővé teszi.

Kétféle típusa lehet e telepeknek. A magángazdaságok elvén épült fel a »munkástelepülés«. E telepeken minden kisparaszt egyenlő területet kap, melyet kizárólag családjának munkaerővel szabad megművelnie. *Bérmunkások tartása meg van tiltva.* Nem is kaphat a kisparaszt nagyobb birtokot, mint amennyit egy család meg tud művelni intenzív gazdálkodással. E mellett azonban a beszerzés és termékek értékesítése kooperatív szövetkezetek által történik. E telepeken nincs boltos, hanem a közösség felügyelete alatt álló beszerzési kooperáció. A parasztasszony nem viszi be a városba a tejet, tojást, hanem a kooperatív tejgazdaság gondoskodik a termékek értékesítéséről. Az egyes telepek kölcsönöket kapnak az »Ujjáépítési Alaptól« istálló és házépítésre, állat- és szerszám beszerzésre. Ezekon kívül közös tulajdon a vető és szántógépek (legmodernebb traktorok) a vízmű, az iskolaépület és kulturintézmények. A Zsidó Nemzeti Alap végzi a mocsarirtást és erdősítést.

A nacionált földön való letelepedés másik típusa az ugynevezett »csoporttelepülés«.

Minden, ami közbirtok és köztulajdon a munkástelepülésen, közös a »csoporttelepülésen« is. De ezenkívül centralizálva, hogy úgy mondjuk »kommunizálva« (nem a banalizált európai értelemben!) van a munka is. A csoport tagjai *közös földön közösen dolgoznak, közösen élnek* (de nem laknak!), közös cipészben készül a cipőjük, közös szabóműhelyben a ruhájuk.

Ugy itt, mint a munkástelepülésnél ismeretlen fogalom a pénz. A csoporttelepen, ha különleges szükséglete van a »társ«-nak, utalványra kapja meg. E telepeken megvalósult az ideális kommun, — erőszak, kényszer és felsőbb hatalom nélkül. E csoportokban intellektuális emberek dolgoznak együtt, élnek együtt — ideálisan, szépen, mint egy-egy család.

Igy valósul meg az új Palesztinában a Biblia magasztos és tiszta erkölcsisége, mentesen az álhumanizmustól, a kapzsiságtól s önzéstől.

Jahász Gyula:

ÉLETÉRZÉS

Már annyiszor döböntem meg holdos Mély döbbenéssel a csodán, hogy élek. Hogy én vagyok e különös, talányos Bus és gunyos valaki, aki évek Hosszu során át megy az ismeretlen Örök sötétbe és közben dalolgat, Akit elhagytak illuság, szeerelmek S elnézi hosszan rokonát, a holdat. Az is magányos, mint én, az is éjnek Éjén tündöklök szeliden s magánál Elsápad, ha jön a zaj és az élet.

Már annyiszor döböntem meg hatalmas Mély döbbenéssel a csodán, hogy élek!

VÉDJEGY:

VÖRÖS LÓTUSZVIRÁG AZ ETIKETTRE RAGASZTVÁ

Az előkelő és művelt világ csak és kizárólag

Eau de Cologne Original Parfuma Gegenüber

gyártmány használ

VÉDJEGY:

VÖRÖS LÓTUSZVIRÁG AZ ETIKETTRE RAGASZTVÁ

5859

KAPHATÓ EREDETI GYÁRI ÁRON MINDEN ELŐKELŐBB ÜZLETBEN

A versenyautó halottja

Regény. Irta: F. X. Kappus

Biró Mihály rajza.

24. folytatás

„Csókot lehelt barátja arcára“

A kert sötét lombkoronái között az éjszaka zenélt. Valahol tücsök cirpelt. Még messzebből kutyazugatók hallatszottak.

Fleischler megint üzietekről kezdett beszélni.

Flóra nagyon röviden felelt. — Azt hiszem holnapután, legkésőbb három napon belül utazhatunk. — mondta a férfinak. — Az egész utat autóval tesszük meg, úgy, ahogy megbeszéltük. Szlovákián keresztül egy kanyarodót csinálva lemegyünk Erdélybe... csodaszép vidék. Ha akarod, egy hétfő üdülhetünk a Tátrában is... milyen gyönyörű a Tátra...

Végre elhallgatott ő is. Megzavarva és meglehetősen Flóra szótlanságától, végül is nem mert megszólalni és csendesen szivarozott.

Flóra cseppet sem féltékeny volt. Tíz perccel később felkelt.

— Még bent... — kezdte a férfi. A bárónő azonban megrázta rövidfűrtös fejét:

— Fáradt vagyok! Holnap már tizkor a professzornál akarok lenni. Ez az utolsó óram, elutazásunk előtt.

Csókot lehelt barátja arcára és utána nézett, amíg súlyos léptel el nem hangzottak az előcsarnok mélyén.

— Mehetsz aludni. Berta! Egyedül akarok lenni!

A hímzőhelyes nő elégedetlen arccal távozott, elnyújtott hangon mondott jóéjszakát.

Faloszobájában cigarettára gyújtott Flóra. A füst nyilegyenesen szállt a mennyezet felé, olyan mozdulatlanul állt egy kis ideig, fejét hátravetve.

— Vajon mit jelent ez? — kérdezte magában újra.

Még egyszer elolvasta a sürgönyt, amit aznap kapott. Hangosan betűzte az egyes szavakat:

„Jöjjek Bécsbe vagy maradjak Kiebben? Risch Guido.“

— Mi ez? Tréfa, vagy...?

Összegyűrte gyorsan a papírt. Mit meg nem enged magának ez az ember? Hogy kívánhatja tőle, hogy olyasvalamiben halálozzon, amihez semmi köze

Az eddig közölt részek tartalma: Horváth Elemér báróba beleszeretett Monacarióban Mirjam, egy szép bécsi lány. Horváth a rejtetten elvett egész vagyonát és hirtelen elutazott jugoszláviai kastélyába. Rendeltes Flóra, egy novisadi bank hivatalnoknője megtudja, hogy a báró öngyilkosságra készül. Megkéri Horváthot, hogy ha már ugyanis mindegy neki, vegye őt előbb el feleségül. A báró teljesít kívánságát. A nászészaka után Flóra bárónő Bécsbe utazik, Horváth aki beleszeretett feleségébe, nem lesz öngyilkos, hanem mindenáron vagnon akar szerezni, hogy feleségét — aki közben egy milliárdos szeretője lett — visszaszerezze és csempészésre adja fejét.

nincsen? Ami olyan közönyös neki... hogy meri ezt? Utóbb talán azt képzei, hogy érdeklődik iránta... vagy éppen ezzel akar hatást gyakorolni?

Minden esetben szemtelenség! Csengetett a szobalányának: — Lefekszem!

Nem tudott aludni. Polytonosan az a kérdés kínozta, hogy Risch talán feléltre számít. Későn aludt el.

Reggel idegesen, kimerülten, rosszkedvűen ébredt.

Rögtön telefonált Fleischlernek, — Mikor utazunk?

— Egy kis késedelem. — mentegődött barátja. Azonban öt napnál tovább semmiestre sem fog tartani.

Egyszerre égett a talaj Flóra lába alatt.

Eltelt kétszer huszomégy óra és a harmadik este Risch Guido már ott ült társaságukban. A negyedik üveg pezsgőnél tartottak, a szalmaszöke fiu egészségére ittak, aki Kiebből győztesként tért vissza a vitorlás-versenyről.

Flóra is gratulált, de tekintete elsiklott Risch felett.

Risch erőlyesen szoritotta meg a bárónő ujjait. Kezet még sohasem csókolta neki.

A legjobb hangulatban voltak.

— Legjobb ideje, hogy elutazzék, bárónő. — szólt Bromberger. — Akkor mi is eljutunk innen valahova! Mert amíg én itt van...

És orrán a piros folt ragyogott.

Flóra ezuttal barátságosabban mutatkozott, mint bármikor. Ez még jobban megoldotta a nyelveket és még a száraz, Harold Lloyd-szeműveges fiatalember is beszédes lett. Felköszöntőt is mondott, amelynek második részét azonban már lehurrogták.

A humpolás után gyalog mentek az Operáig. Autóikat előreküldték.

Risch Flóra baloldalán ment.

— Megkaptam táviratomat? — kérdezte szivarral a szája sarkában.

— Ugyan...

Meg akarta mondani véleményét a férfinak, azonban Risch közbevágott:

— Nem fontos! Az embernek néha olyan hülye ötletei támadnak...

— Köszönöm. — felelte Flóra. — Nem tudta, miért bosszankodik annyira Risch megjegyzésén.

— Mindenesetre hallatlan szemtelenség volt...

Risch megállt. A lélegzete szinte elakadt.

— Mért lett volna szemtelenség? — kérdezte a nőtől. — A leghülyebb ötletek néha a legjobbak. Talán egyszer maga is rájön... Addig...

— Ugyilátszik, kedve kerekedett arra, hogy bensejét feltárja. — vetette oda Flóra, hogy haragját kitöltse rajta.

— Ha valaki különben olyan fölényes, mint maga, akkor az ilyesmi nagyon komikusnak hat!

Risch alig hallgatott oda. Hátról Fleischler furakodott előre s elfoglalta helyét Flóra oldalán. Mint a kereplő, úgy járt a szája.

Közben a sportember másokhoz szegődött. Az operánál széjelment az egész társaság.

Mirjam és Rupu Moro

Mister Barnes felkelt székéről. Huszszöve arca közömbös maradt, amikor beszélt:

— Ez semmi! Ha nincs más médium, akkor egyáltalán nem reflektálok... Ilyen körülmények között igazán nem kellett volna az újságban hirdetni.

Rupu Moro hallongva mentegődött:

— Tisztára véletlen, hogy az a fiatal nő ma nem jött el. Nem volt időm értesíteni és minthogy ezzel a fiuval éppen kísérletezem...

Az amerikai szavába vágott:

— Egy biztosító intézet nem teadélt után! Itt milliókról van szó. Dollárokban természetesen...

— Ha még egyszer megtisztel látogatásával egy-két nap múlva, akkor meggyőződhet róla. Mert csak az illető hölgy hibája, hogy még nem világhírű. Bizonyára nem értékeli kellőképpen azt a kincset, amelynek birtokában van.

Rupu Moro körüljárta az amerikai, aki távozásakor odaszólt neki:

— Cimemet ismeri: Bristol-szálloda.

— Hogyne, hogyan, semmiesetre sem felejtsem el.

Az ajtó már be is csukódott. A pupos dühösen tépelődött. Mirjam hetek óta nem mutatkozott, pedig ő oly nagy reményeket táplált a lány képességeit illetően. S éppen most ez a kitűnő alkalom, amilyen nem kínálkozik egyhamar. De Mirjam még csak nem is felelt csöppent küldött levelére.

Ezt a lényeges ajánlatot semmiesetre sem lehet elszalasztani.

S újra nekifogott a levélírásnak, még sokkal kedvesebben és kimerítőbben értesítve Mirjamot mindenről.

A szomszédos szobában családja nagyon is hangosan szórakozott.

A pupos két kamasz fia valami bélyegalbum miatt verekedet. A sarokban pályás nyöszörgött. A koravén, elhanyagolt asszony közömbösen tett-vett társaságukban.

— Schorsch! — keltt be hozzájuk Rupu, — ezzel a levéllel kíméssz Mauriba. Itt a cím. Ha nem talál szoda, hát kérdezősködjél. S a választ mindjárt magaddal hozod. A kisasszony írja meg, hogy mikor jöhet. Nagyon szépen kéretem.

Csak hét óra után jött haza a fiu. Senki sem volt otthon, mesélte hosszasan, várnia kellett, míg végre átadhatta a levelet egy öreg urnak.

Rupu Moro morogva húzódott vissza kabinetiébe, ahol újra munkájához látott. A szoba közepén öreg, hegyes arcú kisasszony ült. Transzban volt és hörgésszerű hang szakadt ki torkából. A közönség, több nő és hölgy, félkörben állt a szék körül.

Azok a jelenségek, amelyeket a médium létrehozott, csak közönséges teljesítmények voltak.

S a pupos megint Mirjamra gondolt, akivel egyik médiuma sem állja ki a versenyt. Még másnap délelőtt is, a hivatalában, ahol mint traktári tisztviselő aktákkal zsonglörösködött, még ott is folyton a lány járt az eszében.

Várakozásteljesen sietett haza.

Amint belépett keskeny kis szobájába, arca rögtön felderült.

Mirjam állt a szoba közepén és feléje nyújtotta karját:

— Bocsásson meg, nagyon kérem, de előbb nem jöhettem, higgye meg, a legjobb akarattal sem. Viszont ma már másodszer vagyok itt, nem tudtam ugyanis, hogy hivatalba jár.

Rupu Moro áthatóan tekintett a lányra, akinek feltűnő buzgalma gyanút keltett benne.

— Talán megint valami olyan hisztória? — kérdezte.

Mirjam kimerítően válaszolt:

— Már rég akartam jönni...

Azonban izgatottsága visszatükröződött arcán.

— Kérem, csak bátran. — igyekezett a pupos kedveskedni. — Örülök, ha valami szívességet tehetek magának, a viszonzosság alapján, természetesen.

Arca hirtelen elkomolyodott.

— S aztán pénzről volna most szó, sok, nagyon sok pénzről.

Ezzel eltűnt.

A szomszéd szobából tányérsörgés hallatszott át. Egy pillanatra megjelent Rupu feje az ajtónyílásban:

— Bekapok valamit. — mondta, — aztán jövök.

Mirjam a beszűrődő hangokból kivette, hogy a pupos feleségével veszekszik, nem ment elég hamar a találás. A két kölyök ordított közben, valami koppant a földön és erre csend lett odabent.

— Már itt is vagyok. — jelentkezett a pupos.

Odátolt egy széklet Mirjam mellé és csámcsogva kezdte:

— Hát szóval röviden... egy amerikai volna itt, egy nagy biztosítótársaságnak vezérigazgatója. Európában akar főosztályokat felállítani Bécsben, Párisban, Berlinben stb. Olvasta hirdetésemet a Tagblattban és kétszer is felkeresett eddig, tegnap, meg tegnapelőtt. Nagyon sürgős neki...

Szorongva kérdezte a lányt:

— Ugy-e mi ketten...

— Természetesen. — vágott szavába Rupu, — mindenki aki biztosítani akarja magát, egy formulart kap kitöltés végett. A kitöltött lap a mi kezünkbe jut és mi keressük fel az illetőt.

Transzban ön mindent meg tud mondani, emlékszik az utolsó esetre? Meg fogjuk mondani, milyen ember, akire a társaság kíváncsi, egészséges-e vagy beteg, soká é, vagy hamar meghal, mindent, mindent kikaparunk...

Mirjam kétkedve nézett rá.

— Vagy nincs igazam? Hát nem bizonyosodott be minden arról az úrról, akinek irását a kezében tartotta a multkor? Hát nem úgy történt-e minden, mint ahogy annak idején állította? Minden stimmel hajszára!

— Honnan tudja?

— Látom az arcán, kisasszony! Ennyi tapasztalatom, emberismeretem és rutinom van már!

Mirjam bólintott, majd felkelt:

— Befogyezem! Azonban sok, nagyon sok pénzt akarok keresni, más-kép nem megyek bele. Előbb azonban van egy kikötésem. Hipnotizálni fog, kezembe adja ezt a levelet és kikerdező mindent a levél írójára vonatkozólag. Milyen karakter, megbízható-e, milyenek az anyagi viszonyai. Rendkívül sok függ ezeknek a kérdéseknek megvilágításától, egy nagyszabású üzlet megkötése múlik rajta.

Rupu Moro elbámult. Csodálkozása azonban hirtelen vidámságra csapott át. Nevetve mondta:

— No lám! Ott tart már, anoha én fáradsággal és nagy munka árán akarom eljuttatni. Tehát egy nagyszabású üzlet... — s apró ujjával a levelet morzsolgatta.

Mirjam levetette kalapját és retiküljét az asztalra tette:

— Természetesen megkívánom, Rupu ur, hogy mindazt, amit mondok majd, szóról-szóra, betűről-betűre feljegyezze nekem. De csak a tiszta igazságot, nagyon kérem, csak az igazat.

(Folyt. köv.)

A világ állatkertjei

A kairói állatkert igazgatója a háború előtti évben egybegyűjtötte az állatkertekre vonatkozó érdekesebb adatokat s ezeket nyomtatásban közzéadta. Szerintem akkor — a vadaskertektől és magantulajdon állatseregletektől eltekintve — 110 nyilvános állatkert volt az egész földkerekségen. Németországra jutott ezekből 41, Észak-Amerikára 17, Angliára, Franciaországra 5-6. Az utolsó állatkert, amely akkor elkészült, a római volt; ezt német vállalkozók kezdeményezték. Egy állatkert tervezés alatt állt, a konstanciai napolyi, amelynek építése csúszni kezdett. Lendl Adolf dr. volt ennek tervezésével megbízva.

Három városban tartottak fenn két-két állatkertet: Párisban a *Jardin des Plantes* és a *Jardin d'Acclimatation*, Hamburgban a városi és a stellingeni Hagenbeck-féle állatkert, vonzotta a közönséget; Buenos-Airesben pedig a nagy városi állatkertnek különálló fióktelepe volt, szintén a városban, amelyben főként délamerikai állatfajokat tenyésztettek más állatkertekkel való csereszívetek lebonyolítására.

Külön működő tenyésztőtelepek sokfelé léteznek a világon. Jáva szigetén két majamvelő-intézet volt, ahol tudományos megfigyelés alatt tartották a négykezüket; Ceylon szigetén, Colombo közelében John Hagenbeck-nek volt több százszármu menő elefántesordója, amelyből némelyik évben 50-60 fiatal botanított elefántot szállított Európába, Amerikába; ellenben a stellingeni Hagenbeck-családnak Brioni szigetén (Póla mellett) volt egy állatgyűjtő-telepe, ahol a kényesebb forróvidéki állatokat szűküldés előtt a mérsékelt égöv hűvösebb klímájához szoktatták. A legnagyobb állatgyűjtőnek azonban Fein-Falz nevű németet ismerjük el, aki Odessa közelében lévő birtokain bölényeket, sokféle antilopot, zebákat, tevéket szaporított állatkertek részére. Oroszlánok és más hűsítő ragadozó nevelésével foglalkozott üzletszerűen a lipcei állatkert és ezenfelül számos menaszéria és artista. A kairói állatkert a nagy struccenyésztő-farmon gazdagott és a háború kitörése előtt Abhessziában milisi lovagnak való nagy területet akart bekeríteni. Khartumból két svájci embernek zsiráf-nevelő-telepe látta el az európai állatkertet fiatal szudáni állatokkal, nem csak zsiráfokkal. Kiseb állatok szaporításával, befogásával, árusításával sokan foglalkoztak. Hamburgban 30-40 állatkereskedő lakott, akiknek valahol távolosó világrészen állatgyűjtőkkel összeköttetésük volt.

Olyan állatkert, amelynek egyáltalán botanikus kertjéget is adtak, csak a párisi a városi és a budapesti; pálmákkal azonban másutt is építette vonzó látványosság gyanánt az állatkertekbe. Leggazdagabb volt a londoni állatkert, legterjedelmesebb a newyorki; az európai kontinensen a berlini állatkert vezetett úgy az állatok száma és értéke tekintetében, mint a berendezések föléletességében.

A legtöbb állatkert városi intézmény; némelyik állami, vagy fejedelmi tulajdon, például a szófiai. A németországi állatkertek többnyire szubvencionált részvénytársaságok vállalkozásán keletkeztek: de vannak közöttük olyanok is, amelyek üzleti alapon, segítség nélkül feutállanak. Ezek közül némelyek elég terjedelmes birtokon mezőgazdaságot folytatnak, hogy a betelepítéskor eredeti jövedelmüket kiegészítsék: ilyen például a hallei állatkert. Mások állatkereskedést üzemeltetnek: ilyen volt a háború előtt a kairói, amely egy német részvénytársaságnak jövedelmezett: most alighanem angol kezén van. A legtöbb állatkert azonban abból gyarapodik anyagilag, hogy szórakozást és mulató alkalmat nyújt látogatóinak. Sokhelyütt hangversenyeket, ki-

állításokat mutatnak be, vagy nagy vendéglőket tartanak fenn, amelyek számbamenő hőrösszegeket fizetnek egyes állatkertekben. ahol a helyi körülmények ezt megengedik.

A legrégebb állatkert a schönbrumi császári menaszéria volt: körülbelül 250 évvel ezelőtt létesítették Bécs mellett, Neugebäu császári parkban. Onnét szávoztal Jenő herceg költöztette át Schönbrunba, ahol most ősi alakjából modern intézménnyé fejlődik. A párisi Jardin des Plantes természetrajzi múzeumokkal áll összeköttetésben: Cuvier világhírű eseménnyel itt találtak elhelyezésre. Általában kulturális intézményeknek tekintik az állatkerteket, ezért tudós vezetőket állítanak az élükre, és több helyütt tudományos társulatokkal szövetkeznek; például említjük e helyen az antwerpeni állatkertet, amelynek saját múzeuma van. A közönség használatára becsátott könyvtára csak a budapesti és philadelphiai állatkertnek volt; ellenben ismeretterjesztő szakfolyóiratot sok állatkertben adnak ki.

Mindenütt az idegenforgalom emelésének szolgálatába állítják az állatkerteket: ezekből látványosságokat is létesítenek

ezek keretében. Ezek között legérdemesebbek az akváriumok. Németországban husznál több, kisebb-nagyobb látványos akváriumot találunk az állatkertekben. A berlini, amely azelőtt önálló intézmény és külön vállalként a nagy város belsőségében letezett és amelyet a múlt évszázad hatvanas éveiben a nagynevű Brehm Alfréd alapított, közvetlenül a háború előtt szintén az ottani állatkertbe helyezték át. Ez jelenleg a világon a legnagyobb akvárium; részben tengeri, részben édesvízi medencékben mutatja be a halak ezernyi fajait.

Másutt ellenkezőleg külön-választották az akváriumokat a zállatkertektől; így történt ez Buenos-Airesben, amely város nagy akváriumának terveit ugyancsak Lendl Adolf dr. készítette el; a háború miatt azonban félbemaradt ennek az építése. A világhírű napolyi akvárium szorosán vett tudományos intézmény; ilyen bár — kisebbmértű — van még sok a világon.

Az állatkertek látogatottságára vonatkozó számszerű adatokat nem foglalták össze eddig seholsem, mert a legtöbb állatkert, mint üzleti vállalat titkolja e számokat.

zott, gyakorlattal, hogy kivének reánk 1922, 23 és 24 évekre visszamenő rokkant adót a jövedelmi és vagyoni adó után is, ami igen tekintélyes. Ezer átlárookra rago újabb megterhelés jelentett.

Aki ezen törvények meghozatalának körülményeit és rendelkezését ismeri, annak meg kell döbtennie azon, hogy valakinak az agyában ez az új gondolat és rendelkezés megszületett. Egy amiként ki van mondva a rokkantadónál, hogy az sem további állam, sem önkormányzati adónak alapját nem képezheti, akként ki van ugyanez mondva ezen törvényekben is. Már pedig törvényt csak törvénnyel lehet módosítani és ez meg is történt akkor, amikor a múlt évi budget törvény ezekre az adókra egy 15 százaléknál kezdődő és 120 százalékig fokozódó pótdadót engedélyezett. Ezt a törvényt azonban kiterjesztően nem lehet magyarázni, rendelkezéssel súlyosabbá tenni és; akár a rokkant adónak, akár az előfogati, akár a vanredni pótdadónak kiszámításánál alapul venni.

Oszkerbiában és Montenegróban ezek az adónemek ismeretlenek. A kormány pedig, amely ezen országreszek adórendszeré alapján gondolkodik, számításba sem vehette a többi országreszekre nézve ezt az adóalapot, mert nem lehet feltételezni róla azt, hogy intézkedéseivel a lakosság egyik részét jobban megakarta terhelni, mint a másikat. Nyilvánvaló, hogy itt ismét valami túlhuzgósággal állunk szemben és én hiába kerestem azt a jogiorrást, mely ezt az igazságtalanságot eredményezte, sehol sem tudtam ráakadni.

16. Vanredni (rendkívüli) állami pótdadó 1924 évben 30 százaléknál lett meghatározva, ennek alapját is, nemcsak a közvetlen egyenes állami adók, hanem annak pótdadói is képezik. El kell ismerni, hogy a rokkantadó után nem szedik, de a jövedelmi és vagyoni adó és ezek pótdadói után éppen olyan jogtalanul, mint azt a rokkant adónál. Itt is füresának és szegyenkezőnek kell minősíteni azt az eljárást, amikor az adókules emelése helyett az adóalapot emelik. A jóhiszemű törvényhozó itt is könnyebben megszavazza a 30 százalékos pótdadót, mint a 60 százalékosat, pedig az eredményt tekintve a rendkívüli pótdadó a lakosságot nem 30 százalékos újabb megterheléssel sújtja, hanem a burkolt müvelet által körülbelül a duplájára. Az ország egyes területein ebből a müveletből előnyök, más területeken hátrányok származnak. A földadó után ez a pótdadó 500 százalékkal számítandó.

17. Komorski porez, vagyis előfogatos adó. Az előző tizenkettekéről szóló törvény 59. §-a alapította meg ezt az új adónemet 1925 évi április 1-től kezdve és hivatkozással a katonai törvény 242 §-ára, katonai pótdadónak nevezi el. Előttünk ez az adónem ismeretlen volt és legközelebb az előfogatok kiállításának megváltásával hozható kapcsolatba.

Kezelése, kivetése és kulcsa ugyanaz mint a rokkant adóé, azonban azzal a különbséggel, hogy itt az állami egyenes és pótdadókat meg nem kell kétszer szorozni, hanem csak egyszeresen alapul venni.

18. A forgalmi adó szintén az államot illeti és egyik legnagyobb korlátokat nem ismerő jövedelme az államkincstárnak, mert itt semmi tekintetet sem fordítanak arra, hogy az adózó a keresetéből adja le valamit az államnak, hanem a regijeiből, a kiadásából, a brutto bevételéből. Igaz, hogy az adókules csak egy százaléka, de el kell képzelni, hogy egy 250.000 dináros vagyon buza árából mindenekelett 2500 dinárt kell az államnak leadni, holott a kereskedő brutto haszon címén sem számíthat ilyen összegre.

Hányféle adót fizetünk?

Írta: Fischer Jákó dr.

II.

Tizenegy pontban soroltam fel eddig az állami egyenes — ugynevezett hozadéki — adókat és köztük a jövedelmi, vagyoni és hadinyereségadót is, habár ez utóbbiaknak egyenes vagy rendes állami adó minősége problematikus.

Később fogok rátérni arra, hogy miért van jelentősége annak a kérdésnek, hogy ezek az adók milyen kategóriába sorozandók és milyen adóknak minősítendők?

Ezuttal az állami pótdadókkal foglalkozom.

12. Az általános jövedelmi pótdadó 1876 évi január 1-től van érvényben és lényeges módosítást szenvedett az 1883 évi 46. t. c. által. Fizetendő a kivett egyenes állami adó és földtehermentesítési járulék után és pedig a földházbér és nyilvános számadásra kötelezett vállalatok adójának 30 százaléka, a házosztályadónak 40 százaléka, továbbá a III. és IV. oszt. kerületi adó, nemkülönben a tőkekamat és járadékadó 35 százaléka.

Az ideiglenes adómentességet élvező föld és házbirtok után 20 százaléka fizetendő azon összeg után, amely a folyó évre kivettett volna, ha az adómentesség nem forogna fenn.

Az adóssági kamatok 10 százaléka levonható volt ebből az adóból, míg a múlt évi budgettörvény 17 §-a ezt a kedvezményt el nem törölte.

13. Az országos betegápolási pótdadó 1923. évi 13 százaléknál volt meghatározva. Ettől az évtől kezdve 15 százalékra emeltett.

14. Hadi pótdadó címén 60 százalék fizetendő a föld, házosztály, III. oszt. kerületi adó, nyilvános számadásra kötelezett vállalatok és tőkekamat és járadékadó után. Az 1918. évi 9. t. c. kimondja, hogy az ideiglenes adómentesség tartama alatt ez a pótdadó sem szedhető, továbbá, hogy ezen hadipótdók után semmiféle más állami vagy helyhatósági adó vagy pótdadó ki nem vehető. A gyakorlatban ez is másként van, mert egy a rendkívüli állami pótdadót, a rokkant adót és az előfogati adót ezután is kivetik. Adóalapul ez a hadipótdók azért sem szolgálhat, mert Oszkerbiában és Montenegróban ezt nem ismerik, a törvényhozás a bevételi források kiszámításánál erre nem gondolt és mert azt, hogy adóalapul vehető, a törvénynek világos rendelkezé-

sével kellett volna megállapítani. Hatályban levő törvényt csak új, más törvénnyel lehet módosítani. Kormány, vagy miniszteri rendelet vagy magyarázat ehhez nem elegendő. Minden tiltakozás és protestálás azonban hiábavaló.

Arra sem gondol senki, hogy ez a pótdadó csak mint hadipótdók állított be. Célja és neve szerint csak a háborus kiadások fedezésére volt szánva, éppenny, mint a hadinyereségadó. Ez utóbbit 1921 évben megszüntették, az előbbiről, a háború befejezésének nyolcadik esztendejében is megfeledeztek.

15. Új adónem a rokkant adó, melyet az 1924-25. évi költségvetési törvény 152 §-a, a rokkantsegélyek fedezésére, statuált. Ez a pótdadó 1923. évtől kezdve a közvetlen állami adók és állami pótdadók után táblázatban meghatározott fokozatok szerint fizetendő és pedig 20 dinár adóalap után 2 dinár, 15000 dinár után 2850 dinár, ezenfelül 20 százaléka. A betegápolási pótdadó után sem rokkantadó, sem semmiféle állami vagy önkormányzati pótdadó ki nem vehető, ellenben fizetni tartoznak az ideiglenes adómentességet élvezők is ezmei megállapítás alapján.

Az 1925 évi május-júliusi tizenkettekéről szóló törvény 54. §-a ezt az adónemet fenntartotta az 1925-26. költségvetési évre is, azonban azzal a változtatással, hogy az adóalap a kétszeresére emeltetik. Nem az adókules emeltett 20 százalékról 40 százalékra, hanem az adóalap a duplájára. Így tetszetősebb és ártalmatlanabbnak látszó a dolog, valamint tetszetősebb az a forma is, hogy az adóalap az állami közvetlen adók és pótdadók után számítandó 20 százaléknál, mintha csak az egyenes adók után számítanának 30 százalékat.

Itt kerül megbeszélés tárgyává az a kérdés is, hogy a jövedelmi és vagyoni adók után is ki kell-e venni a rokkant adót, az előfogati és a rendkívüli pótdadót, melyek mindegyikénél adóalapul az állami egyenes és pótdadók szolgálhatnak. Ez év közepéig a pénzügyigazgatóságok a jövedelmi és vagyoni adókat nem tekintették olyan rendes állami egyenes vagy pótdadónak, amely után ki kell róni még a rokkantadót, a vanredni és az előfogatos (komorski porez) adót. A legnagyobb megterheléssel találkozunk legújabbban a megváltó-

Hölgyek!

Ne felejtsek el, hogy a szépséget az arc üdesége adj; meg és ez csak úgy érhető el, ha „VISAGINE ADELINA PATTI“ arctejet, használ. Üvegje 30 dinár. LABORATOIRE „ADELINE PATTI“ PARIS. Főképviselet Jugoszláviára ZAGREB, GAJEVA ULICA 8.

Kanadában

Ottawa

Kanada, július hó

Ejszaka

Hosszu ragyogó tejszínű ivlámpa-sorok jelzik az utakat, amint a vasutalomás fehér márványépületéből kilépek. Szemben egy sokemeletes fantasztikus vár formájú építmény ablakából árad fény az utcára, ez a Chateau. Laurier, pompás fényűző luxus-hotel.

Nyugoda, de jókedvű előkelőség van az atmoszférában, majdnem annyi lófogatu kocsi, mint automobil, nem tulviharos villamos zaj és innen-onnan zene. Minden üzlet nyitva, a kirakatokban csinos, izlésses dolgok és sok nevető vidám arc ember, divatos ruhák és majdnem mindegyik selymesen susogó francia szó.

Itt még kevésbé látszik az Egyesült-Államok befolyása az életre, mint másutt Kanadában. Wasmington fehérmárvány klasszicizmusa helyett sűrű kő és gótika uralkodik.

Nagy csöndes parkon visz keresztül az ut. Lent mormogó, zúgó vízben tükröződnek a távoli lámpák. A nagy hotel berilliszínű fényben ragyogtatja az ablakait. Halkan susognak a fák. Halkan zeng egy óraütés. Éjjel.

Nappal

Reggel kilenc óra előtt öt percei az ember azt hiszi, hogy a világon csak a hivatalok és irodák vannak. Minden vilamosból csapatosan ugrálnak le a fiatal hölgyek és idős urak (olykor megfordítva) és özönlnek az épületekbe, amelyeken sárga cégéta — alig akkora, mint nálunk tűgvédő — mondja meg, hogy az Kanada pénzügyeinek vagy kereskedelmének, vagy másnak a szentélye. A magas vártornyokon ott leng az angol birodalom zászlója — egyelőre. (Kanada angol impérium alá tartozik.) Most tárgyallják, hogy milyen legyen az új nemzeti lobogó.

Amerikára csak két dolog emlékeztet az utcán: a tizenöt zletok és a kínai mosodák. De teljesen európaivá teszi a benyomást: a sétapálya. Az ember nem gondol rá és nem veszi észre csak itt: a sétapályát életfilozófiát jelent. Az Egyesült-Államokban nem láttam egyet sem. És itt, ahogy fess, fiatal hadnagyok kezében látom az ezüstgombos, hajlékony nádpálcát, idős gentlemenek karjára akasztva a fekete ébenfabotot befáncsont-fogantyúval, vagy — Uram bocsáss! — amini bakfiosok hadonászlak egy-egy tarkaszalagos rokokóbottal — szimbólumot látok benne. Valami a fölöslegesebből, de szépből. Valami, ami uraságot és erőt jelent. Valami, ami kényelmes, de szükségtelen. Primitív luxus, amit megszoktunk és észre se veszünk.

Parlament

Mikor VII. Edward 18 éves volt, egy vakációját Amerikában töltötte és ekkor a királynő nevében letette az alapkövét a tengerentúli uralom országának. A nemzetiségi ellentét dacára — ami a francia és angol kanadaiak között akkor is éles volt — nagy volt a lelkesedés és öröm országszerte az új alkotmányos szabadság miatt, ami megszüntette a gyarmati jellegű és önállóságot adott az országnak. A palota felépült, a függetlenség pedig nőttön nőtt. Ma már az állambevételéből egy penny sem megy az anyaországba, a kanadai dollár parin áll az Egyesült-Államok pénzével, amit mindenütt készpénzként fogadnak el — az angol font sterlinget azonban nem. Gazdag, nagy ország lett a prémavadászok kalandos kolonijából, és még nagy lehetőségek előtt állanak. Az országához legett a háború alatt porig, de az újjáépítés azonnal megkezdődött. Halvány fehér és sűrű kő minden. Finom kecses gót oszlopok közt csak néhány lépcsőn kell felmenni és egy méltóságos boltyból már nyílik is az ajtó az ülésterembe. —

A szenátorok két oldal tribünszerű so-

rokba ülnek, mint kanonokok a misén, — terem közepén asztal és karosszék az előadó számára. A terem végén pedig két vöröbárony trónus. A hátsó fölött zöld-selyem haldachin, a tartományok himnusz címerével, itt szokott ülni a fő kormányzó — előtte pedig azelnök. Karzatok csak terem keskenyebb oldalán vannak.

Emeleten magasan szép faragott fapadmaly. Felette pedig nyolc nagy freskó. Első pillanatban nem is értem. Készen vannak ezek? vagy ez valami tévedés lehetne? Ilyen helyen rendszeren hideg pompájú, merev történelmi tablókát szokott meg az ember, itt pedig romok, sár, rongyok, — háborus képek! Igen, a teremszelge már magyarázza is: ez az ypresi »Takácsok háza« (Tuchhale), amit a »beche« összelőtt 1914-ben; a másik oldalon egy clasz templom romjai; ezen a képen lövészárok, ott menekülők — az az első canadai ezred érkezése a kontinensre, — emez egy vöröskeresztes segélyhely — és az utolsó egy tarka-barkára festett ágyu egy őrtálló tüzerrel egy folyó mellett, hátul egy város sziluettje. A folyó a Rajna, a város Köln.

A folyosón végig a volt elnökök képei, az épület közepén pedig a Hall of Fame — Dicsőség Csarnoka. Itt fogják megörökíteni nagyjaikat. Sok emelet, sok összevissza lépcső és lélegzetelállítóan gyors lift után a fogadó-, dohányzó-, olvasó- és étterembe is benéztem. A szalóban zongora van, minden egy óceánjáró hajóra emlékeztet. A képviselőház terme is meglepően kicsi és egyszerű. Az elnöknek csak egyszerű fekete bőrkarosszéke van, »olyan, mint a Westminsterben«, mondja az altiszt.

Minden tagnak van egy külön dolgozószobája is, külön fogadószoza hölgyek számára, nagyon szép fehér berendezéssel. Az épület tulsó oldalán áll a könyvtár, melyet sikerült megmenteni részben a tüztől. Kör alakú gót rotunda magas erkélyekkel.

Ez Canada törvényhozásának a háza. Ez minden felett messze kiemelkedik. A Béke Tornya.

Gyárak

Viktoria királynőnek van egy rettenően rossz szobra az országához melletti veterán kizsoltált ágyuk őrzik, (amelyek egyáltalán nagy szerepet játszanak Ottawa parkjainak ékítésében), de a szobor mögötti terraszról lelátni a folyóra és a tulsó partra. Balról zúgó széles víz-esés, fölötté vashidak ivelnek át. A víz nagy kanyarodással folyik el a hegy lábánál, sziklák és szigetkek között.

Ez Hufe, a gyárváros. A vízierő kihasználása nagy és gazdag fejlődést tett itt lehetségessé. Zsilipek és gátak közt mennydörög alá a fehérén perzó víz. A faszalak egyenesen a gyáruvarra usznak le, egy gép már markolja is fel őket, egy másik egyforma tuskókra vágja fel, hosszú pater nősterek emelik fel és viszik át az utca fölött. Az egyik oldal felől kénszag csap meg, ott már a papirmasszát fehérítik. A másik oldal felől pedig vasut rohan keresztül a hidon, hosszú, hosszú nehéz megrakott teherkocsikkal. A vizen nagy utajokat vontatnak az apró, pöfögő gőzösök. A gyárak előtt nem látni a folyót a sudár szálfától és a zúgó víz zaja alig tudja tulkiabálni a munka állandó larmáját.

Az utca tele van apró, maszatos gyermekekkel, akik játszanak, ugrálnak boldogan a nyári verőfényben. Csupa francia lakik itt, kis, többé-kevésbé piszkos faházakban, amiken tüntetőleg francia zászló leng, vagy legalább háromszínű szalagok. Nagy családi és nemzeti önértett jellemzi Kanada franciáit, mind a kettő nem kevés főtörést okozva az angol eredetű államférfiaknak.

A főterem nagy, kéttornyú kőtemplom áll. Notre Dame des Canadiens. Mellette öreg fák árnyékában kórház és klastrom,

apácák. Semmi sem mutat Amerikára. Nagyon kevés a brit birodalomra.

4.4%

Ha azt akarod tudni, miért látsz annyi mosolygó, kissé piros arcot, lenge bájjal himbálózó lépéseket, megelégedettene maga elé mormogó embert este, ha az Cioikedy egy s más túladásnak okát keresed, akkor feleletül mihamraabb megtalálsz a nagy szimbólumot, amely ma feleletelbegek ennek az északi államnak: 4.4%

A vasutak tömve vannak a hét végén amerikaiakkal, akik átrándulnak az egyenesvonalu határ másik feléről, hogy itt a 4.4% áldásait élvezzék: a plakátok fele szintén ezt hirdeti. Mi ez? Ez annyit jelent, itt nincs szesztilalom. Sört főznek és mérnek minden sarkon ugyszólván, amelynek 4.4% alkoholaak szabad lenni. Ez a szép szám ma több jövedelmet hoz az országnak, mint sok más egyéb kincs. 4.4%. Senki sem lesz mámoros tőle, csak jókedvű, nem fog dalolni az utcán, csak harsányan jó napot kíván minden ismeretlennek és nem fog légvárakat építeni, csak meg lesz elégedve a világgal.

Este mikor sötétedik, jóformán nincs ember, akít ne lengene enyhén körül holmi finom illat — 4.4%

(s. a.)

Szerkesztői üzenetek

B. E., Vršac. Az 1918. évi november 14-én kelt Károlyi Mihály-féle 4951. számú rendeletet éppen úgy, mint a többi Károlyi-féle rendeletet és törvényt sohasem ismerték el a mi államunkban jogforrásnak. Ezért az alkalmazottak és a munkaadók közti jogviszonyra nézve az iparhatóság ezt a rendeletet nem alkalmazhatta és törvénytelenül járt el, amikor hat havi felmondást és végkielégítést ítelt meg.

Sz. Gy., Csóka. Kérvényét elintézés végett elküldtük becskeréki megbízottunknak. Az eredményről értesíteni fogják.

O. P., Subotica Ügveben a Magyar Jogvédő Iroda el fog járni.

D. I., Novisad. Kérvényét kikeresztük E hét folyamán elintézik; ha egy hét alatt nem kapná meg az elintéztést, irón nekünk.

Ismeretlenek. 1. A Narodna Banka új hitelt a legkritikább esetben folvósít. 2. Az új vámtarifa, amely német nyelven megjelent a Minerva kiadásában, felsorolja, hogy milyen áruanyagokra adnak vámmentességet. Vámkedvezmény iránti kérvényhez kereskedelmi és iparkamarai igazolványt kell csatolni.

Filmvizsgálás. A Bosna filmvállalat beográdi fiókja (Vasine-u. 8.). készséggel ad felvilágosítást.

P. I., Sztarakanizsa. A kiskoru nevelésével összefüggő intézkedésekre a gyám jogosult. A gyámnak joga van beleszólni abba, hogy a kiskoru melvik nagykoru testvérénél lakíék.

F. I., Beograd. A beogradi hadügyminisztériumba nem érkezett meg a keresett akta. Az iratok minden valószínűség szerint a budapesti SHS konzulátuson fekszenek. Érdeklődjék a budapesti konzulátusnál, hogy az aktákat hova és milyen szám alatt továbbították.

Vasuti raktári munkások. A levonás természetesen jogtalan. Átandéktárgvat csak önkéntes adományokból szabad vásárolni a távozó föltszviselő részére. Ha tehát az önk béréből akaratuk ellenére levontak fejéknént 35 dinárt, tegyenek panaszt a suboticei vasutigazgatóságna.

K. A. I., Lakásügvekben legfőbb fórum a szociálpolitikai minisztérium kebelében működő lakásbírószág. 2. Gőzgépközlekedési tanfolyamot Velik becskeréken rendeznek évente néhányszor. A legutóbbi tanfolyamot júliusban tartották meg. Fordulion a becskeréki Inspekciia Rádához.

H. I., Novisad. 1. Külföldi áru adóbizonylat nélkül is elvámolható. Ha a kül-

Olaszországból a vámtörvény 75. szakasza alapján vámmentesen hozható be. 3. Kliséket az országban a következő cégek készítenek: »Makaritie« Zemun; Cmkografija »Rus« Beograd; Fischer Ernő Subotica; Tipografija d. d. Zagreb.

Hű oivasó. Külföldre utazók 2000 dinárt és 3000 francia frank értékű idegen valutát vihetnek magukkal.

B. F., Novisad. Közölje velünk, hogy a kérvényt melvik minisztériumhoz intézte.

K. I., Kovin. Attól függ, hogy milyen megállapodást kötöttek. Ekvébként az elsőfoku iparhatóság van hivatalva a vitát eldönteni.

G. Palánka. Az említett esetben az illető korlátlan tetszése szerint értékeli teljesítményét. Az ilyen módon becsapott félnek nem adhat jogorvoslatot a bíróság. Ha azonban konkrét lopás is történt, ezért feljelentést tehet.

Nobody. Fegyverviselési engedélyt kell váltania.

Z. Z., Ada. Kereskedelmi iskolai bizonyítvánnyal a tudományegyetem egy fakultására sem iratkozhatik be. Kereskedelmi iskolát végzett ember ugy juthat hozzá a gimnáziumi érettségibizonyítványhoz, hogy leteszi a gimnázium V.—VIII. osztályának anyagából a különbözeti vizsgát, aztán érettségit tesz a gimnáziumból.

Előfizető Inzertlanbetáblázásra bármelyik bank ad kölcsönt.

Szerelmesek A viláért se hallgassanak a szenvedély büntetésére, hanem várják ki türelemmel, míg az akadályt elháríthatják.

W. J. A gyógyszerészeti tanfolyamra csak érettségizett tanulókat vesznek fel.

Bélyegváltók. Irjanak Lovcsányi Józsefnek Fiuméba (Via Milano 4.).

Cs., Velikibecekerék. Az idei párisi minitavásár májusban volt.

S. K. Egvelőre nincs értékük. Idővel talán valahogy rendezést nyer ez a probléma is.

Kiváncsi. A helvi kereskedelmi testületek vagy falvakban a községi előljáróságok állítják ki a suboticei kiállításra szolgáló igazolványt, amelynek alapján a vasuti kedvezmény megkapható. A kiállítást a Paicisi-uton lévő huszárlaktanyában rendezik.

Verbászi előfizető. File de cos florharrisnyák fejelését ugyanazzal az anyaggal nem vállalják a kötődék.

Érdeklődő. A suboticei Kohán-malom július 29-én éjjel égett le. A legett épületekért a »Dunav« biztosító intézet 1.664.000 dinár kárt állapított meg. A kár likvidálása augusztus 8-án történt. A malomnak van azonban felül megnevezett sommás biztosítása is az üzemszünetelés által beállott kár megtérítésére.

Sz. S. A Titán filmvállalat Szomborban van.

P. S., Beograd. Az argentinai peso körülbelül 8 dinár.

Öreg vasutas. A vasutasok visszamenőleges fizetéskülönböztetéről a tizenkettődeken nincs intézkedés. Az ügy nincs olyan stádiumban, hogy közeli elintéztését remélni lehetne.

B. K. A találmány értékét az a gyakorlati haszon határozza meg, amelyet el lehet vele érn. függetlenül azoktól az egvényi körülményektől, amelyek között a találmány létrejött.

Sz. Gy., Csóka. Nyugdíjkülönböztet iránti kérvényét augusztus 7-én 36295. szám alatt iktatták a velikibecekeréki pénzügyigazgatóságna. A kérvényt leküldik a novakanizsai járási pénzügyigazgatóságna a térvállás megállapításá végett, onnan visszakérül az ügy becskerékre. Sürgesse az elintéztést Kanizsán.

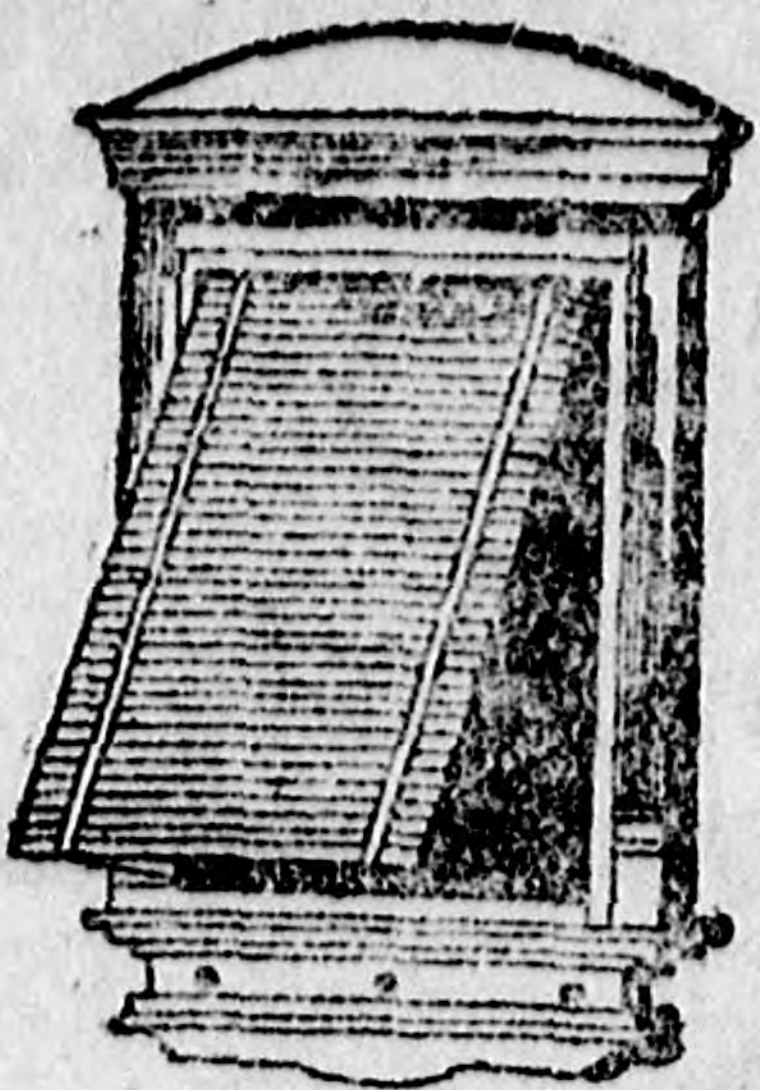
T. I., Szombor. A Magyar Jogvédő Iroda közli, hogy az államtanács az ügyet még a múlt év december 25-én 6178. szám alatt elintézte és a felebbezt elutasította.

Cs. Gy., Szombor. Nyugdíjügyét a legfőbb állami számvevőszék 15622. szám alatt kedvezően elintézte és az iratokat a nyugdíj folvósítása végett áttette a noviszádi pénzügyigazgatóságna.

A. A., Szentá. Ügvet az államtanács július 7-én 7140. szám alatt kedvezően intézte el és értesítette a postaügyi minisztériumot a rangbesorozási határozat megsemmisítéséről.

O. S., Sztaribececi. A subotica-bajai vonal még nem nyílt meg. Bajára csak Halason keresztül lehet utazni.

REDŐNYÖK

minden nemben, ugyan
ACÉL
„Esslingen”-féle fa
zsaluablak és vászon, továbbá
az összes műlakatosárak
valamint **teherfelvonók**
tartása

HERMANN RUDOLF SZILVESZTER
NOVISAD, gázzárral szem-
ben. Alapítva: 1885.
Telefonszám 234

F csoport III/14. szám

Fűzőkülönlegességek

toilett fűzők elsőrendű drótból már 350 dinártól, a leg-
kényesebb igényeket is kielégítő selyem fűzők
legjobb kivitelben 400 dinártól kezdve

DIMITRIJEVICS JULISKA FŰZŐTERME SUBOTICA
Skotus Vitor ul. 10

Aki parkettázást akar

forduljon Hermann Rudolf asztalosmesterhez Pet-
rovac (Bačka), aki minden esakmába vágó mun-
kát a legolcsóbban és szakszerűen készít el.
Kérjen ajánlatot!

Tőkepénzesek figyelmébe

Somborban, a város legszebb helyén,
évi 80.000 dinár jövedelmet hozó **ház**,
elköltözés miatt minden befogadható áron

eladó

a ház azonnal beköltözhető.
Szíves megkereséseket „Tőkés” jelige
alatt a kiadóhivatal továbbítja.

BUTOR

Hálószoba, ebédlő és irodaberendezést
elad, amíg a készlet tartalmát áron
alul, a gyár alakításánál, nagyban
és kicsinyben, a legegyszerűbb, a
legfinomabb, elsőrendű kivitelben

ATLAS D. D. butor és faárúgyár, NOVISAD
FIZETÉSI MEGKÖNYVITÉS

ELSŐ BÁNÁTI HANGSZERKÉSZÍTŐ MŰTEREM

LENHARDT ANTAL

VELIKI BEČKEREK
Alapítva 1900

PAPLANOK

Rouge, klott, rózsaszín és minden más fajta
mérsékelt áron állandóan raktáron.
KÜLÖN PEHELYPAPLAN OSZTÁLY
ZAGREBAČKA INDUSTRIJA POPLUNA
M. JUNGWIRTH I DRUG ZAGREB
VLAŠKA ULICA 92. — TELEFON 28-30.

ELŐNYOMDA

Legdivatosabb és legmodernebb előnyomda
berendezéseket szállít legjutányosabban
BLEIER MARK előnyomda berendezési
gyára Senta.

Express kávéfőzőgép

gázfűtéssel, a kiállítás tar-
tamára bérbeadó, esetleg
azonnal eladó. — Cim a
Bácsmegeyi Napló novisadi
fiók-kiadóiban.

Azonnal átadható, 5 szobás,
fürdőszobás modern

lakás a beltéren

örök áron eladó.
Bővebbet a kiadóhivatalban

Prima szemüvegek, inga-
órák, valamint az edző álló
óra, tokhoz modern
útásra beendezett
szerkezetek kaphatók

Markovics Ferenc
ékszerésznél Sombor,
Kralj Petra ul. 6

Mérlegeket

a subotici
kiállításon vegyen

J. Sebestyén
mérleggyár
Subotica

Pavilon: K 417-418.

HELMER MIHÁLY

villanyerőre berendezett
reszelővágóműhelye

Vel. Bečkerék
Geteova (Német) ulica 40

Vállalja ócska reszelők és
rúspolyok újra felvágását.
Szerszámot készít

kőfaragóknak

Panzió

fiatal lányoknak
Zagrebban

Igazgató övegye elvállal
néhány ur (diák)-leányt tel-
jes ellátásra. Szigorú fel-
ügyelet, finom nevelés, szép
lakás fürdővel, zongora, stb.

E. GEIGER
Zagreb, Boškovičeva ul.
37/II. balra.

Nagy raktár saját készít-
ményű uti és kézibőröndök-
ben, utazótáskák bőrből és
vászonból. Legújabb divatu
női retikulók, finom férfi
pénz- és cigaretta tárcák a
legolcsóbb árak mellett kap-
hatók **Schlager Henrik** bő-
árúüzletében Alexandrova u.
Autó és kollektív bőröndök ja-
vitásai elfogadom a legolcsóbb
árak mellett.

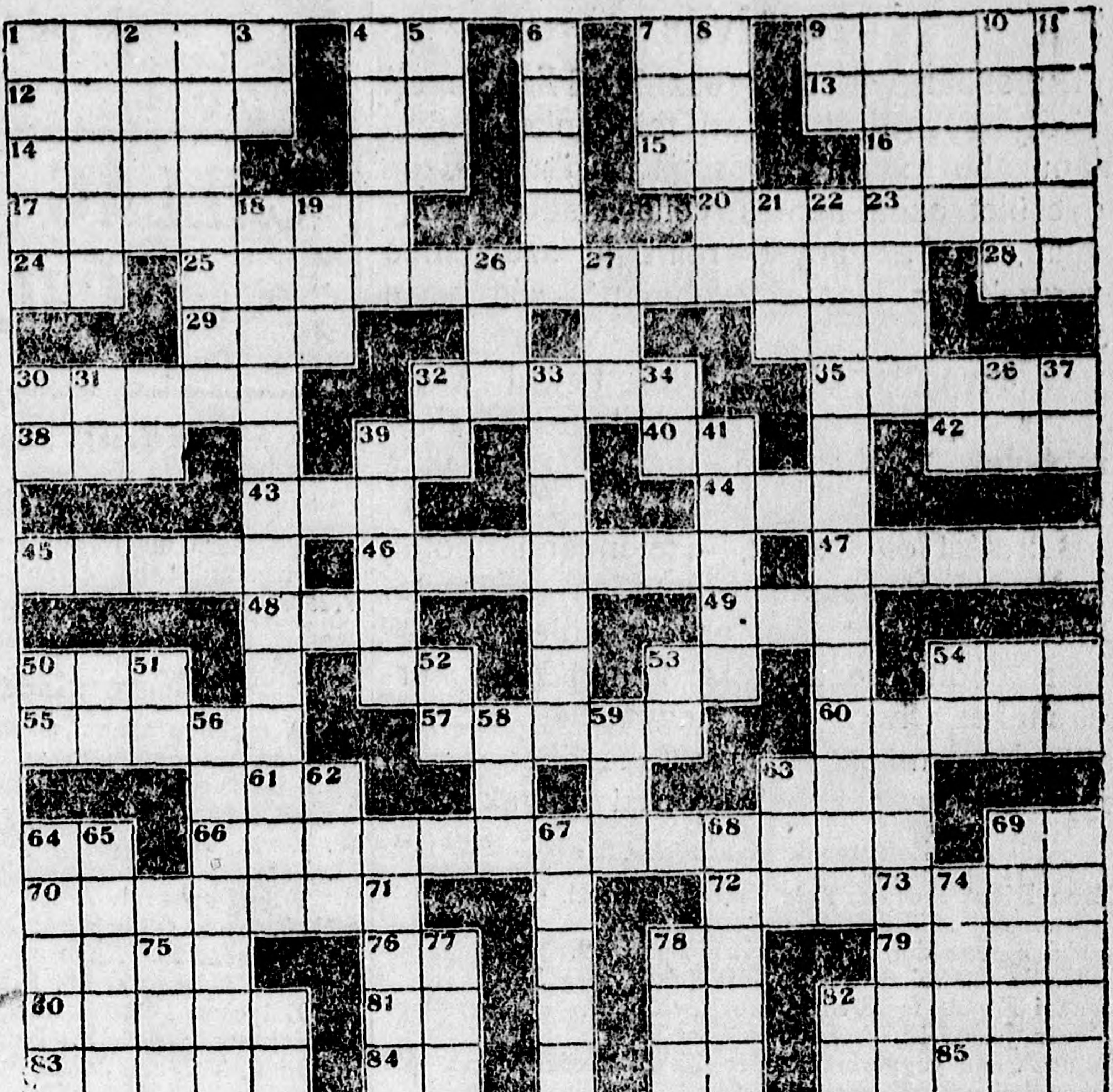
Beogradban
36.000 dinárért ház
kemény anyagból
300 cm telekkel 3 évi
lefizetésre 12 %-al

ELADÓ
Gradjevinska Banka
Beograd, Terazije 3.

Vojvodinában, Szomborban
jól bevezetett, saját autóval
rendelkező két fiatal utazó
fűszer-, gyarmatárú, cso-
koládé vagy cukorka fa-
cégektől képviselést vállal.
Béga-hirdető és közvetítő
V.-Bečkerék.

Bečkeréken

festék, lakk, ecset, ká-
rany, fedőleme, és
minden festékszámka-
ba vágó áru legolcsóbb
Weiterschan Jánosnál

Vizszintes:

1. nagy magyar író
4. jó, ha ilyen az aratás
7. felkiáltó szó
9. francia forradalmár
12. valamely latinul
13. francia csillagász és fizikus
14. ezen vezeték az elektromos ábra-
mot
15. a hízó lakik benne
16. a városi ember második otthona
17. Itália egyik része
20. olasz város, székesegyházáról hí-
res
24. névelő
25. híres francia író
28. ez teszi élvezhetővé az ételt
29. felfelé száll
30. női név
32. köd idegen nyelven
35. szláv férfi név
38. kezdetben vala
39. igeikötő
40. és idegen nyelven
42. a teniszhez kell
43. mássalhangzó fonetikusan
44. érc latinul
45. magyar családi név
46. nem zörög, ha nem fu a szél
47. római férfi név
48. női név becézve
49. foglalkozás
50. a munkához kell
53. népfai
54. sok pápát hívtak így
55. ríktó szín
57. élő politikus
60. bécsi zene
61. aktivista lap címe
63. ebből áll a beszéd
64. költőszó
66. nagy orosz író
69. a kertész gyakran teszi
70. mindenkinek meg van a magáé
72. svéd festő és grafikus
75. végre esni kezd
76. görög betű
78. másik görög betű
79. adria-i város
80. új találmány
81. a jótékony ember teszi

82. középkori birtokforma

82. középkori birtokforma
83. növény
84. kicsinyítő képző
85. ilyen angolul is van

Függőleges:

1. Palesztina egy része
2. vegvület
3. kötőszó
4. ige
5. évszak
6. fürdőhely a Mátra északi részén
7. ürmérték
8. domb
9. 61 vizszintes
10. emlős állat
11. fenyő termése
18. irodalmi irány
19. női név becézve
21. nem szabad
22. volt német uralkodó
23. keresztben látható felírás
26. bibliai alak
27. ucca idegen nyelven
30. névmas többes számban
31. minden fának van
32. tagadó szó
33. nagy magyar tó
34. mint 39 vizszintes
36. igeikötő
37. ige is, főnév is
39. magyar zeneszerző
41. ural-altájai népfai
49. számszám
51. vízváz ránk
52. házörző
53. mint 3 függőleges
56. azalatt latinul
58. egy. idegen nyelven
59. gazdasági számszám
62. a világháborúban ismert tábornok
65. olasz író
67. keletázsiai birodalom
68. ókori eposz
70. nagyvárosban kevés van
71. régi név
73. ilyen a divatos női szoknya
74. ókori királynő
76. hátrafelé megv
77. költői műfai
82. hol van már a tavaly?

BECK i DRUG SUBOTICA

Műszaki és gazdasági cikkek nagykereskedése
Telefon: 447. Jelačićeva ul. 9. Telegram: BECKDRUG.

SCHLICK-NICHOLSON

mezőgazdasági gépgyár r. t. Budapest
vezérképviselője.

Szerszámok, szerszámgépek, motorok és az összes
műszaki cikkek, valamint zsákok, ponyvák és gaz-
dasági kötélárak nagy raktára.
A kiállításon 408-as pavillon!

Felhivás

Suboticán „Első Jugoszláviai Szülészeti Segélyegyesület” címen mindenkor leghumánusabb segélyegyesület alakul. Ezen egyesület azon nemes céllal indul, hogy tagjait, úgy az anyát, mint a születendő gyermeket a legmesszebbmenő segélyben részesítse.

Az egyesület 600 alapító taggal kezdi meg működését s az alapító tagok az alapszabályok jóváhagyása után jogosultak a segélyre.

Beiratási díj D. 20, esetenkénti póldíj D. 15, ezzel szemben minden szülésnél D. 6000 segélyt fizet az egyesület.

Az alapítók ezután is felhívják az érdekelteket, hogy ezen egyesület áldásos működését minél előbb megkezdhesse, jól jegyezzék meg a beiratkozási helyeket.

Beiratások eszközölhetők:

- Cérna Bálint fodrász, Paja Kujundžićeva ul. 49.
- Volfram Bal rőfészlételeben Liffka palota
- Mackó Ferenc dohánytőzsdé Zrinjski trg 9.
- Kollár és Gabrić drogéria, Karadjordjev trg 3.
- Sümegi Ferenc festő II. Mrazovićeva ul. 7.
- Polyvás József III. B. Sudarevićeva 76.
- Weisz Armin vegyeskereskedés III. B. Sudarevićeva 69.
- Vukov Lajos V. Krekova ul. 6.
- Gavódi Mátyás IV., Harambašićeva ul. (Kis Hungária)
- Morvai Józsefné szülész, Česka ul. 23.

Teljes tisztelettel az Alapítók

3537

Holherr-Schranitz-Clayton-Schufflow

féle szántómotorok, valamint az összes mezőgazdasági gépek suboticiai raktáramban megtekinthetők

Szántó motoraink

cséplés, vontatás, aratás, darálás, mészolásra is felhasználható és másgépművelésű, de még a fűszelvényű motorokkal össze nem hasonlíthatók, miután ugyancsak elpusztíthatatlanok és üzembiztosak. Egy napi üzemeltetés esetén vagy szántásnál a 150 dinárt meg nem haladja a vízfogyasztása naponta 2-3 liter. A motor üzembiztos megtekinthető s részletes leírás az érdeklődők rendelkezésére áll.

Raczkó Mihály gépraktára

Subetica. Telefonszám 193.

6793

HOTEL JADRAN

ezelőtt HOTEL PREMOVIC

KRAGUJEVAC

A város központjában a postánál megkezdte működését

A szálloda teljesen átalakítva

20 teljesen ujonnan berendezett szoba

Elsőrendű konyha és italok

Gyors és pontos kiszolgálás. — Szolid árak.

AZ IGAZGATÓSÁG

Minden háztartásban nélkülözhetetlen!

5 perc alatt kitűnő krémet készíthet: csokoládé, vanília, mokka, málna,ogyon, narancs, citrom, eper, stb. ízekben. 5-6 személyes adag ára 4-50 din. Kapható minden jobb csemege és fűszerüzletben. Nagyban: elarúsítás és lerakat: FRITZ PÉTER ügynöksége, NOVISAD, Željčevićeva ulica 101

6794

Rejtvény.

CILLAG CILLAG CILLAG

A múlt vasárnapi számban közölt rejtvény helyes megfejtése:

„Voltaire”

Helyesen megfejtették: 1. Vas Terl Subotica, Fra Jese trg. 2. Szabó Jolán Srbobran. 3. Fazekas Imre Vršac. 4. Péresics Maca Subotica.

Keresztsoros-rejtvény

A múlt vasárnapi számban közölt keresztsoros rejtvény helyes megfejtése:

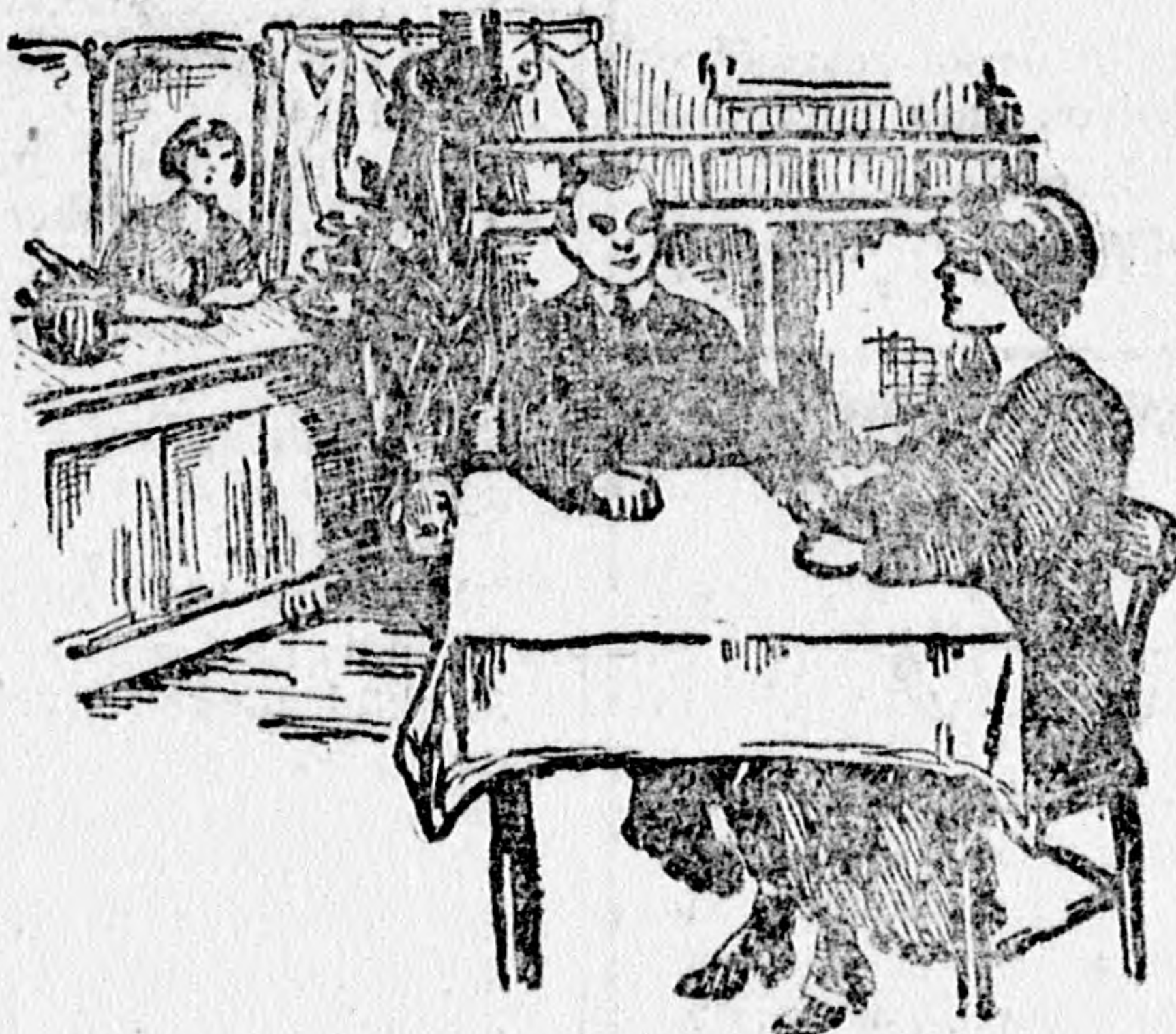
Vízszintes: 1. Asztalosipar, 5. Ipar 6. Mosolygó ajak, 7. ajak, 8. hivatalbéli, 9. Ady családja, 10. Éli, 11. Sógor, 12. Koma, 14. Torokbaj, 15. Efiatles, 23. Nióbe, 24. Lop, 25. Baj.

Függőleges: 1. Amundsen Raul, 2. Soha sem remél, 3. Zsidó üldözés, 4. Alaco, 13. Üldözés, 16. Vidék, 17. Erinisek, 18. Angora, 19. Ligeti, 20. Tolong, 21. Ebon t, 22. Seprők, 26. Remél, 27. Él, 28. adó.

Helyesen fejtették meg és könyvjutalmat nyertek: 1. Minimax Győző B. Palanka, 2. Pásztor Mihályné Subotica, 3. Ignác Jolán Senta.

Rejtettkép.

Hol a pincér?

A múlt vasárnapi számban közölt rejtettképen az üldözöttet megtalálták 85-en.

Az első díjat, a nagyított fényképet Winkler Jenő Subotica nyerte meg, aki küldjön be egy fényképet a kiadóra.

A második díjat, egy monogrammot 10 különböző faconban, a hozzávaló dörzsölővel Leopold Sámuel sentai üzletéből Gábel Mariska St. Vrbas nyerte, aki szíveskedjék közölni, hogy milyen névre óhajtja a monogrammot.

A harmadik díjat, az egy doboz valódi „Astra” körömlakkot, Nagy Bertalan suboticiai gyógyszerárából, Tábori Erzsébet Coka nyerte meg, aki küldjön be 10 dinár portótköltséget a kiadóra.

LÁNG L. GÉPGYÁR R. T.

BUD PEST 56.

Ajánlja elsőrendű, jónévű, ismert gépműveit: DIESELMOTOROK LÉGSÜRÍTŐVEL, DIESELMOTOROK LÉGSÜRÍTŐ NÉLKÜL, STABILGŐZGÉPEK, FÉLSTABILGŐZGÉPEK, GŐZKAZÁNOK

Mérsékelt árak. Kedvező fizetési feltételek. Rövidszállítási határidő. Díjtalan mérnökátogatás.

Azonnali részletes felvilágosítással szolgál SOMOGYI LÁSZLÓ okl. gépészmérnök Subotica, Kralja Aleksandrova ulica 11

A legjobb angol motor-kerékpárok

Excelsior Motor Co. Ltd. Raleigh Motorcycle Co. Ltd. Rudge Whitworth Ltd.

Csónakmotorok

Deutsche Werke A. G.

Bámulatos olcsó árak. Kérjen még ma ajánlatot. Vezérképviselő:

Molnár Miklós építész

Sombor, Pojović venac 22.

PEZSGÓGYÁR ÉLADÁS

A Hinkel János-féle kraljev-bregi (Bácska Subotica közelében fekvő) jóhírnevű pezsgógyár teljes felszerelésével, készáruival és félgépműveivel együtt eladó. A gyártelephez 4 hold föld tartozik; szükség esetén a mellette lévő nagyobb szőlőtelep is megvehető. A felszereléshez tartoznak a pezsgógyártáshoz szükséges legmodernebb gépek, pumpák, pálinkafőzde és borleparló készülékek, stb. Ugyancsak a gyárral együtt eladók összesen: 2200 hektoliter ürtartalmu, részben transport, részben láger hordók, 20.000 darab üres pezsgős és butélias üveg, végül 8000 üveg kész pezsgő és 9000 üveg félig kész (félgépművelésű) pezsgő. Az eladás 1925. évi augusztus 16. 25-én d. e. 10 órakor fog a helyszínén nyilvános árverés útján foganatosítani, melyre a jelen szándékozók ezuttal meghívattak. A szőlőtelep, annak felszerelése és raktárai az üzemeltetők által bármikor megtekinthetők. Közelebbi felvilágosítás nyerhető.

Dr. Bárdos Izsó suboticiai ügyvédnél. Subotica, 1925. augusztus hó 11.

Hinkel János pezsgógyárának értékesítésével megbízott hitelező bizottság

DEUTSCH PÁL és TÁRSA
VILLAMOSÁGI ÉS ÉPÍTÉSI VÁLLALAT
SUBOTICA, KRALJA LAZARA ULICA 6.

Rottmann-gyárral szemben

Készít villamos világítási és erőátviteli berendezéseket jutányos áron saját vagy megadott tervek alapján

Kirakat versenyhez szükséges díszes lámpatestek szerelését és pavilonok világítását, izlésesen és olcsón vállaljuk.

Pavillon: A Stand: 135

WEISS S.

üveg- és porcellánkereskedés SUBOTICA, ALEKSANDROVA ULICA 7.

A Budapesti (Kispesti) köedénygyár suboticiai vezérképviselője

A mintavásáron pavillon A. Stand 135-1. emeleten kiállítva.

Eiadás nagyban és kicsinyben!

COLUMBIA-GARÁZS

VELIKI-BEGSZEK

Kraljka ulica 25.

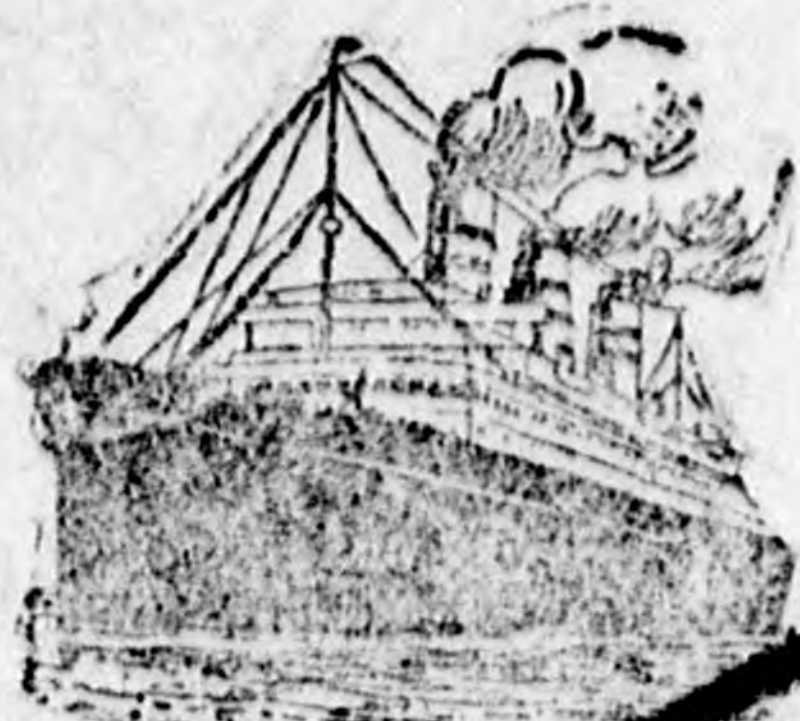
Kényelmes férőhely 40 autó részére. Modern berendezés. Kicsi nosó szivattyúval nappal nyitva. Figyelmes kiszolgálás. Javító műhely. Alkatrészek gyári áron.

Stevan Stojin tulajdonos

Új és használt autók olcsó áron, kedvező fizetési feltételek mellett.

ÚJ! Régi kalapjából újat csinál az ujonnan felállított és saját vezetése alatt álló modern felszerelésű **ÚJ!** KALAPFORMÁZÓ MŰHELYÉBEN, BEER BÖZSI KALAPSZALON **ÚJ!** Cara Dušana ulica 2. szám. — Vidéki megrendelések a leggyorsabban elkészülnek.

'VESNA' HAJÓZÁSI RESZVENYTÁRSASÁG
S U Š A K

Rendszeres személy- és áruforgalom
DEL-AMERIKÁRA ÉS KANADÁRA
Első szerb hajózási vállalat, melynek hatól hazai kikötőből indulnak. — Bővebb felvilágosítással szolgál:
ALDAN SZVETISZLAV váltó üzlete **VELIKI-KIKINDA.**

MIL PONGRAC
Kőfaragó és szobrász
Kőfaragó és szobrász
KŐFARAGÓ ÉS SZOBRA SZ. H. S.

Ajánlok rektáramból minden igénynek megfelelő **siremiéket** a legegyszerűbbtől a legmodernebb kivitelig u. m.: **Gránit Syeny, Labrador márvány és mészkőből** vállalkozom temetői munkákat, **betüvésést, apanyozást** úgy helyben mint vidéken. Készítek **rajz után kriptákat, mazoieumokat, kőfaragó és szobrász, valamint bútor márvány munkákat.**

VERSENYEN KIVÜLI ARAK!

Tekintse meg raktáramat minden vételi kötelezettség nélkül.

6103

Tudomására adjuk a mélyen tisztelt hölgyközönségnek, hogy **Schwimmerné Mayerhof Margit** Subotica egyik legizléselesebb, legolcsóbb divatszalon tulajdonosnője Bécs—Budapesti divatlanulmányutjáról hazakerkezett. Különleges divatlapokat, ruhadíszeket, őszi és téli kabátmodelleket sikerült beszereznie.

Hölgyek mielőbb keressék fel szalonját
Aleksandrova ul. 11. Jobbra az emeleten

6810

Tűzifa és faszén

Ajánlunk azonnali és későbbi szállításra

I. oszt. göcsmentes, egészséges, szép bükkgyertyánhasábfát, uoymint 2. oszt. **száraz vegyeshasábfát, fűrészelt ábrongfát** legolcsóbb napiarak mellett vasuton esetleg hajón is szállítható

ROSTÁLT SZÁRAZ FASZENET

szivógázmotor üzemhez alkalmas, legolcsóbb árak mellett.

DANICA FAIPAR, OSIJEK

Desačina u'lica 27. — Telefon 404.

Használt, de kitünő állapotban levő

boroshordók

és pedig 4 db kb. 2000, 10 drb kb. 700 l és néhány kád eladó

LJUDEVIT BEUGER, ZMAJEVAC
(BARANJA S. H. S.)

6067

Legolcsóbb Legjobb Legtakarókosabb
MOTOROK

Benzin, petroleum, szivógáz, nyersolaj (Semi Diesel) üzemre. Speciális hajómotorok 3—120 HP-ig. Gőzgépek, gőzkazánok, vízszűrők, malom és daráló berendezések, 1 drb. Puch-féle motoros szántógép. Tűzoltó-fecskendők és szerelvények
KEDVEZŐ FIZETÉSI FELTÉTELEK

PETRÁSS LÁSZLÓ VELIKI-BEČKEREK

Geleova (Német) u'lica 48.

Oszers & Bauer motorgyár képviselője.

Egy nagyobb szabásu, igen jó menetelű
vas- és fűszerkereskedés
házzal együtt

egy nagyközségben már vanalat miatt eladó.
Cím a kiadóhivatalban.

6644

НОВОСАДОНА
ФАБРИКА ШРАФОВА И ГВОЗТАРИЈЕ А. Д.

NOVISADER
SCHRAUBEN- U. EISENWARENFABRIKS A.-G.
ТЕЛЕФОН 183 TELEFON

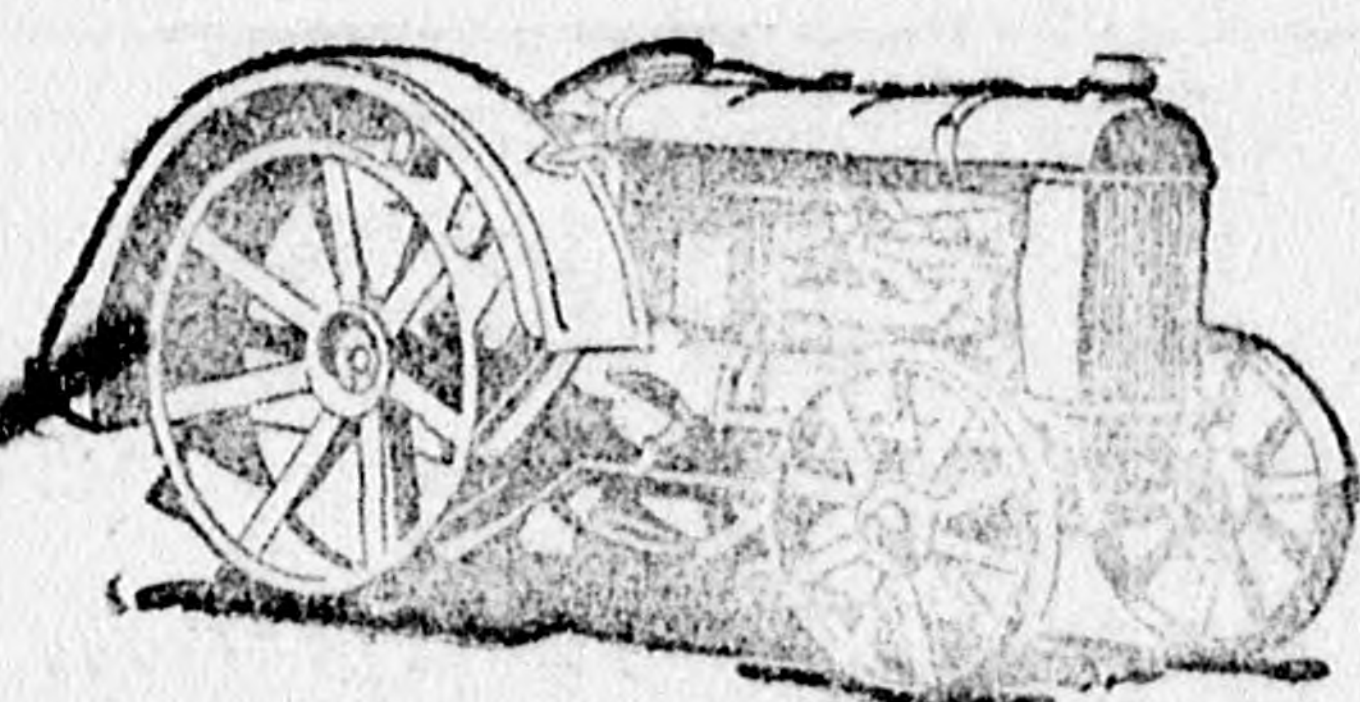
6676

ELADÓ

2 drb telivér amerikai trapper
jókarban levő
hajtókocsival együtt.

Bővebbet: „Pallas“ Subotica
Paje Kujundžiceva ul ca 4.

6790

Fordson traktorok, Ford személy és teher autó, olivér ekék állandó raktára és legolcsóbb beszerzési forrása

FÖLDVÁRI BÉLA
St.-Bečej. Telefon 73.

Lincoln Fordson autorizált képviselöte, Fordson és Ford alkatrészeknek az S. H. S. területen legnagyobb raktár.

Minden alkatrész raktáron van, a megrendelt alkatrészek a megrendelés naptán azonnal továbbítva lesznek. Kérjen árajánlatot.

6101

GERBER NÁNDOR
ÉS FIA

SÖRGYÁR
Sztari-Bečesej

Ajánlja jó hírnévnek örvendő salondupia márciusi és duplamaláta

GOLIAT-söreit

Nézze meg pavillonunkat és kóstolja meg söreinket.

6791

LJUBISA PICHERT
A ZEMUNI ASZFALTGYÁR KÉPVISELŐJE
VELIKI-BEČKEREK

Vállal mindenemű aszfaltozási munkát közökegetől és magánosoktól
SZOLID ÁRAKI

Gyapjufonó-gépek

két teljes fonóda, 3 Pelzmaschinen, 2 Kontin-nenmaschinen, 2 Florteller, 2 Selfaktore, 1 Mülle-Jenny, 2 Zwirnmaschine, 1 Reisswolf, 1 Mischwolf, 1 Klopwolf és hozzá 1 **Langen & Wolf, 25 HP szivógázmotor generátor**, több transmisszió és szűrőesze.

Minden egyes gép nagyon olcsón külön is eladó.

DEUTSCH & WIENER, Vinkovci

6360

„KOSTAČ“

az új legjobb táppor háziállatoknak, baromfiaknak. Mindenütt kapható
Viszontelárusítóknak nagy szövetkezéseknek nagy arangedmény

Főelárusító:
Ing. M. Rojan, Zagreb

Fogász

dr. med., átvenne Jugoszlávia nagyobb városában jól bevezetett ordinációt, mely ilyenhez tartulmányával óan szakézetorvos, mefelelőkével is rendelkezik.
Ajánlatok „Zubar K-11“ felige alatt INTERREKLAM D. D. Zagreb, Strossmaye-rova 6, továbbít.

5 darab 6321

tenderlokomotiv

2/2 kapcsolva, 600 mm nyom-távval, gőztulnyomóval, 12 Atm., szolg. súly 8400 kg
teljesen új, azonnal eladó

FERRUM D. D.

zarudarske i talioničke proizvod.
Zagreb, Mažurinićev trg 3-a
Beograd, Skopjanska ul. 18

Köszöriült nyaku befőttes üvegek és kölesönedények

Berkes József

üveg- és porcellán kereskedése
SUBOTICA
Zrinjski trg 9. István utca sarok nagy gyűmölcsiac.

Üveg és porcellán áruk nagy választékban
Versenyképes árak
Épület üvegezés és kőpkeretezés 2625

JEGYGYÜRÜKET

és menyasszonyi ajándékul a legolcsóbban vásárolhat

Adám ékszerésznél

Subotica, Rudičeva u'lica 6.
Sugár-ház. 3769

PARADICSOM

lekötésre való üvegeket olcsó áron kaphat bármilyen mennyiségben a

BÉLIPAR R.T.-nál

Subotica, Save Tekelija u'lica (Halasi-ut) 6807

Kovácsok és gazdák figyelmébe!

Megérkezett a Pácos-szabolcsi kőszor mosti friss kovácsonknak, amely minőségileg kétségen kívül minden más szénél sokkal jobb, illetve a legjobb. Ezen állításunk nem üres reklám, bebizonyíthatja ezt minden szakember!

Varga és Racsmany

Subotica—Aleksandrov
(Sándor község) 6018 Telefon 827

HÁZKERESŐK FIGYELMÉBE!

F. évi augusztus 23-án d. u. 2 órákor Sentán a helyszínen Cara Urosa ul. (Kigyó utca) 18. sz. alatt.

Önkéntes árverésen

eladatik 560 négyszögöl területen fekvő újonnan épült lakóház szépen beültetett 4 éves termőszőlővel.

Feltételek Dr. Loh Nándor sentai ügyvéd irodájában megtudhatók.

KIDOBOTT PÉNZ

az utiköltsége, ha a subotica mintavásáron nem nézi meg az

F pavilon ill. sor 14. sz.
helyiséget

6599

HAUPT és KLÉSZ

MODERN ÜLŐBÚTOR SPECIALITÁSOK

BŐRBÚTOR

6612

SUBOTICA, BENE SUDAREVIĆEVA UL. 2

A nagyérdemű közönség figyelmébe!
Naponta friss ujdonságokat zöldség árut és gyümölcsöt legolcsóbban csak

SAGI ÉS MARIJANOVICSNÁL

Huspiac szerezhet be Városl. zenoda épület

VADÁSZOK!

Mi-őlt vadász fegyvert vennének, feltétlenül nézzék meg a subotica vadász kiállításra augusztus 22-től, augusztus 31-ig

V. BATA SIN

cég Subotica, Kralja Aleksandra ulica 7., fegyver- és lőszer nagykereskedésnek, vadászfegyver és lőszer kiállítását

Kiállítás: A. Pavilon I. em. 60.

Nyolc különböző fegyvereknek fegyver különlegességeit mutatva.

Minden vadásznak feltétlenül meg kell néznie!
ÓRIÁSI BAKTARI! ÓRIÁSI VÁLASZTEK!
Minden vadász kérje ingyen nagy képes árjegyzékünket, saját villanyerőre berendezett puska művelőhely

S. AD. ENGL. SUBOTICA

DETAIL JELAŠEVA ULICA 2.
TELEFON 815

ENGROS PETROGRADSKA UL.

Dürkopp, Haid & Neu (Kszella)

világhírű varrógépek egy ipari, mint családi használatra

H. Stoll & Co., Reutlingen

világhírű német lövőgépek (original „Links-Rechts“) jugoszláviai főraktára

A SUBOTICAI MINTAVÁSÁRON KIÁLLITVA

FISCHER ERNŐ GRAFIKAI MŰINTÉZETE SUBOTICA

Karadžićeva ulica 26 sz. (Saját ház), Interurban telefon 341. — Pašićeva ulica 9 sz. — Interurban telefon 62. — Dombornyomó és vésnöki műintézet. Üzleti könyv- és dobozgyár, Litográfia, Cinkográfia, Vonalzóintézet, Könyvnyomda, Könyvkötészet

Kiállítási pavilon A 111.

T. C. — Van szerencsém tudomására hozni, hogy vállalatomat géppel préselt dobozok gyártásával kibővíttem. — Ezen legmodernebbül berendezett műintézet teljesítőképessége a modern kor oly magas szintjén áll, hogy ezáltal teljesen szükségtelenné teszi az ezen szakmába vágó munkáknak — mint eddig — külföldről való behozatalát. — Egyben van szerencsém t. c. figyelmét felhívni az 1907 óta fennálló és a legjobb hírnévnek örvendő litographia és könyvnyomdai műintézetemre, üzleti könyv- és dobozgyáramra és a legmodernebbül berendezett vonalzóintézetemre és könyvkötészetemre, mely üzemem az összes vállalt munkákat a modern kor igényeinek megfelelő izléses kivitelben és lehető legjutányosabb áron szállítja. — Cégetem a n. é. közönségnek a következő munkák szállítására ajánlom:

Dombornyomda és vésnöki műintézet

Cimkék, névjegyek, levél-papírok, védjegyek, lera-gasztó cimkék, pecsétnyo-mók, domborsajtók hiva-talok és bankok részére. Minden vésnöki munka.

Lithographia

Egy- és többszínű cimkék, védjegyek, levélpapírok, részvények, betétkönyvecskék, chequek, plakátok, céglapok és minden modern reklám.

Üzleti könyvgyár és vonalzóintézet

Mindennemű üzletikönyvek bankok, biztosítótársaságok, nagyvállalatok stb. részére a legjobb bekötésben. Mindennemű raszterek készítése a legjobb papírból

Könyvnyomda

a legszebb és legmodernebb nyomtatványok

Géppel préselt dobozgyár

Szögletes és gömbölyű dobozokat gyógyszerárak, drogériák, parfümériák stb. részére minden nagyságban a legegyszerűbbtől a legfinomabb kivitelig

Könyvkötészet

Mindennemű könyvkötészet munkák készítése

Cinkográfia

mindenfélé kliséket

Gyógyszerészdobozokban a szükséglet napról-napra nagyobbodott, de ezek a dobozok eddig csak kézzel és csak jól begyakorolt munkáerőkkel voltak előállíthatók. Érthető tehát a dobozgyáraknak az a törekvése, hogy igyekeztek a kézi-erőt géperővel pótolni, de ezek a kísérletek nem jártak kellő eredménnyel, a géperővel előállított dobozok csak külsőleg hasonlítottak a kézi-erővel előállított dobozokra, de tartósság tekintetében meg se közelítették azokat. A gépmunka tehát sokáig nem jelentett semminemű haladást, hanem csak kísérletezések. Németországban és a többi ipari-kultúr államokban újabb újabb szabadalmat nyert egy újrendszerű gép, amely az eddigi előállítási módot teljesen új alapokra fektette és a kézi munkát majdnem teljesen kizárja a dobozgyártásból. Az új előállítási módszer szerint az ezzel a módszerrel előállított dobozok csak külsőleg hasonlítanak a

kézzel gyártott dobozokhoz, a lényegében azonban teljesen eltérők ettől. Az új módszer szerint a fenék- vagy fedélap nincs az oldalrészhez ragasztva, hanem abba elválaszthatatlanul beleillesztve. A patentkarima nemcsak külsőleg sokkal szebb, hanem az eddigi dobozoknál hasonlítatlanul jobb is. Ennek tudható be, hogy az ily módon előállított dobozok a legrövidebb idő alatt minden kulturálamban határtalan elterjedést nyertek és minden gyógyszerár ma már csak ilyen dobozt használ. A dobozok tehát nemcsak külsőleg szebbek, mint az eddig előállítottak, hanem annál sokkal tartósabbak is és árak tekintetében hasonlíthatatlanul olcsóbbak. Ezen gépdobozgyárt nagy áldozatok árán beszereztem, különösképpen azért, hogy ezúton a gyógyszerárak, parfümériák, drogériák legkényesebb igényeit is kielégíthessem.

Kérem egy próbarendeléssel meggyőződni munkáim elsőrendű kiviteléről és áram jutányosságáról.

9226

Teljes tisztelettel **FISCHER ERNŐ**

Radio

-készülékek eredeti „BROADCASTING” és saját gyártmányu, gyári árakban a **BROADCAST.** SHS és Balkán vezérképviseltnél: **KONRATH D. D. SUBOTICA** Save Tekellje u. 79. szám.

Telefon: 6-23

Autóköfferok

legegánsabb és legszolidabb kivitelben, óriási választékban olcsó kaphatók

Hamburg Géza

bőröndös Sombor Lederer-palota

Komplett készülékek

- Alkatrészek
- Akkumulátorok
- Anodbatteriak
- Dupla fájhallgatók
- Brown hangszórók
- Lámpák
- Mérnöki szaktanács és rajz önépítőknél
- R dió bemutatás nappal és este
- Engedélyek gyors megszerzése.

BRAZILIÁBA

SAO PAULO államba, ingyen jegyek öt pontos felvilágosítással szolgál, szegény kivándorlóknak az utlevél és a beutazási engedély közvetítését ingyen vállaljuk. Bármilyen utazásban ügyben forduljon hozzám!

P. TRO AMERIKÁHOZ NOVISAD Kralja Petra u. 11.

SZENTI és VIRÁG SUBOTICA

ÉPÜLET és MÜBUTOR ASZTALOSÁRU GYÁR

KÉSZITENEK: Mübutorokat, épület, portál, parkett, üzletberendezéseket, stb. — Arájanlatot díjmentesen küldünk az ország bármely részébe.

TELEFONSZÁM: 383.

185

ABBAZIA

OLASZORSZÁG

Kedvelt családi hely. Zagrebtól csak 6 órányira. Tengeri fürdők, napfürdők és homokfürdők.

ABBAZIA LIDÓJA

Szállodák:

Hotel Regina (Ex Stephanie) családok részére
Anginina fürdő, Hotel Quarnero (első osztályu)
Grand Hotel Laurana (első osztályu) Laurana

Mérsékelt napiárak 90 dinártól kezdve szobával, reggelivel, lunch-csel, dinerrel együtt, illetve nélkül

FRANCIA KONYHA

Magyar, német és horvát kiszolgálás.

5814

SILD JÓZSEF

LEGMODERNEBBEN BERENDEZETT FÉRFI és NŐI KALAPIPAR SUBOTICA, (CSIRKEPIAC)

A legújabb divatu francia „BUBI” faconu kalapok minden színben. — Fehér kalapok nagy választékban legolcsóbb árban kaphatók

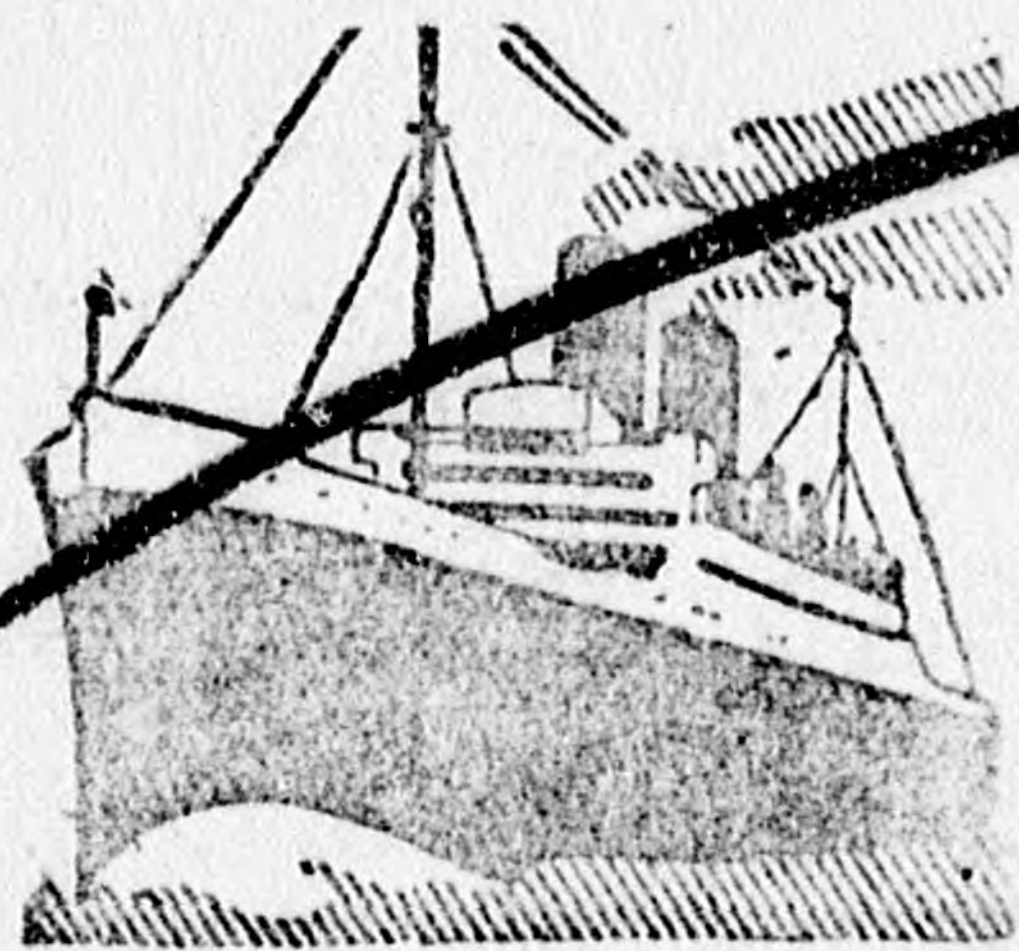
Az I. Nagytársar és Kiállításán tekintse meg pavillonunkat!

6855

NAVIGAZIONE GENERALE ITALIANA

GENOVA

Express vonalak:
Északamerikába
Középamerikába
Délamerikába:
Braziliába
Uruguayba
Argentínába
Peruba, Chilebe stb.
Ausztráliába
és a világ minden nevezetesebb kikötőjébe

Jugoszláviai vezérképviselőt „TRANSOCEANIK” Jugoszláviai Utazási és Szállítványozási R. T. ZAGREB, Poljarska ul. 6.

Utazási idő
Zagreb-Genova
20 óra

A legrövidebb és legkényelmesebb vonal jugoszláviai kivándorlók részére

Kitünő konyha

VOJVODINAI KÉPVISELET:

„METEOR” Igényesség és információs iroda Vel.-Bečkerek Wilson tér 3. Strogonycim: Transoceanik V. Bečkerek 4209

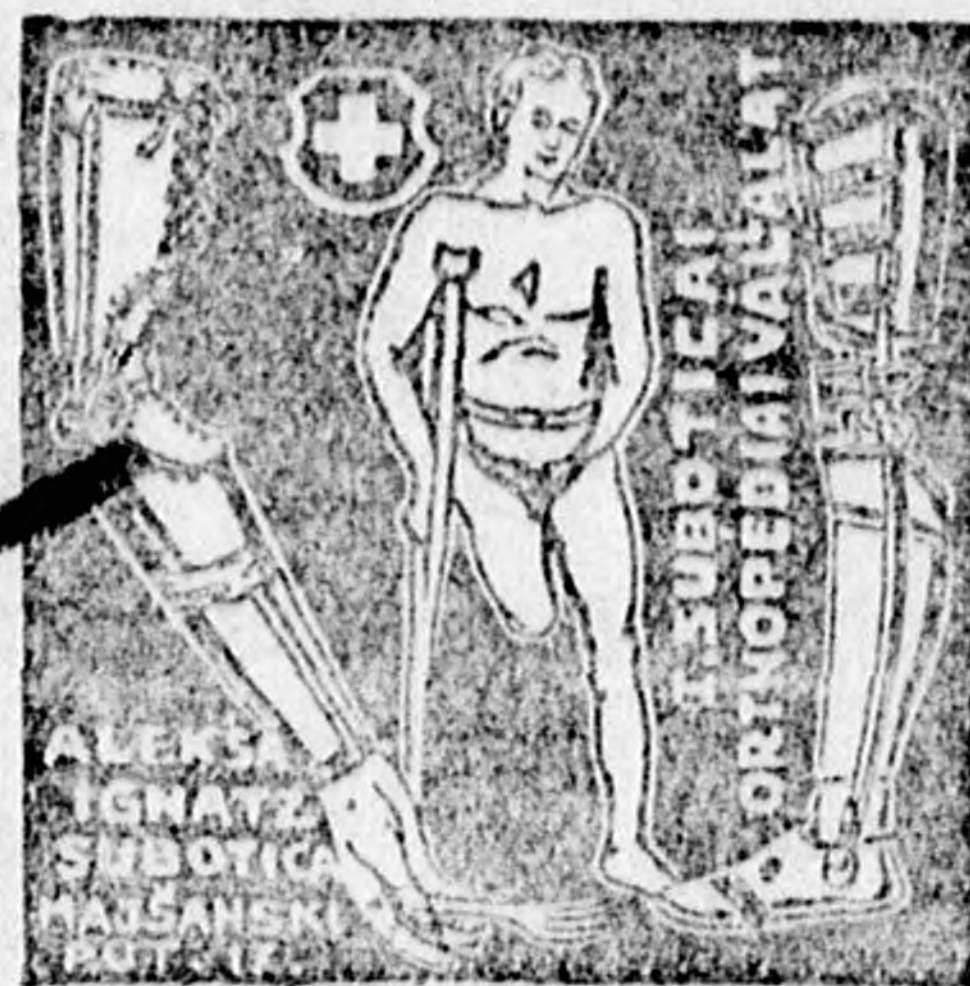
Autogarage „Vojvodina”

Vel.-Kikinda

Tisztelettel értesitem a k. é. közönséget, hogy autogarázs-műhelyemet megnyitottam. Vállalok mindennemű autójavítást, valamint elektromotorok, tekercselések, rádió-apparátusok, akkumulátorok garanciamentes javítását. Raktáron tartok benzint, különböző gummit, olajat és Ford-Fordson alkatrészeket. — Olcsó árak! Jutányosan és gyorsan szállítom le a hozzám javításra kerülő gépeket

GRIGCS PETAR technikus, VEL.-KIKINDA

6852

Kérem följegyezni!

Van szerencsénk ügyfeleink nagy tudására adni, hogy vidékre is vállaltuk a készített levél utján pontos méret, rajz és negatív készletek szerinti másolatok készítését. Ezeket, egyenes tartású invalidus testekre — mellizőket acélból benikellezve és bőrolyva, minden vázgarancia mellett Budapest Dohánygár klinika B. Koranyi orvó-prof. szor módszere szerint, ovárákórházak, laboratóriumok, orvosok és fogtechnikusok részére beteggyógyászati műszerek, műtőszettek stb. beteg to ó ccsik, gumikerek javítások is elfogadjuk. Szíves támogatást kérve teljes tisztelettel

Alexander Ignác Subotica, Mašanski put 17. Városmagazinál szemben levő épületben. 6432

Gyenge férfiak

csak 10 dinár beállítás esetén bementve küldöm szabadalmazott szexuális találmányomat ismertető könyvemet. — Clin

„Patent 608” Cluj (Kolozsvár) 9022 Eiszó számú postafiókban.

NOVISADON

a Brüll kendergyáral szemben (60 négyzetméter) területű telek, rajzterület 26 méter hosszú egyemeletes rakárjai és 4 szobával azonnali befejezésre ELADÓ. Bővebbet Dr. Palóc Simon Subotica, Jelačićeva u. 4.

TÜKÖR-

BORITÓ MŰHELY

Toilett, szekrény, kézi, egyszerű és

CSISZOLT

tükröket készít, ragaszt és vakolattükrök JAVÍTÁSÁT és ÜVEGCSISZOLÓ munkát vállal mérsékelt áron

DROBAC SZIMA VEL.-BEČKEREK (a szerb templom mellett) 4209

Nyilas és Csai

órás, ékszerész és vésnök Subotica, 3851 Strossmayerova ul. 7. Huspiac Aranyat, ezüstöt és drágaköveket veszünk és eladunk.

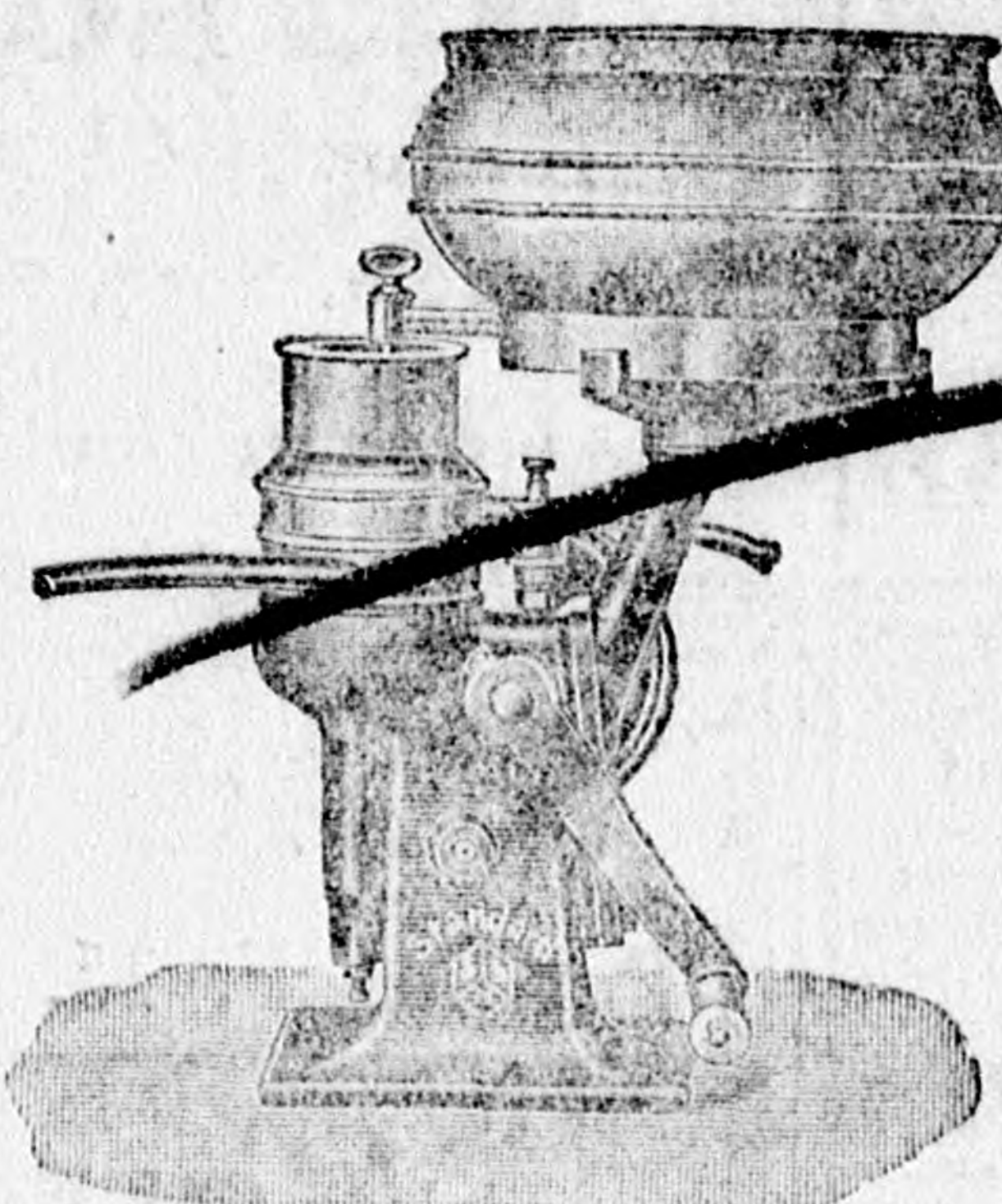
Elsőrendű, prima

boroshordók

prim borokból, 450 literes felföld literenként 1-50 dinártól kaphatók 5876

Ogrizek Ivánál O tje 1. Gundulićeva ul. 72

Tejgazdaságok, cukrászdák és háztartások részére STANDARD SEPARATOR

A készülék a tej zsírtartalmát tökéletesen kiválasztja, úgyhogy egyik csővön a lefölözött tej, a másikon a tejszín folyik ki, amelyből vaj készíthető. A készülék nagyság szerint óránként 40-60 liter tejet dolgozik fel. A 40 literes készülék ára 1.100 dinár A 60 literes készülék ára 1.600 dinár A készülék kézzel hajtható. Kapható a vezérképviselőnél M. V. DJORDJEVIĆ BEOGRAD Knez Mihajlova 19. Képviselőket keresek minden nagyobb községben. 6666

SENTAI GŐZFÜRÉSZ R. T.

Központ: Senta.

Üzemek:

Senta Starakanza Novibečej
Különleges gyártmányai:

házi- és kubikostaliciska tojásosláda

Termel erdélyi asztalosárut

és mindennemű

épületfaanyagot

6365

A szesz-, különösen a likör-, rum- és koknakszakmában kiválóan bevezetett, szakképzett és reprezentációképes urak mint

utazók azonnal felvételnek.

Csak kiváló erőkre reflektunk. — Ajánlatok „Qualität” jellegre a Publicitas d. d. hirdető vállalathoz, Zagreb, Gundulićeva ul. 11. kéretnék.

6732

WEITZENFELD és TÁRSA

Alapítva: 1902. **Subotica** Telefon: 193 sz.
Célcím: Kenderipar. Iroda: Városi bérpalota.
Telep: Sentai put.

Mindenféle zsák, zsinogáru, fém- és hevederek

PONYVA ÚJ ÉS HASZNÁLT PONYVA KÖLCSÖN

Butorszövetek, szőnyegek és az összes kárpitos cikkek gyári áron beszerezhetők.

TÜZIFA

Bükkfa hasáb	1000 Kg	350 Din.
Bükkfa fűrészelt	1000 Kg	385 Din.
Bükkfa aprított	1000 Kg	420 Din.
Puha gyújtófa csomagolva	1000 Kg	500 Din.

BOSNA FATELEP ÉPÜLETANYAG

Subotica Vasúti teherpályaudvar mellett.

Eladó

Egy használt, erőhajtású, teljes olajgyári berendezés, napi 8 métermáza teljesítményvel. Egy használt téglalap, napi 15-20.000 db téglagyártására. Egy db használt 3-4 HP Lange & Wolf gyártmányú benzín motor. Egy darab használt malomtrier 1700x550 mm méretű. Egy darab használt, erőhajtású fali szivattyú 2 coll csőátmérettel, 2 db új gyors fúrógép 15 mm lyukfúrási.

Bürger Koszta
Vel. Bečkerek. Telefon 279.

Nagy Várjas A. Robus

asztalosmester
VI., Vukovićeve ulica 38
(Csirkepiacnál)

Készít: épület-, pórtal-, bolti-, irodai berendezést modern, izléses, gazdaságos kivitelben.

Ajánlja saját készítésű kész bútort.

Kisebb díjtételhez szükséges ajtók és ablakok mindenkor raktárról kaphatók.

Mérsékelt árairól tessék meggyőződni!

Bulyovszky-utcai

Leánynevelő-intézet és internátus a villanegyedben szabadon álló villában. Legelsőrendű továbbképzés. Idegen nyelvek, iparművészet, varrás, Élelmiszer- és gimnázium-otthonok a legkiválóbb tanítástól. Elsőrendű ellátás, torna, sportok. Mérsékelt díjak. Beiratkozási pontok 3-5-ig. Pénzkezes küld.

D. FÖRSTNER GYULÁNÉ
igazgatónő
Budapest, VI., Bulyovszky-u. 10
6694 Telefon 171-93

Kyffhäuser-Technikum Frankenhausen (DEUTSCHLAND)

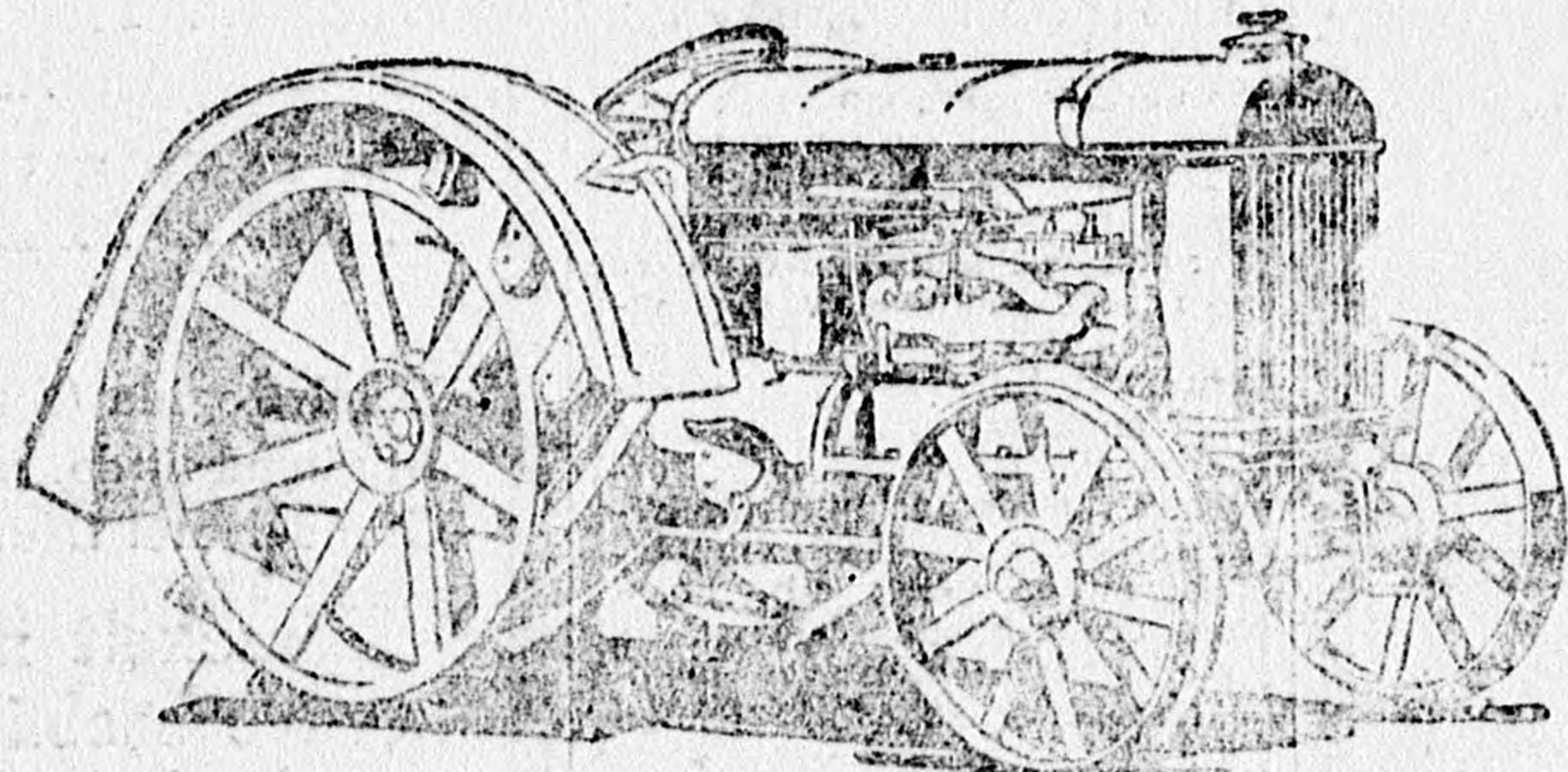
Ingénieur- und Werkmeister-Abteilung für allgemeinen und landwirtschaftlichen Maschinenbau, Elektrotechnik, Flugtechnik und Eisenhochbau.

Keresek társnőt

...és jömenetelű üzletbe betársulnék nagyobb forgalmú vidéki városban. Ajánlatokat „Komoly” jellegűre a kiadott kére...

Fordson

THE UNIVERSAL TRACTOR

A mai nehéz gazdasági viszonyok között kötelessége minden gazdának, hogy gazdaságát intenzíven és célszerűen használja ki.

Ezt pedig csak akkor éri el, ha a világhírű FORDSON traktor használatához legalkalmasabb és legcélszerűbb ekéket, a 2, 3 és 4 vasú SACK-ekéket alkalmazza, amelyek saját tapasztalataink szerint a földművelés legalkalmasabbnak bizonyult.

Vételkényszer nélkül a legkimerítőbb utasítást ad:

AMERICAN AUTO

WEIGAND & Co. SUBOTICA

Telefon 4-47 PAJE KUJUNŽIĆEVA UL. 4. Sürgöny: „Pallas”

Lincoln, Ford, Fordson autorizált képviselője és a SACK mezőgazdasági gépgyár vajdasági képviselője

Autó és traktor javítóműhely. Olaj- és benzín állomás. Autogarage. Soffortanfolyam

S. Ad. Engl Subotica, Petrogradska ul. 3

Pavillon F. 15. Telefon 815 Pavillon G. 311.

Varrógépek

Dürkopp, Haid & Neu

Kerékpárok

Dürkopp, Puch, Ipag

Kötőgépek

H. Stoll & Co, Ratingen

Motorkerékpárok

New-Imperial I. A. P. Puch

Írógépek

Urania, Perkeo

Kiállítva a suboticei nagyvásáron!

A. pavillon 10. szoba, földszint

A Suboticei Kiállításon 1925. augusztus 22—31.

A Beogradi „Moravija” Kötöttáru Gyára R. T. bemutatja trikotázs-konfekciósáru nagy kollekcióját

Ajánlja a tisztelt kereskedőknek, hogy szükségleteiket csak nála fedezzék, minthogy ez a cég a legnagyobb és legszolidabb az egész országban.

Az áruk minősége kiváló, áraink a legolcsóbbak.

Női szükségleti cikkek!

Fiu- és leányka szükségleti cikkek!

Keressen fel bennünket az új nagy pavillonban

SZEMÜVEGEK MINDEN KIVITELBEN Schwab Albert

órák
Ékszerész és optikusnál
VEL-BECKEREK
Aleksandrova u. 10
Fali és zsebórák, modern, izléses ékszerek.
JAVÍTÁSOK pontosan.

Tel. 815. Tel. 815

KERÉKPÁROK

között legjobb a PUCH, IPPAG

KERÉKPÁR

mely legolcsóbban nálam kapható. — Mindennemű

KERÉKPÁR

alkatrészek, gumik stb. elismerten a legolcsóbb beszerzési helye Suboticián. Kivétel nélkül győződik meg áraitól.

Nagy javítóműhely

S. AD. ENGL

ENGRO DETAIL

Petrogradska ul. 3.
Jelašićeva ulica 2.

Saját készítmény!

Állandó nagy raktár!

Legújabb divatu, modern

cipőkben

Márkó Pressburger vezet

Külön mértékosztály! Szakszerű orthopéd munkák!

Aleksandrova u. 5
Bárány-szálloda mellett

RESTAURANT KOD TRI BRATA

volt „Tri Šesira”
Subotica, Knez Mihajla ul.

Kellemes berendezésű
Izletes és gyors legjobban
Allandoan.

Értes csebabasica ez izléses
már délután kaphatók

Naponta cigányzene!
Havi abonementa 650 D.

Nézzé meg a mintavásáron **Első Subotical „Mirtus” Ipar** pavillonját. A csoport I/41. 138. szám.

SZENTI ÉS VIRÁGH

modern villanyerőre berendezett asztalosára telep
Subotica, I. Bene Sudarevičeva ul. 66
Telefonszám 383

Készítenek: elsőrendű bútort, parkettát és boltberendezéseket. Parkettázási munkálatok a legelőbb kivitelben, jótállás mellett. Munkát vállalunk az ország bármely részébe. Arajánlat díjtalan.

EBÉDLŐK - HÁLÓK - URISZOBÁK

és konyhaberendezések művészi kivitelben állandóan raktáron.

Kiállítási pavillon: FV 30

Jöjjön Suboticára!

Jöjjön Suboticára!

Augusztus 22-én nyílik és augusztus 31-én zárul az

I. Általános Suboticali Nagyvásár és Kiállítás.

Nagy ipari és mezőgazdasági mintavásár!

A vásári igazolványok feljogosítanak a kiállítás állandó látogatójává, ezen igazolvány alapján az SHS vasutak 50 százalékos tására és folyami társaságok pedig különféle kedvezményeket adnak. Utazási kedvezmény a csehszlovákiai, olasz és magyar államokból.

A vásári igazolványok minden belöldi kereskedelmi és iparüzeménél, valamint minden nagyobb pénzintézetnél rendelkezésre állnak.

A külföldön ezek az igazolványok minden SHS konzulátusnál, minden meghatalmazott kereskedelmi ügyintézőnél és a nagy bankoknál beszerezhetők.

Jöjjön Suboticára!

Jöjjön Suboticára!

Állandó BUTOR

NAGY VÁLASZTÉK EGYSZERŰ ÉS MÖBUTO. ROKBÓL SZOLID KIVITELBEN

Megrendelések legmodernebb, saját, vagy megadott tervek alapján rendkívüli olcsó árakon

Erdélyi lakberendezési vállalatánál

Subotican, IV. Sudarevičeva ul. 4.

KELICO

Természetes gyümölcs szörpök:

Citrom, narancs, málna, eper, ananász. Teljesülhetetlen minőségben

a legkellencezőbb és legolcsóbb

HŐSÍTŐ és ŐDÍTŐ ITALOK

KELICO Lepárolóművek és Gyümölcs Szörpgyár
Módos (Jaša Tomić) Banat

Bauerné Kiss Erzsébet

Leánynevelő Otthona

Budapest, VIII., Népszínház-u. 22. III. emelet

nyilvános iskolába vagy tanfolyámokra járó leányok részére

Zene és idegen nyelvek intenzív művelése. Korrepetálás. Elsőrangú tanerők. Kitűnő ellátás. Prospektust kívánatra küldünk.

PAVILLON
31

CZIGLER KÁICS ÉS TÁRSA

PAVILLON
31

MÖBUTORGYÁRA ÉS KÉPKERETEZÉSI VÁLLALATA

A kiállított butorainkon kívül nagy raktárunk van művészi kivitelű műbutorokban a barátok temploma mellett, mit saját érdekében el ne mulasszon megtekinteni

Minősége és kivitele a külföldi gyártmányokat is felülmúlja!

Képosztályunk szállít viszonteladók részére saját készítésű képkereket, kölni keretleceket, mű és olajnyomatu képeket

ÁRAINK VERSENYKÉPESEK!

JEGYEZZE MEG a subotical mintavásáron sem vásárolhat olcsóbban mint **RÉTI DRUG** ui rőfösüzletében RUDICS U. 3.

ZSÁK! PONYVAI ZSINEGI
SZALAY ÉS TÁRSA

Subotica, Ciril-Metod tér 20 (Lifka mozi mellett). — Ajánl: komlós
zsákokat, kárpitós cikket és az összes len és juta árut
NAGYBAN előnyös áron. KICSINYBEN

*Ne mulassza el
megtekinteni a subotikai mintavásáron
(augusztus 22-től 31-ig)*

a

**„KULPIN”
konzervgyár r. t.
Novisad**

*látványosság számba menő
gyöngörű kiállítását!*

*Befőttek főzelékkonzervek, gyümölcsizék
huskonzervek, sugat*

Lovassági laktanya, fölépcső, I. emelet 152. szám.

„ZENITH”

kaptafagyár, a technika legmodernebb precíziós géppel
felszerelve

Gyárt: francia, amerikai és mindenféle modellszerű cipőkaptafák, szizma- és
cipősámfákat, cipőtelítőket és bővítőket. Gyártmányai, melyek arany és ezüst
diplomával lettek kitüntetve, a subotikai mintavásáron „A” pavilon 274.
csoport szám alatt lesznek kiállítva.

Ezen alkalommal a cipőtechnika legújabb vívmánya az „Ago” ragasztási eljárás
— az „Ago” pneumatikus ragasztó — is be lesz mutatva, továbbá a párisi cipő-
divat-album téli és 1926 tavaszi legújabb kreációi az érdeklődőknek rendel-
kezésre áll.

„ZENITH” KAPTAFAGYÁR, VRSAC

Augusztus 22.

PAVILON:
F.VI.34.

Augusztus 31.

**ERDÉLYI ANTAL
LAKÁSBERENDEZÉSI VÁLLALATA
SUBOTICA**

IV. Sudarevićeva ul. 4. alatt, Klein Géza mellett,
az állami adóhivatal szomszédságában

Látványosság számba menő kabinátorokat állít ki I-a kivitelben.
Ugyanakkor ne mulassza el megtekinteni minden
igényt és ízlést kielégítő állandó
nagy raktáramat
izléses

bécsi ebédlőkből

Figyelem! Hölgyeim!

Novisadon, Sarajevska ul. 7. szám alatt, az artézi fűdőnél nyit-
tottam meg angol-francia női divatszalonomat. Hosszu külföldi
tapasztalatom és gyakorlatom, ugyszintén a legkiválóbb munka-
erők alkalmazása biztosítja a legkényesebb ízlés kielégítését. Az
angol szalonom vezetője, Hrivinyák József urat szerződtettem,
ki a budapesti és bécsi világhírű Girardi cégnél 15 évig volt fő-
szabász. Állandóan a legújabb divatlapok! Pontos és szolid ki-
szolgálás! Mérsékelt árak! Szives pártfogást kér

PÁSZTOR ILONKA
a divatszalon tulajdonosa.

6703

**V.-BECSKEREKI MALOMÉPÍTŐ R. T.
(A. D. ZA PODIZANJE MLINOVA)**

Alapítva 1921-ben Telefon 264 Táviratcím: Mühlenbau

Első és egyedüli jugoszláv malomgépgyár

Teljes malomberendezések

Állandó raktár malomgépekből és kellekekből

Vezérképviselő Novisadon:

Gruber Ferenc mérnök-igazgató Novisad

Kralja Aleksandra 16. Telefon 260. Táviratcím: Gruber Menztrapalota Novisad

**CSAK
MERCEDES**

kicserélhető betűzetű
írógépen írjon, mely
így szétszedhető:

SHS. vezérképviselő WILHEIM S. és FIA, SUBOTICA

**„GROSSLEY” világhírű motorgyár
Manchester (Anglia)**

Modern konstrukciók
DIESEL-MOTOROK, SZIVÓGÁZ-MOTOROK

faszén-, lignit-, gáz-, barnaszén- és fahulladék tüzelésre. Teljes biztonság az üzemben.
Felülmúlhatatlan gazdaságosság. — Mérsékelt árak! — Legtökéletesebb kidolgozás.

Képvisező: BOŽIDAR D. GJORGJEVIĆ BEOGRAD, Knez Mihaila venac 36
Levelezés szerb és német nyelven. 1624 Telefon: 3592.

Uj és használt **ZSÁKOK, PONYVÁK** továbbá ZSINEGEK
legolcsóbban kaphatók

SCHOSSBERGER & HERED, NOVISAD, ŽELEZNIČKA ULICA 12. Táviratcím: Hesslan-
Telefon: 531. — 6075

FIAT-TORINO

a világ vezető autómárkája!

Vojvodina vezérképviselő: **AUTOMOBILIA**

Fiat-Garage, Subotica

Skadarska és Bledska ulica. Telefon 151.

Az összes alkatrészek és minden méretű autógummi raktáron. Automobil-kellékek és felszerelési cikkek nagy választékban raktárra érkeztek és erősen leszállított áron kaphatók.

Képviselők: Sombor, Szilárd Albert mérnök
Senta, Keceli-Garage és Roser József cég
Velika-Kikinda, Krámer Gyula mérnök
Novi-Vrbas, Goldner János
Stari-Bečej, Schuberger Jenő

Tekintse meg a Fiat-automobilokat a Suboticei Nagyrvásár és Kiállításon!

A legújabb típusokból raktáron van:

510	Torpedo	szürke	6	ülékes	6 cylinder	4 kerékfék
505		kék	6	"	4 "	"
505		piros	6	"	4 "	4 "
502		szürke	5	"	luxus kiv. nagyon praktikus	
501	Coupé	söt. szürke	4	"	luxus kivitel	
501	Sport	szürke	4	"		
501		kék	4	"		
501	Torpedo	piros	4	"		
501		zöld	4	"		

FRANCIA VONAL

LEGGYORSABB - LEGKELLEMESEBB - LEGÚJABB HAJÓK
MINDEN MASODIK NAP KÖZLEKEDNEK
MARSEILLEBŐL — BORDEAUXBŐL ÉS HAVRÉBŐL
Amerikába, Kanadába, Mexikóba, Kubába
Braziliába, Uruguayba, Argentínába stb.

A harmadosztály áll: „Javított kabinokból” 2 és 4 ágygal
„Közös kabinokból” 2 és 4 ágygal
„Fedélkabinokból” 8, 10 és 20 ágygal

A menetidő a kikötőből Newyorkba 5 1/2 nap:
Santaro-ába (Brazília) — 13 nap
Buenos Airesba (Argentina) — 17 nap

Az összes utasokat GYORSVONATTAL továbbítjuk a kikötőbe
Különös figyelmet fordítunk földművesekre, akik
Ingyenesen ohajtának utazni Sao-Pauloba — Braziliába
„Francuska Linija”-nak nincs képviselője vagy ügynöke.

Minden felvilágosítást ingyen adnak az ügynökségek:
LJUBLJANA, Kolodvorska 41 BITOLJ, Kralja Petra ulica 33
ZAGREB, Mihanovičeva ul. 4 VEL. BEČKEREK, Aleksandrova 1
BEOGRAD, Karadjordjeva ulica 91

Soványítószér

A párisi

„Sapun Amiral”

megszünteti a kövérséget.

Lemosások ezzel a szappannal eltüntetik a zsirt és hájat az illető test-részeiről. A használat egyszerű, teljesen ártalmatlan az egészségre és az eredmény a legrövidebb idő alatt biztos.

Eladási ára: Egy eredeti doboz, amely egy kúrára alkalmas, használati utasítással együtt 100 dinár.

Kérje minden gyógyszerárban és drogeriában.

S. H. S. Vezérképviselőt:

„SAVON AMIRAL”

Novisad, Kr. Petra ulica 7.

Fő- és kizárólagos lerakat egész

SZERBIÁRA:

BEOGRAD

Kolarčeva 7/II. step.

A legnagyobb választék divatlapokban

csakis

PAPYRUS-nál NOVISAD

Jevrejska ulica 7. szám — (Omalvez 44. kőrő)

Araink a legolcsóbbak!

Record	Din.	40
Le Chic	"	50
Le Grand Chic	"	32
Stella	"	45
Smart	"	50
Elite	"	55
Star	"	36
La Mode de Paris	"	

Győződjék meg róla!

Confekcion Moderne	Din.	45
Manteaux & Costume	"	40
Nouveaux Manteaux	"	40
English Styles	"	60
London Styles	"	60
L'Enfant	"	32
Perfekt Kindermode	"	35
Lingerie Moderne	"	40

az összes férfidivatlapok, kézimunkalapok stb. Kérjen árjegyzéket
Viszontárusoknak a legnagyobb engedmény!

Kiállítási pavillonszám:
A 170.

Kiállítási pavillonszám:
A 170.

WEISZ JENŐ

KEFEÁRUGYAR SUBOTICA

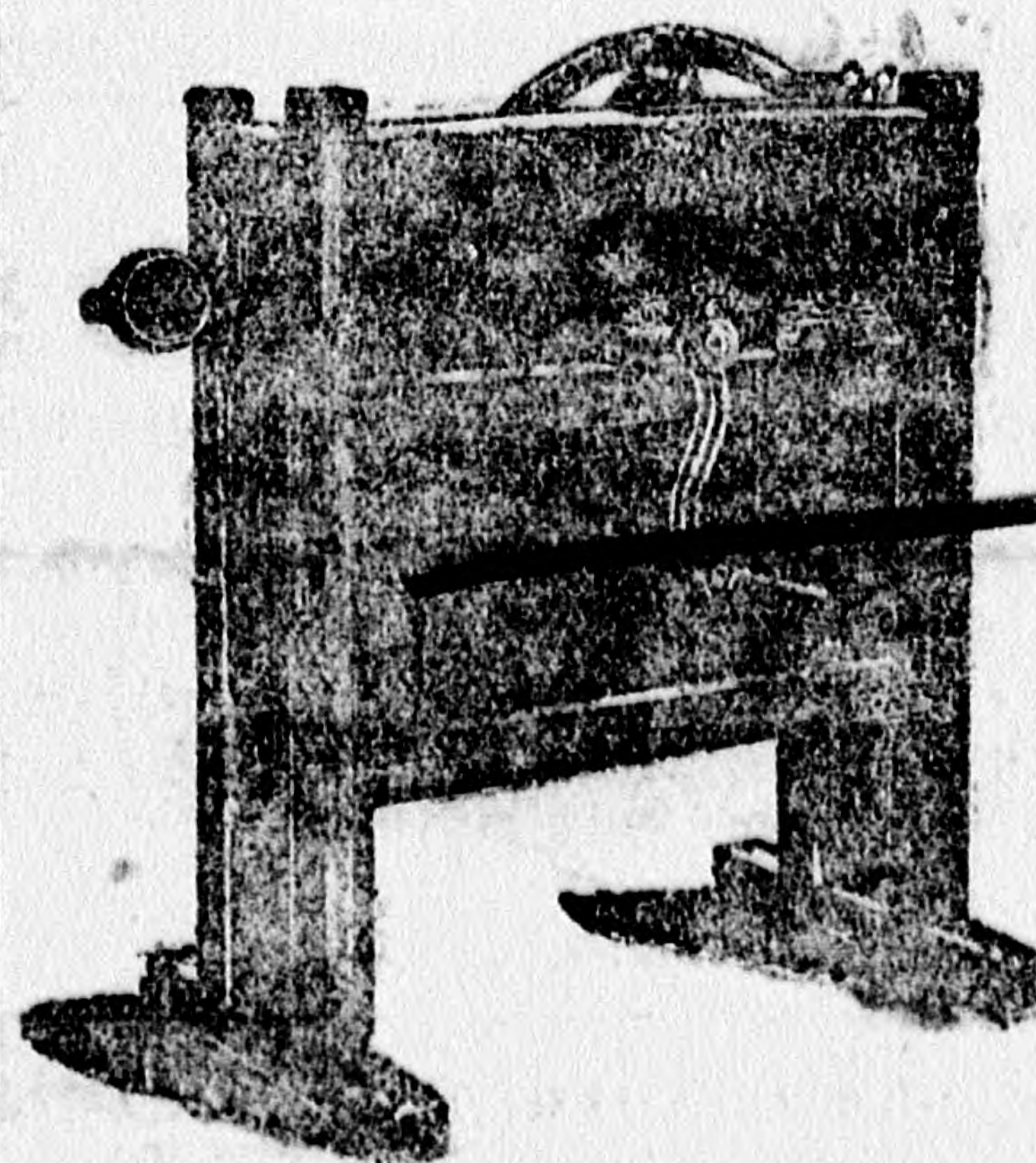
AJÁNLJA VERSENYEN KIVÜL

KEFE

ECSET

SEPRŐ

MALOMKEFE GYÁRTMÁNYAIT

Torontáli Mezőgazdasági Gép-
ipar, Vas- és Fémöntőde R. T.
Vel-Bečkerék

Ajánlja saját gyártmányu

I-a kukoricamorzsolót

hajtásra, kéz és lábajtásra, kéz és láb-
hajtásra szelelővel. Mindennemű vas- és
rézöntés valamint gépjavitások.

Árusztály

Állandó raktár zománcedényekben,
Schauber szisztemájú mérlegekben
Rudolf Schmidt & Co. reszelők és
szerszámokban

Bánati képviselője a ZINKARNA D. D.
CELJE, horgonyzott lemezgyárnak
Prompt szállítás! Gyári árak!

Klein Géza & Fiai Subotica

Lincoln-Ford-Fordson autorizált képviselet
 A Standard Oil. Co. of Newyork képviselete
 A Michelin & Cie, Clermont-Ferrand gumigyár lerakata
 Alapitva 1892.

SPECIÁLIS

TEHERAUTÓ-AJÁNLAT

A SUBOTICAI KIÁLLÍTÁSRA:

1. Ford teherautó 10—15 q hordképességgel,	Doll. 571.62
2. Ford teherautó, Führersitz	„ 705.—
3. Ford teherautó, Führersitz, nyitott expresskarosszéria	„ 810.20
4. Ford teherautó, Führersitz, nyitott levehető léces u. n. stake karosszéria	„ 893.87
5. Ford teherautó, Führersitz, teljesen zárt karosszéria u. n. Canopy testtel	„ 869.98
6A. Ford teherautó legujabb csukott u. n. Van testtel	„ 820.20
6B. Ford személyautó legujabb csukott u. n. Van testtel	„
7. Ford teherautó Olson rugózással 2000 Kg hordképességgel	„ 801.50
8. Legujabb: Kombinált személy és teherautó 2 útasra és 500 kg hordképességgel	„ 712.50

Fenti modellek villanyindító és világítással. — Fenti árakhoz fuvarra még Din. 1750 számítottik.

**Ha autót vesz, vegyen Fordautót
 Ha Fordautót vesz, vegye nálunk**

Fordson Traktorok, Olivér ekék, Sack ekék, Ferguson ekék, Olivér és Ferguson tárcsás boronák. Nyitott és csukott személyautók, Lincoln Touring, Lincoln Sport, Lincoln Limousine.

„Vegyen Fordot és takarítsa meg az árkülönbséget . . .“

HENRY FORD

FORD a vezető autómárka
Klein Géza és Fiai a vezető Fordlerakat